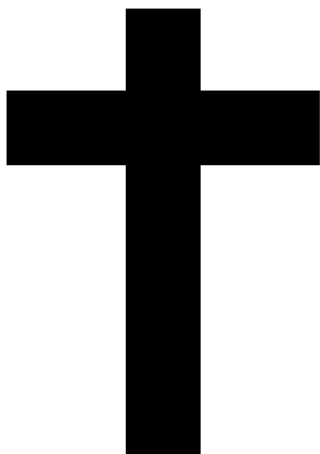

ÖKHS' I TSĪN IK SĪN
NI ST. MATTHEW OT
SĪN AI PI.

The Gospel According to St. Matthew in the Blackfoot
language of Canada

**ŎKHS' I TSĪN IK SĪN NI ST. MATTHEW OT SĪN AI PI.
The Gospel According to St. Matthew in the Blackfoot language
of Canada**

Public Domain

Language: Siksiká (Blackfoot)

Translation by: Rev. John William Tims

This C. M. S. publication by the British and Foreign Bible Society in 1890 is in the PUBLIC DOMAIN (not copyrighted). Conversion to USFM was courtesy of the Digital Bible Society.

2017-10-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 13 Dec 2023
0a409c18-61ef-5282-961d-ef2aa587bd17

Contents

ST. MATTHEW 1

ÖKHS' I TSĪN IK SĪN NI ST. MATTHEW OT SĪN AI PI.

¹ SIN AK'SIN Jesus Christ David okkuai' Abraham okkuai' un'ix o sĭnaks' oaiēxēsts. ² Abraham ikuyiu' Isaac; ki Isaac ikuyiu' Jacob; ki Jacob ikuyiau' Judas ki omu' pappiipix; ³ Ki Judas ikuyiu' Phares ki Zara, Thamar ipau'kaiimmiuax; ki Phares ikuyiu' Esrom; ki Esrom ikuyiu' Aram; ⁴ Ki Aram ikuyiu' Aminadab; ki Aminadab ikuyiu' Naasson; ki Naasson ikuyiu' Salmon; ⁵ Ki Salmon ikuyiu' Booz, Rachab ipau'kaiimmiuaie; ki Booz ikuyiu' Obed, Ruth ipau'kaiimmiuaie; ki Obed ikuyiu' Jesse; ⁶ Ki Jesse ikuyiu' David omūx'nin'a; ki David omūx'ina ikuyiu' Solomon, annōk' ake'uōk itom'itomiuōk Urias man'itotsipokaiimmiuaie; ⁷ Ki Solomon ikuyiu'. Roboam; ki Roboam ikuyiu' Abia; ki Abia ikuyiu' Asa; ⁸ Ki Asa ikuyiu' Josaphat; ki Josaphat ikuyiu' Joram; ki Joram ikuyiu' Ozias; ⁹ Ki Ozias ikuyiu' Joatham; ki Joatham ikuyiu' Achaz; ki Achaz ikuyiu' Ezekias; ¹⁰ Ki Ezekias ikuyiu' Manasses; ki Manasses ikuyiu' Amon; ki Amon ikuyiu' Josias; ¹¹ Ki Josias ikuyiu' Jechonias, Jechonias ikuyiu' Salathiel; ki Salathiel ikuyiu' Zorobabel; ¹² Ki Zorobabel ikuyiu' Abiud; ki Abiud ikuyiu' Eliakim; ki Eliakim ikuyiu' Azor; ¹⁴ Ki Azor ikuyiu' Sadoc; ki Sadoc ikuyiu' Achim; ki Achim ikuyiu' Eliud; ¹⁵ Ki Eliud ikuyi u' Eleazar; ki Eleazar ikuyiu' Matthan; ki Matthan ikuyiu' Jacob; ¹⁶ Ki Jacob ikuyiu' Joseph, Mary om'i, annok ipau'kaiimmiuōk Jesus, anīstau Christ. ¹⁷ David otsis'tsits'unoauai Abraham itsipuk' sūpokosinimotseiiu ke'pitappiiau nīssekoputtsi; ki ot'sitotosau Babylon omats'istsits'unoauai David mats'itsipuksūpokosimotseiiu, matsisse'koputtsi; Christ omats'istsits'unoauai ot'sitotosau Babylon mats'itsipuksūpokosimotseiiu matsisse'koputtsi. ¹⁸ Jesus Christ, otsipokai'isinni ūn'niniitsiu: Annik' Mary, Jesus oksis'tsi, Joseph otak'okemattōsaie itop itappi'ina, otse'kosatsok Atsim'istaaw. ¹⁹ Joseph om'i mokōm'motsitappiu, ki matsitsitau'ats mōk'aiitsinnikōttōsaie; osime'tsitān mōksisim'ianistūpskoōsaie. ²⁰ Ki otai'ksimstatoaie, Satsit, Ap'istotokiuāoto'tokatatsis otsipopōk'toakaie ki otan'ikaie, Joseph, David okku'i, pinstūnnos Mary kōk'okemattosi, otse'kosatsok Atsim'iStaaw. ²¹ Ki ai'aksipokaiimmiuaie okku'yi, ki kitak'anīstsinnikōttāu Jesus: tūkkā, otsitappim'ix otsaum'itsitappi'isuauests aiakitaikōmote'piuax. ²² Itūn'nitsiuaie mōk'itsenūpanistōsi Ap'istotokiuā otse'poawsists, otsipropheti itotse'poawsinēsts, ki an'īmai, ²³ Satsik, mokōk'iake ai'akopitappiū, ki ai'aksipokaiimmiuaie okku'yi, ki ak'anīstsinnikōttōsaie Emmanuel, ito'kīsasattop Ap'istotokiuā ipokai'tappiimmau. ²⁴ Joseph otsipuaw'ki otso'kani, ūn'niitsitappiū Ap'istotokiuā ototokatatsis otan'iipiaie, ki ito'tuyiuaie otokem'an: ²⁵ Ki ototom'okkuyi otsauomai'pokaīsaie matpoksokamiu'atsaie: kinitis'n'nikōttōsaie JESUS.

2

¹ JESUS otai'pokaīsi Bethlehem, auōsīn'im Judæa, annists'isk ksīstsiku'istsk, Herod otsitsinaiipi, Satsik, mokōk'ietappix umut'autstsi pi'apinōk'kuyi itsipuk'sipuiāu Jerusalem, ² An'iau, ūnan'ōk manipok'auōk Jews otsin'aimoaiuaie? Tūkkā, annim' apinōk'kuyi stai'tappiosi nitsino'ūnan okōkatosim, ki nimut'otopinān nōk'itauatsimmimmōsīnan. ³ Herod omūx'ina otokh'tsīsaie, otap'itsi-tanaie, ki Jerusalem istokōnai'tappix ikōno-nokap'aitsitamiuax. ⁴ Ikōnaumoi'piūsax omūk'atoiapiekuax ki ai'sinax, sūppoōttēsattsiuax Christ mōk'itsipokaiipiaie. ⁵ Ki an'istsiuaie, Bethlehem, Judæa istauōsīn'im, ūn'nimaie; ūn'anīstappi prophet osin'aksīn; ⁶ Ki ksēsto'a Bethlehem, Judæa istauōsīn'im, kimats'inūkstsi puāua, Judah istisīn'ax; Nin'auōk, ksēsto'a ak'itsistāuasiu ki otso'i ai'akaukōkītsimau nitsitappim'ix Israel. ⁷ Herod, sīmi'nikōtūssax mokōk'ietappix, sokap'sūppoōttēsattsiuax otsokap'īnōkuyi saie kōkatosi. ⁸ Ki itūpūt'okōttēsiuax Bethlehem; kīan'iu, kūkkō' sokap'apsūmmok pokau'ōk; ki ikonoainoeniki, itūm'ūtskītsīnikōkīk nōk'itsitotosi nōk'it a tsīm mīm mosi. ⁹ Otokh'tsīsau omūxīna otan'iipiaie, itsis'tapuiau; ki satisk, anni'isk kōk'atosiisk otsitsinoauaiisk umut'autstsi pi'apinōk'uyi otsitom'akoaiuaie, ki otai'totosi inūk'sipokai ot'sitappiuaie itots'iketsipuyiuaie. ¹⁰ Otsinno'ōssauaie kōk'atosi, eks'kamūk otse'tametūksuāi. ¹¹ Ki otaitspīs'sau nap'ioyīs, Mary oksis'tsi ipīnnu'yīuaie pokai'isk, ki innissi'iau, ki itatsīm'mīmmiau: ki otai'pasuk'īnissauēsts otakomūtskotuksuāuēsts, issak'okotsiuaie gold ki frankincense ki myrrh. ¹² Ap'istotokiuā papaukōkianīstcsax mōkstaiskīto'tosau, noke'tsi moksokui

itüp'akaiiau. ¹³ Ki otau'mattosau, satsik, Ap'istotokiua sto'tokatatscs papauta'atsuaie Joseph, an'istouaie, Nipuat, ki mattos'au pokau' ki oksis'tsi ki iküm'itappoat Egypt, ki stau'pit ki kitak'otümanisto; tük'kä, Herod ai'akapsümmyaie inük'sipokau möks'enitösaie. ¹⁴ Otai'puawksi, sepiak'otuyiuax inük'sipokau ki oksis'tsi ki Egypt itüp'itappoiau: ¹⁵ Ki itaup'uaie otai'insaie Herod, möksenüp'anistosi Ap'istotokiua otse'poawsin, otsiprophet i totsi'uaie, Egypt, ün'nimaie nitsit'ütümmau noko'a. ¹⁶ Herod, otai'noösxax mokök'ietappix otap'apistotoyisax, eks'kaiistsetükkiu, ki itüp'otoköttsiuax (otsen'nakemix) Bethlehem ki sa'akapotsim, ai'stokistuyimix sök'umappix ikön'ainittsiauax; küttaistoki'stuyimix sök'umappix mat'okönainittsiauax, umut'otsksiinippi otsokap'süppoötsesattüsax mokök'ietappix. ¹⁷ Itüm'enüpanistomaie Jeremy prophet otse'poawsin otan'ipi, ¹⁸ Epo'awsinni itsik'kitokhtsip Rama, asain'sinni ki aiim'motseisinni ki omükoyesinni, Rachel o'kosix itau'asüniu ki matokuikiawpiketükkiu'ats, tük'kä, itsen'iau. ¹⁹ Herod otse'insi, sat'sik, Ap'istotokiua otot'okatats Joseph otsipapau'takaie, Egypt otsitai'tappiisax. ²⁰ An'istsuaie, Nipuat'ki mattos'au inük'sipokau ki oksis'tsi, ki itüp'itappoat Israel istau'ösinim; tük'kä in'au anniks'isk ap'üsummiiskaie otsipai'tappiisinni. ²¹ Ki itsipuu ki aiako'tuyiuax pokau'a ki o'ksis'tsi, ki Israel istau'ösin'im ito'to. ²² Ki otokh'tsissi Archelaus otau'atsuaitsitapai'naiisi un'ni otsin'naiisinni, isstün'imaie mök'ittapposaie; ki Ap'istotokiua otsipapuanistosaie, Galilee itanis'tüpitappo: ²³ Ki akapioyis, Nazareth anistau, ito'to kiitoko'yiu; mökenüpanistosaie prophetix otan'iipiax, akanistai'niköttau Nazaren'aikuun.

3

¹ ANNISTS'ISK ksistsiku'istsk John Baptist ito'to Judæa istoksis'tapiksökkui, itüs'ksinimatstokiu, ² Ki an'iu sauai'tsitak, spots'im itsin'naiisinni aststsiu. ³ Am'auk annök' matap'piuök Isaiah prophet an'iu Nitsitappiua ksistapitauosinim sokse'puyiu, Süppoatsistotokh'sattoat Nin'a oksokui, oksoku'ists moköm'otstsisests. ⁴ Ki John, Camel oku'yists, itsis'totosiu, ki itsiköp'okui itsep'siu; ki otso'össinests tsikatsix ki namap'iniu. ⁵ Jerusalem istokönai'tappix otokönitota'akax, ki Judæa istokönai'tappix, ki Jordan istauössin'im istokönai'tappix mat'okönitautakax. ⁶ Ki nie'tüktai Jordan (an'istop), otsit'üstapinopiax, ki otsauum'itsitappiisuests aiinüp'anistomiauests. ⁷ Ki otsinno'össax otas'taaissax akai'tappiiax Pharisees ki Saducees, otsittüp'auauökössax otsitüsta'pünükipi, an'istsiuax, Pitseksinau'kosix, tük'kä kitan'ikoau kökanistüpistüpiksatosuui annik' istse'tüksinik astai'tsiik? ⁸ Ai'süksattok matsiin'ists mök'itanistosi kitsauai'tsitani: ⁹ Pini'tsitsiikask kitsitsi' tanauests kok'kitünissuui Kin'un Abrahami; kitan'istopuu Ap'istotokiua, am'oxim okotokix ikotsistautatomaia Abraham pokax. ¹⁰ Kiannok' köts'eksists kaxa'kin itsipo'toau: könan'istsis saiinasissi ak'aikakiaiu ki ak'auutsaiau. ¹¹ Okke' kimut'sitüstapinopuu kökkitsisauai'tsitasuai: apatots'ik annök' ai'aksakootoök aiis'skunitapsiu, nimatsikökokotopa'tomaouats matsikists': Ostoi' kimutak'istapinokoau Atsim'istaaw ki is'tsi: ¹² Ose'kotükkiatsis ai'inimaie, kiau'püx'itoxixi otsit'aisuisuitsipik'iakipi aiaksokap's'maie, osotsipikiapioyis aiakitsiptsipotomests otapaien'insimmanists; ki istotox'ksiiests itsi'i matakatsiu'ats ai'aketsinsimests. ¹³ Jesus Galilee itüm'aumatto, Jordani nie'tüktai ito'to, John mökistsistapiniisaie. ¹⁴ Ki John paiu'tsimuaie, ki otan'ikaie, ksésto'a is ta'pün o'kit, kitaketak'sipukispat to kökokotsis'tapinnöksi, ki kumauksipuksipaakiks? ¹⁵ Jesus an'istsuaie pokit'se'tsit annok': nöks'istutsisinan moköm'motsitappiisinni. Itümpai'o'kits etomyuaie. ¹⁶ Ki Jesus aiis'tapinnössi, itopitsissoa'tomaie okke': ki, sat'sik, spots'im kau'opiu, ki nan'nuyuaie Ap'istotokiua otatsim'istaaw itutu'süpinumaie sistsi'i itsinauüni'inae, ki itokhitopi'inae: ¹⁷ Ki, satsik, epo'awsinni spots'im itunni'u amok'auk nitük'omimokoa, nitsekökh'simau.

4

¹ ATSIM'ISTAAB ksis'tapiksökkui itümitüppip'uaie Jesus, sauum'itsitappiua mök' saksksinnoösaie. ² Ki nisip'puyi koku'ists, ki nisip'puyi ksistsikuists otsit'saioyipists, itsakoo'notsiu. ³ Ki Issaks'ksinimaitappii ito'to'yinae an'inae, iküm'ümeniki Ap'istotokiua okku'i, am'oxim ok'otokixim sitsip'satsisau mökitapaienasau. ⁴ Ki itünis'tsuaie, Sinaip Matap'pi matokot'otsipaitappiui napaien, Ap'istotokiua maoui' umutokönai'poawsists aiakotsepaitappiui. ⁵ Sauum'itsitappiua otsitsitappiok Atsim'akapioyis, ki itokhit'sipotoyeik Nato'iapioyis, ⁶ Ki an'istsuaie, iküm'ümeniki Ap'istotokiua okku'i, inis'suiauünit: sin'aip, akanistsiuax ototokatatsix ksésto'a: ki otsu'auests kitakitsiketsi'enokiau, koköt'sists

kökhstai'tükökhsau ok'otoki. ⁷ Jesus itünis'tsuaie, mat'sinaip, kimataksaksinoau'ats Nin'a, kitap'istotokä. ⁸ Sauum'itsitappiua spaiistükki otsittüm'mi'piokaie itaiistummüt'tsiikaie kõnauau'ösinists ki istsap'inatsiikiests; ⁹ Ki anistsuaie, am'ostsim kõnauau'ösinists kitak'okoto, apis'tuksisanopieniki, atsim'mimmokeniki. ¹⁰ Jesus itüman'istsuaie, Mís'taput, Satan: sín'aip, Nina Ap'istotokiaua kitak'atsimmimmau, ki kitak'aitanistaitoau. ¹¹ Ki Sauum'itsitappiua otai'skikaie ki, mat'sik, ot'tokatsix ito'toyikiax ki otpsum 'okax. ¹² Jesus otokh'tsimsi John éen'ösaie itsitap'po Galilee: ¹³ Ki otünistüpa'atosaie Nazareth, Capernaum ito'to ki itoko'yiu, issoots'i omük'sikimi ai'aketskökkui Zebulon ki Nephthalim: ¹⁴ Isaiah otse'poawsin möksenüpanistosi otanipi, ¹⁵ Zebulon istau'ossinni ki Nephthalim istau'össinni o мүк'sikimi ista'potsim, Jordan ap'ümmotsim, Galilee istok'auaax; ¹⁶ Anniks'isk matap'pixk, ski'natsi itau'pixk omük'anatsi nan'immiau: ki anniks'isk matap'pixk auössin'ni einsin'ni ittsi'ipi ki einiu'tüxissinni ittsi'ipi, itau'pixk, ksistsikui'natsiu otüs'köpsiu. ¹⁷ Annik' Jesus aumütüpsokse'puyiu, ki an'iu, Sauai'tsitak; Spots' imistokök'itsimani ista'jstsiu'. ¹⁸ Ki Jesus, auau'ökassi, Galilee istomük'sikimi, itsinnu'yiuax aiis'künnimotseyix, Simon, an'istau Peter; ki oskün' anistau Andrew, iksimmatük'kiomikatsis omük'sikimi itai'suiapiximiauie, tük'ka itomik'aitappisau. ¹⁹ Ki itünis'tsuaix, noksup'akik, ki kitakitauunik'ottaiau matap'pix. ²⁰ Ki omük'atsuai ista'potsimiau ki itopokiuo'iauaie. ²¹ O мүт'tükkiosi matsitsinnuyeuiax mat'toskünümmotseyix, James, Zebedee o ku'yi, ki John oskün', ipit'süpinnyuiax ak'iosatsis, Zebedee, iin'oaueie, aip'simiax otomik'atsuaux: ki itsin'nikötsuiax. ²² Ki ipit'skittsiuaie un'oaueie ki ak'iosatsis, ki itopokiuo'iauaie. ²³ Ki Jesus Galilee istokónau'össinni itap'auauökau, ototoiapioko'auésts itai'pistsksinimatstoki ki aisokse'puyiu spots' im istsetam'itsiniksinni; ki matap'pix opüs'tsimmesuai ki otok'tokossinuauests ikón an'küttutuyiax. ²⁴ Ki otap'istutüksinni ikónauanetünistopae Syria istau'össinni; ki ikónai'oktokosix, ki amianistsipüs'tsimisix, ki anniks'isk matap'pixk sauumitsitappiua itsips'tokoyiau, ki mat'tapsix, ki an'auxenix, ikónitautsippotoaiax; ki ikónau'kuttutuyiax ²⁵ Ki Galilee istokónai'tappix ikónaw'pokuoiauaie, ki Decapolis, ki Jeusalem, ki Judæa, ki Jordan ap'ümmotsim istokónai'tappix matsekónawpokuo'iauaie.

5

¹ Ki otsinno'ossax akai'tappix ni tum'mo ita'misso: ki otap'issi otsitappim'ix ototaakax: ² Ki itsipa'kuiakiu ki itüksinim'atsiax, ki itüniu, ³ Anniks'isk matap'pixk oskëtsipöpppuauekx ikik'n'etükkiisk, etam'etükkiau: spots'im istsin'naiisinni ost'auai otsinan'oaiau. ⁴ Au'yesix etam'etükkiau: aiaksikiawpiksisstotoaiau. ⁵ Ikkinap'itappiix etam'etükkiau: ksök'kum otaksinan'oaiau. ⁶ Ino'tättomix mokóm'motsipaitappiisinni ki inäk'attomix mokóm'motsipaitappiisinni etam'etükkiau: ai'akokuyian. ⁷ Kimapi'itappix etam'etükkiau: otak'sikimokiau ⁸ Ksikus'skëtsipöppix etam'etükkiau: ai'aksinnuyiauaie Ap'istotokiaua. ⁹ Inüs'tsetappix etam'etükkiau: akanistainiköttaiau Ap'istotokiaua o'kosix. ¹⁰ Anniks'isk matap'pixk itsikim'atsistotoaiau otokommo'tsitapuiösoauésts etam'etükkiau; otsinan'oaiau spots' im istsin'naiisinni. ¹¹ Oksis'totokeniki ki maka'pi sitsip'sükoeniki, ki aisimmim'motsenikiau, tükka kitük'omimmokoau kitse'tametüksuai. ¹² So poke'tametükkik, spopai'piik; kitakitakai'sakinnosko spots'im: apatots'ik neto'yik ünnetoksisstotoyiax Ap'istotokiaua otsiprophetix. ¹³ Kësto'akauk ksök'kum iststisixipoku: atstosai'e umut'aiawxipi itsix'ipokuyi, tsanistapiu ksök'kum umutaiaksitsixipokuistutsip? Matütokoapi'uats, ki aksis'tapixip, ki akitsiautütsamiai'osi. ¹⁴ Kësto'akauk ksök'kum istün'natsii. Akap'ioyis aitokittokhi netum'moyi matokotsiksiasat'ats. ¹⁵ Matap'pix matotssim'axauaie anak'imatsis möktsitaistakhtotosauaie assuyin'i, itai'süppatomiau itai'süpanakimatsopi, ki matap'pix itsips'taupix napioyis itokónnauan'akimaiau. ¹⁶ Neto'yik kitan'akimatsis istot'ünnasayit matap'pix mök'itsinniisau kitawx'istutsipists mök'itstaküttotosauaie kin'a spots'im. ¹⁷ Pinstak nimut'otopi nökitünnistupipotsisau okök'itsimani, ki prophet ix otün' issuai: nimatütoto'pa nökitünnistüpipotsisau, nimut'oto möktsüpanis'tsistutsisau. ¹⁸ Kitau'münistopuau spots'im ki ksök'kum otsauomai'tsinikasi, ki okök'itsimani otsitsauomsüpanistsiopi tüks'kai sikük'sinaksin okök'itsimani ittsi'ipi mat'akitsinikaatsaie. ¹⁹ Annök tukskai am'ostsim inüxe'poawsists küttai'aksistutsimökaie, ki ai'aksksinimatsokax matap'pix mök'staistutsisaxaie, ak'anistainiköttau inüks'tsim spots'im; annök' ai'aksistutsimests ki ai'aksksinimatsokax matap'pix möks'istutsimësts, ak'anistainiköttau omük'sim spots'im. ²⁰ Kit an'istopuau kitokómotsipaitappiisinni saais'tüpükuiökhssisi Scribes ki Pharisees

ot'okömotsipaitappiisuësts kimatakitsipipuuuats spots'im ïsts'in'naiisinni. 21 Kikai'okhtsipuau ükkaiiap'ix otan'ikoaiu, Pinuye'niki: ki annök'ai'akoyenikiuök ai'akesetsïmaie okök'itsïmani: 22 Ki kitan'ïstopuau annök' ksïstapïstsïm'iuök ox'okoã ai'akesetsïmaie okök'itsïmani; ki annök' ak'anïstsiuök ox'okoa Raca, aiakesetsïmaie okök'itsïmani: ki annök' ak'anïstsiuök, kitüt'tsapsi, ai'akesetsïmaie Gihenni otst'sïmiaie. 23 Pukspïp'potomïniki kitak'ïksïstomütskotüksïnni nato'i'apioyis, ki ïksïnïm'ïniki kixokoa kitsis'tsïmmok, 24 Ün'nim altar ïstsskit' kitakïksïstomütskotüksïnni, ki matskot'; matom'ots matsin'nüstseik ksësto'a ki kixokoa, ki tüm'ütsipuksiput ki sakumüts'kotoat kitsiksïst'omütskotüksïnni. 25 Kipïnnüs'tseïmïs kikakhtum'o, kitsakiokhpokau'pimössi: kökstaïstapïpiok au'kökïtsïmaïi, ki au'kökïtsïmaïi ök'staukotsei eënae'nai, ki kitakitsips'tapixik itai'ïnükiopi, 26 Kitau' münïsto kitsauomai'ponitatossi kitak'sakookotossi, kimataksuxpa. 27 Kikai'okhtsipuau otanipuuuësts ükkaiiap'ix, kimatakauökotapuuaua: 28 Ki nestoa kitan'ïstopuau, annök' üs'sümmiuök aëuök mök'tsa tossaie, ükaukhtauuökautättseuaie u'skëttsipöpï. 29 Kinet'oopsi itsuyisseeniki, sauau'tos ki mïs'tüpapïksïstsï: ökh'siu tüks'küma mök'saiïnakuaïssi koöpï, ökstaï's'tüpapïksïst kostüm Gehenna. 30 Kinet'otsïst itsuyisse'eniki kawksïnnit', ki mïs'tüpapïxit: ökh'siu tüks'kaïi kotsis'i mök'saiïnakuaïssi, ökstaï's'tüpapïksïst kostüm Gehenna. 31 Ük'auanïstop annök' aiaksïsiuatsiuök otokem'ani ünïanïst'okotsis ïksiu'ïsinaksïn: 32 Ki kitan'ïstopuau annök' aiaksïsiuatsiuök otokem'ani, otsauomauau'ökotasi, nokets'ïnai otauökotäts'okaie; ki annök' aiakokkem'iuök otai'ksiuatai'ïsk itau'ökatau. 33 Stsïk'ï, kikai'okhtsipuau otan'ipuuuësts ük'kaiiap'ix, kimataksïksïstapatauüni'pa, ki, kitakitauanïstau Ap'ïstotokiua kitatauün'ïssinni: 34 Ki kitan'ïstopuau, Pinüt'auünik; spots'im pinitüpütauünik; tük'ka Ap'ïstotokiua otpiso'pötsisaie: 35 Ksök'kum pini'tüpütauünik; itsïssuikau'piu: Jerusalem pini'tüpütauünik; tükka Omüx'ina ot'akapioyimaie. 36 Kimat'akitüpütauunipa kotokön', kimatkotsiksïksïstutsipats nitu'küyekai ki kimatokotsïksïstutsipats. 37 Ki anik' A, A; Sa, Sa; matoketauanieniki, mat'ökhsiu. 38 Kikai'okhtsipuau, ük'auanïstop sauau'toainiki moöp's'pi, kitak'ökötanïstotoko: ki sauau'tsimïniki mokhpe'kïnni, kitak'ökötanïstotoko. 39 Ki kitan'ïstopuau pinstsïmmïm'motsemis saum'ïstappiua: ki annök' kitakauai'ïokök kitsets'stoksïst matoko'tsï ki mat'stoksïst'. 40 Ki matap'pi makitotsïssïp'puyissaie au'kökïtsïmaïi, ki stakhts'ïskökösïm mök'otsïsaie, mat ün'nïstotsis kisau'tütsïskökösïm. 41 Ki annök' kitsitappa'atsokök tuks'ka üskskak'sïnni, pokom'ïs na'toki ïskskaksïnni. 42 Annök' kitau'kömönïkök, ko'tsïst, ki annök' kitai'akükumatükok, pino'tükaatsis. 43 Kikai'okhtsipuau ük'auanïstop kitak'ükommïmau kitopokau 'pïmokä ki kitak'aukïmaukikakhtum'o. 44 Ki kitan'ïstopuau ükomïm'mïsau kikakhtum'ix, Atsim'mïmïsau anniks'ïsk matap'pixk kitai'pakosïnikokoauaxk ökhs'ïstutosau anniks'ïsk matap'pixk kitau'kimokoauaxk, ki aua'tsïmoïikatomosau anniks'ïsk matap'pixk kitse'ksïstotokoauaxk, ki kitai'kimatsïstotokoauaxk; 45 Kokaukosïmmi'ïssuai Kïn'ou spots'im: tük'ka ikkünats'ïuaie natos'i saum'ïstappix ki ökh's'ïtappix, ki soio'tümstuyiuax moköm'otsitappix ki sau'okömotsitappix. 46 Ükomïm'mainoainikiau anniks'ïsk matap'pixk kitük'omïmmokoauixk, tsaak'anïstappiuaus kisa'kïnosuai? Küttomünïstauükommïmtosein'axau publicanix? 47 Ki namïksematsïm'ainoainikiau kixokoax, tsanïstapiu'ats kumutaumotsapiu stsïk'ix? Küttomünïstauïksematsïmmotseiu'axau publicanix? 48 Ki süp-puiap'sïk manïst'süppuiapspi kïn'ou spots'im.

6

1 ISKSKATS'ÏK kökstau'kömmotsitappiisuai matap'pix kökainu'yïssi; ikümits'tsiki kïn'ou spots'im kimataksakinosükoauats. 2 Mak'aumütskotükkieniki pinik'it manïstsik'ipi aïksïstapokömotsitappikasix itai'puyïssax nato'i'apioyists ki moksoku'ïst, matappix möksïnnu'yïssax. Kitau'münïstopuau sakino'sattaiau. 3 Ki aumüts'kotükkieniki pinsksïnïs' i'aksïssautsïst kinet'otsïst otai'ïstutsipi; 4 Möksïsmïs'si kitaumüts'kotüksïnni; ki Kïn'a, aïsimïuüs'süppiuök, kitaksïnnoam'sakinosük. 5 Ki atsïmoï'ïkainoeniki pinet'omanïstsïk aïksïstap'okömotsitappikasix: otük'ometsïmanoaiu mökauatsïmoïikasau otsitai'puyisau nato'i'apioyists ki moksoku'ïst itsi'kokeïst, matap'pix möksïnnu'yïssau. Kitau'münïstopuau, sakino'sattaiau. 6 Ki Ksësto'a, a'tsïmoïikainiki, ïstïpi koko'ai, ökim'ïniki, a'tsïmoïikamïs kïn'a ai'sïmmiapsiua; ki kïn'a, aïsimïuüs'süppiuök, kitaksïnnoam'sakinosük. 7 Ki atsïmoï'ïkainoeniki piniksïstape'puawtsïs, manïstaïksïstapepattopïauaie saie'tükki: tük'ka üs'taiu ak'aiokhtokiau otakai'puyïssau. 8 Pinet'omanïstsïk,

tukka Kin'oua İksšnim'ests kitsipu'ınakitsipists kitsauomuan'İstopi.
 9 Ün'anİstütsİmoİkİk: Nİn'an spots' im kitsİtau'pİpİ, ünaniİstatsİm'metsİs
 kitsİn'İkösİm: 10 Ünaniİsto'tos Kitotümap'sİnni: spots'im Kitsİtsi'tan kanİs'tutsİpİ,
 annom' ksük'kum noküt'anİstutsİt: 11 Annok' ksİstsİku'İk nokkok'İnan
 aau'öİssİn: 12 Ki ünİkİksİnİt'au nİtsauum'İtsİtappİİsİnanİests, manİstüs'ksİnoawpİ
 annİks'İsk matap'pİxk nİtsauum'İtsİstotokİnanİİxk: 13 Ki pİnİstksİm'ükİnan,
 ki nokİtsİkİmotse'pİökİnan Sauum'İtsİtappİuä; kitüs'k'sainaniau nİn'naiİsİnni,
 ki otünmap'sİnni, ki İtsapİna'sİnni. Amen. 14 Ünİkİksİnno'ainoeniki
 matap'pİx otsauum'İtsİtappİİsuauuİests, Kin'oua spots' im kitak'okİksİnokoau. 15 Ki
 sauokİksİno'ainoemki matap'pİx otsauum'İtsİtappİİsuauuİests, Kin'oua Spots'im ki-
 matakokİksİnokoau'ats. 16 Küttaİoyİnoeniki pİnomüs'süppik manİst'omüssüppİpİau
 ksİstapokömotİtappİkİsİx: tükka İksİstuts'İmiau ostokİso'auuİests, matap'pİx
 möks'ksİnoöİsax küttaau'yİau. Kitau'münİstopuauuİk'otsİmİau saİakİnosattopİau. 17 Ki
 ksİsto'a, küttaİau'yeniki pu'İkİnİit, ki İssİs'kİosİt; 18 Matap'pİx kökİstai'İksİnokİau
 kİküttauyi, kökİksİnnu'yİssİ Kin'a aİsİmmİüssüppİuä; ki Kİn'a aİsİmmİüssüppİuä
 kitaksİnnoam'sakİnosük. 19 Pİnaumoi'potosİk akau'tsapİsİnni annom' ksök kum,
 apün'İx ki apİssu'yei otsİts'oyİpİ, ki köm os'İepİtsİx otsİpİs'sax ki otsİkömos'sax:
 20 Ki aumoi'potosİk akau'tsapİsİnni spots'im, apün'İx ki apİssu'yei otsİtsau'oyİpİau, ki
 kömosİepİtsİx otsİtsauaisİsüppokatün'akİİpİau ki otsİtsauai'kömosİpİau: 21 İtsİ'pİau
 kitsİnan'İsts, ün'nİmauk ku'skİttsİpöppİ. 22 Mostüm'i İsta'natsİi moöps'pİina;
 nİtuks'küssİ koopsİ, kostüm' ak'otuİtsİu anat'sİi: 23 Ki koöps'pİ minİx'İssİ,
 kostüm'i ak'otuİtsİu ski'natsİi. Anat'sİi annik' i tsİpsİts'tsİik kostüm'i ski'natsİssİ
 maum'aumöko ski'natsİnni! 24 Tuksküm matap'pİ matokotsapotomoyİuatsax
 na'tokümİx nİn'ax: aksİkümokkİmİu tukskum ki aks'İkümükomİmmİu stsİk'i;
 akİküm'e'eni u tuks'küm ki aksİküm'İstsİmmİmmİu stsİk'i. Kİmatokotapotomouaxau
 Ap'İstotokİuä ki sauum'İtsİtappİuä. 25 Ünİkaİe kİtan'İstopuau pİnap'İtsİtatoat
 kitsİpai'tappİİsİnni kitaks'otatoppi ki kitaks'İmatoppi: ki pİnap'İtsİtatoat kostüm'i
 kİtai'aksüpskawsattoppi. Tse'ka İsskİts'tau opai'tappİİsİnni ki aau'öİssİn, mostüm'i ki
 İstotos'İsts? 26 Süm'mokau pİau'tax: mat'omaiİnsİmmauaxau ki matomai'pokiakİuaxau,
 ki matomaumoİpotükİkİi'axau İnsİm'apİoyİsts; ki Kİn'oua spots'im ai'İssoyİuax.
 Tükka' İsskİts'tau, ksİsto'a ki osto'auai? 27 Üs'tainoeniki kök'spİtappİİsuai, tsİksİm
 a' ak'aatspİtappİu? 28 Kumauk'apaisİtappİuauİksİstsİsaiİ İstotos'İsts? Sat'sİkau
 anat'sİuİpokİsts İtai'süsKİİau; matapotükkiu'astsau, matapİs tutükkiu 'İsts'au
 İstotos'İsts. 29 Ki kİtan'İstopuau Solomon otsap'İstotossİ mat skİt stom'atsİsts
 annİsts'İsk suio'pokİstsk. 30 İstotosat'pİİests saİüs'kİİsts manİstİstotost'pİİests
 annİsts'İsk annok' ksİstsİkuiki na'pİtappİİsk ki apİnök'wis apİttü'apİxİpİau İstsİ'i:
 kİküttaİakİstaiİsttüpİstotost'okİuats, kİtsenük'aumaitükkipİau. 31 Ün'nİkaİe
 pİnapai'tsİtatoak kök'anİssuai Tse'a nöks'auattopİnan? Ki, Tse'a nök'sİmat'pİnan;
 ki; Tse'a nöks'İstotost'at'pİnan? 32 (Tük'ka annİsts'İsk, Gentİles ap'üssatsİmİests:)
 Kİn'oua spots'im İksİnİm'aİe kİtsİm'mükİtatosİests. 33 Ki Matom'apsatsİk Ap'İstotokİuä
 otsİn'naiİsİnni ki otokömotİtappİİsİnni ki annİsts'İsk kitak'ütokönokökest.
 34 Ün'nİkaİe pİn ap'İtsİtatoak apİnok'wis; apİ'nok'wis ak'apİsİtsİsİu. Tuks'kai ksİstsİkuiki,
 maka'pİ sup'anİstİsİu.

7

1 PINOKÖK'İTSİMAK ki kİmatokokökitsİmük o'a 2 Kanİstau'kökitsİmapuau
 kİtakanİstaukökitsİmükosuai; ki kanİstau'kotawpİ kİtakanİstau'kuyİssİ. 3 Ki ku-
 mauk'satsİks kİskün' osüppa'kömosİnni, ki kİmatstotapats kİtomüksüppa'kömosİnni?
 4 Ki kİküttaukot'anİstau kİskün' nöks'sauauİtsİssİ kİtsüppa'kömosİnni; ki sat'sİt,
 omük'o kitauİtsüppa'kömosİnni? 5 Kİtsİksİstapo'komotsİtappİansİ, Matom'-
 sauauİtsİt kİtomük'süppakömosİnni, ki kİtakotümsokapsatsİp köksauauİtsİssİ kİskün'
 o süppa'kömosİnni. 6 Annİsts'İsk natoap'İstsk pİnİko'tokau İmitax, ki pearls
 pİnİttüp'İsttüpapİxİkau ak'sİnİx, öksİkkümüItauau'ökaiİau ki akotümötükau'auyİau
 ki kitak'otümsİxİpok. 7 Anİk: ki kitak'okoko; apsatsİk, ki kitak'okonİp; İstok'İakİk,
 ki kİtaksİkauai'pİxİk. 8 Annİks'İsk matap'pİxk au'kömönİxk au'kuyİİau; ki
 annök' ap'satsİmök, au'konİmaİe: annök İstok'İakİuök, otak'sİkauai'pİxİkaİe.
 9 Tükka' nİn'naua, auköm'önİstüssİ okku'i napaiİen, aiakokotsİuaİe okotokİ?
 10 Ki auköm'önİstüssİ mammi', aiakİkotsİuaİe pİtse'ksİna? 11 Ksİsto'au,
 kitsauum'İtsİtappİİpuau, İksİnİm'enoainiki kök'okotosuai ko'kosoauax ökh'sİsts,
 Kİn'oua spots'im küttaİmaİakokotsİu'atsax ökh'sİsts annİks'İsk matap'pİxk
 otau'kömönİkİxk? 12 Kanİst'sİtsİtatoapnai matap'pİx kökünİstsİtsİtaİİssuauai,

kitak'ünistsitsittaitaiau: ünñianistap'piu okök'itsimani ki prophetix otse'puawsuai.
 13 Apüt'okitsimi pi'ik; sokokit'simi apük'oksokui itüp'itsiiau akotap'sinni, ki akai'tappii
 itsipim'ix: 14 Annik' kitsim'ik, ki annik' moksoku'ik itüp'itsiikiau opai'tappiisinni,
 apüt'siiau; ki unna'tsittappii ikon'imix. 15 Stim'nokau ksís'tapatoiapiekuax
 kit'sitotaakixk emük'ikinaistotosixk, ki o'pistokini itapis'onotsiau. 16 Kit-
 aks'ksinoaiuu otsin'asoauësts. Matap'pix küttoautuyiu'atsauax ksissi'ix
 mñn'ists, ki ksís'tapsüskiësts küttoautsim'axau figs? 17 Neto'i kõnai'ökhsistsix
 ai'ökhsinasiau: ki makap'istsix makap'inasiau. 18 Ökhsistsis matokotokapinasiau'ats,
 ki makap'istsis matokot'ökhsinasiauats. 19 Kõnai'istsix küttaökhsinasixx kakiok'au,
 ki is'tai itsis'tupapiksistaiuu. 20 Ün'nikaie kitaks'ksinoaiuu otsin'asoauësts.
 21 Kõnai'tappixk nitan'ikixk, Nin'a, Nin'a, matakokõnitaipim'axau spots'im
 ists'in'naiisinni: annök' ap'istutsimök Nin'a spots' im otsitsi'taniaie, ai'akitsipim.
 22 Annik' ksistsiku'ik akai'tappii nitak'anikiau, Nin'a, Nin'a, niküttomaisitsipspanats
 kitsin'ikösím? Ki niküttomaisüskounaniauaxau sauum'itsistaawx kitsin'ikösím?
 Niküttoautapissatskaspinana kitsin'ikösím? 23 Ki nitakotümanistaiuu,
 kimats'ksinopu aua; Místüpa'akik, ksësto'au kitsauum'itsistutsipuaii. 24 Annök'
 aiokh'tsimiuök annists'isk nitse'poawsistsk aks'istutsiu mokökiin'ai annök'
 itokhit'okoiskauük ok'otoki: 25 Ki ai'sotau, ki ai'sauksikimskau, ki ai'sopu, ki annik'
 napioyis itot'süppu; ki matsistokhopiu'ats; tük'ka, itokh'itokoiskau ok'otoki. 26 Ki
 annök' aiokh'tsimiuök annists'isk nitse'poawsistsk, ki matsistutsim'atsësts aks'istutsiu
 mattsapsin'ai, annök' itokhit'okoiskauük spöts' ikui: 27 Ki ai'sotau, ki ai'sauksikimskau,
 ki ai'sopu, ki annik' nap'ioyis itot'süppu; ki istokhopi'u; ki omük'o otsis'tokhopiisinni.
 28 Ki ün'nitsiu, Jesus otaiksiste'poattosësts annists'isk epo'awsistsk, matap'pix
 skaie'tükkiuu otsksinimats'tüksinni; 29 Ototümap'sinni itüs'ksinimatsiuax, ki sinak'ix
 manistüs'ksinimatsawpiax, matüsksinimatsiu'atsax.

8

1 OTSÏN'NĪSAATOSI nitum'mo akai'tappiit itopokiuo'iauaie 2 Ki, satsik, ninuau
 leper otsittotaakaie ki otsit'atsimmimokaie, Id otsit'anikaie, Nin'a, atsi'tatominiiki
 kitokotsiksixistotok. 3 Ki Jesus itsau'ksikinstsiakiau, ki itsixen'iauaie, ki an'iu, ni-
 tak'anistutsip; ksiksit'. Ki soksik's'iauaie. 4 Ki Jesus anists'iauaie, Sa'sit, pinai-
 itsinok matap'pi; mñs'taput, annis'tsinnosattsis nato'i'apiekuun, ki aniiik' otan'ipik
 Moses issa'kumütskotoat möks'ksiniisau. 5 Ki Jesus otsito'taipiiisi Capernau,
 eën'aken'ai otsitto'taakaie, ki otau'kömönikaie, 6 Ki otan'ikaie Nin'a, anök' nitapo-
 tomokök noko'ai itsis'tokhaisiu, ai'papuyiu, eks'kaaipuñum. 7 Ki Jesus an'ists'iauaie,
 nitak'ittappo nitak'okuttotau. 8 Eënen'aken'ai an'ists'iauaie, Nin'a, nimat'sipumapsa
 kökitsipissi noko'ai: kaks'e'puyit, ki annök' nitapotomokök ak'okuttotau. 9 Nës'to'a
 nitap'otomoki, ki eën'akex nitap'otomokiau; ki nitan'istau am'ok mñs'taput, ki
 ai'istapu; ki nitan'istau stsik'i, puk'siput ki ai'paksipu; ki annök' nitap'otomokök
 nitan'istau, am'oi ünñianis'tutsit, ki au'anistutsimaie. 10 Jesus otokh'tsimsaie,
 skai'etükkiu, ki an'ists'iaux anniks'isk matap'pixk ipokiuo'ixk, Kitau'münistopuau
 manist'omükopi otaumai'tüksinni nimatünistokonip'ats Israel istauösin'im. 11 Ki
 kitan'istopuau akai'tappii umutaustsipi apinök'kuyi ki otsit'tistükköpipi ak'ütotoiau,
 ki akopokau'pimiuax Abraham ki Isaac ki Jacob spots' im istsin'naiisinni. 12 Ki
 nin'naiisinni istokos'ix ak'satüpiksistsiauaux ski'natsi; annim asain'sinni ki sats'e'knan
 ak'itstsiian. 13 Jesus an'ists'iauaie eënen'aken'ai mñs'taput, kanist'aumaitükkipi ki-
 takünisttutoko ki annök' otap'otomokök itsok'okuttotau. 14 Ki Jesus otsitsipissaie
 Peter oko'iauaie, nannuyiauaie otokem'ani o'ksistsiaie itsis'tokhaisiinaie, ai'okhtokim
 püs'tsimesinni. 15 Ki kaen'imaie otsissi, ki püs'tsimesinni itskimaie: ki it-
 sipuau', ki ito'yiuax, 16 Autükkus'si ito'tsipotyuaiauaie akai'tappiiau sauum'itsistaawx
 pakh'tokinattsiikiauaux: ki otse'poawsinni itsa'tüpiksistsiauaux staaux, ki ikut'tutyuiuaux
 ikõnai'okhtokosix: 17 Möks'enüpanistosi otan'ipiaie Esias prophet, ki an'iu, Osto'i
 mat'simësts kitsauüt' tsikotsapsinunists, ki ipa'tomësts kitokh'tokosinunists. 18 Jesus
 otsinno'össax akai'tappiix oto'tüksipuyimokax, ikök'itsimau mök'opümмосau. 19 Ki
 tukskümini aisinaki'ina itoto'yinaie ki an'ists'iauaie, Nin'a kitak'ittappopi nitak'opokiuo.
 20 Jesus an'ists'iauaie, otat'yuiy au'öttsimaniau, ki pau'tax au'yiiiua; ki Nin'nau
 okku'yi matsistokhotom'atsaie otokõn'. 21 Ki stsik'i otüsksinimats'iaie an'ists'iauaie
 Nin'a, nökötomitappo nököakitsösi nñn'a. 22 Ki Jesus an'ists'iauaie, süppa'kit; ki
 enix ünñanistak'itsösauax enix. 23 Ki otsüppopis'si akh'iosatsis, otüs'ksinimatsax
 ipokitsüppo'piiix. 24 Ki satsit iek'opaikimskau, ki ai'sikopaikimskau akh'iosatsis;
 ki ai'okau. 25 Ki otüs'ksinimatsax otsit'totaakikax ki otsitsiksekenokikax, ki

an'istsiikuaie, Nin'a kõmotse'piokinan: nitaks'inetspīnan. ²⁶ Ki an'istsiuax kumauk'sikopupuauaisks kitsenükumaitükkipuan? Itümit'sipuu, ki ai'sitsipsattomēsts sopu'ists ki pai'kimskaieists; ki ikōnau' maitsiēsts. ²⁷ Ki nīn'ax skai'etükkiau, ki an'iau, Tsōkhthanīstap'īnanōkhtauts, sopu'ists ki omük' sikīmi manīstse'tokēsts? ²⁸ Ki otopūmmo'si Gergesenes īstauōsīn'im ito'tatsemiauaie natsitappii sauumitsistaawx pakh'tokīnattsiikīax, aken'imanīsts itsūx'īax, eks'kainīxiikīax, matap'pi matokottotsisko'pats. ²⁹ Ki satsit, aisokse'puyiau, ki an'iau, Tsaakanīstappikītsīmatto'pīnan, ksēsto'ā ki nēstūnan, Jesus, Ap'īstotokīuā okku'yi? Kikūt'tautotopa kōkkītsikīmatsīstotoksīnan otsauomo'tosi itaīksīstsikumiopi kōk'kītsikīmatsīstotoksīnan? ³⁰ Ki Pīstīksī'pio akaiēm ak'sīnix itau'yi. ³¹ Ki sauum'itsistaawx au'kōmōnīstīsiauaie ki an'īstīsiauaie, saiai'pīxīkīnanīki, nōk'itsipīsinānīau ak'sīnix. ³² Ki an'istsiuax kūkku'. Ki otsūksax, ak'sīnix itsipim'īax: ki, satsit, kōnak'sīnix itsīn'aukskasīau inno'tsīstūppakui, ki omük'sikīmi suioks'kasattomiau, ki inets'iau. ³³ Ki annīks'īsk matap'pīxk ūsk'kūmīīskax itsī'tūpaukskasīau, ki akap'ioyīs itsipim'īau ki ai'itsīnīkōttīsiaux, ki annīks'īsk matap'pīxk pakhtokkīnattsiix sauum'itsistaawx mats'itsīnnīkōttīsiaux. ³⁴ Ki, sat'sit, Kōnai'tappīx ikōnai'sūxkītsīmīau akap'ioyīs mōkīttotatsemōsau Jesus: ki otsīnno'ōssauaie, au'kōmōnīstīsiauaie mōks'īstapusaie otau'ōssu.

9

¹ Ki itsūppo'piu akh'iosatsīs, ki ito'pūmmo ki otauūtākap'ioyīm ito'to. ² Ki, sat'sit, itotsip'īauaie nīn'au, ai'pakh'puyiu, īstokhai'tsiu ūksīn': Ki Jesus otsīnīs'saie otāmai'tūksuaīax anīstīsiauaie ai'pakh'puyiā, Noko'a, ōkh'sitūkkīt; kitsauum'itsitappīstsīsts īksīnīp'iau. ³ Ki, sat'sit, stsīk'ix ai'sīnakīx īstai'au am'o (nīn'au) makapie'puyiu. ⁴ Ki Jesus īksīnīm'ēsts otūs'tapūauēsts ki an'iu, kumauk'itsitātopūauaisks maka'pi ku'skēttsipōppūauēsts? ⁵ Tsim'a ksīstspa'pi, kōk'ansi, kīt sauum' itsitappīstsīksīnīp'iau; ki kōk'anīsi, Nīpuat' ki auōkat'? ⁶ Ki kōks'ksīnīsuai Nīn'a okku'yi ikōts'ksīnīmēsts sauum'itsitappīstsīsts annom' ksōkkum (itūm'anīstīsiauaie ai'pakh'puyi) Nīpuat', matsīt' kītūk'sīn, koko'ai is'taput. ⁷ Ki itsipūau' ki oko'ai itsitap'po. ⁸ Ki akai'tappīi otsīnīs'sax, skai'etükkiau, ki a'tsīmīmīuaiaie Ap'īstotokīua annōk' ikotsīu'ōk matap'pīx otūmap'sīnnī. ⁹ Ki Jesus otāmatto'si, nannuyīuaie nīn'au, an'īstau Matthew, itaupīi'īnai itai'ponītatōpiaie, ki an'īstīsiauaie Sūppa'kīt. Ki itsipūau' ki pokio'attīsiauaie. ¹⁰ Ki ūn'niītsīu Jesus otsīstīps'taupīssi nap'ioyīs, otāu'yīssi, sat'sit akai'tappīiū publicanīx ki sauum'itsitappīx, itsīto'taipīmīau ki ipokau'pīmīauax (Jesus) kīt ūts'ksīnīmatsax. ¹¹ Ki Pharisees otsīnno'ōssax, itūnīs'tsiauaux otūksīnīmats'axaie. Kītsīn'aimoax maukopoks'oyīmīax publicanīx ki sauum'itsitappīx? ¹² Jesus otokh'tsīsaie, an'istsiuax, annīks'īsk matap'pīxk ikut'totoaxk matsīmūki tappīuaxau assokīnakki, annīks'īsk matap'pīxk ai'okhtokosīx kīmūk'ītappīiū. ¹³ Is'tapuk, ūs'ksīnīk manīstap'ipi, nītōkh'sītsīp kīm'apiisīnnī, ki nīmatōkhsītsīpats ikīt'stūksīnnī: tūk'ka nīmat'ūtōtopa nōk'ainīkōttosau mōkōm'otsitappīx mōks'īsauaisītasau, sauum'itsitappīx nīmut'oto. ¹⁴ John otūs'ksīnīmatsax otsītm'ittōtaakax, ki an'iau, Tsanīstapiu'ats nīmutsauu'yīpīnan nēstūn'an ki Pharisees, kīt ūts'ksīnīmatsax kūttaisauu'yīu'axau? ¹⁵ Ki Jesus anīstīsiaux kūttaukotau'yēsiuaxau man'okkēmīuōk oko'ai īstokos'ix, itsa'kīitawpīssi man'okkēmīuōk? Ki annīsts'īsk ksīstsīku'īsts ak'otoīau man'okkēmīuōk otai' akītoatōwpīstīskaie, ki akotūmsauu'yīau. ¹⁶ Kīmatanīpsospuau makap'īsokōsīsts, annīk' psak'sīnīk aksokīspīnikau ki saku'apīnīkan aksīstūpaipīnikau. ¹⁷ Matap'pīx matomaisūppasuyīnīmēsts manī'īsts mīn'īokkeīsts ūkautokēissuyīnīsts, ōks'kakūmīpīnikau ūk'autokeīssuyīnīsts, ki mīn'īokke ak'saikīmsskau, ki aks'īksīstsuyīnīasiau: Manīn'īokkeīsts itūppa'suyīnīmīau man'otokeīssuyīnīsts ki ai'akētōkhsīau. ¹⁸ Otsakīaisīstīp'sattosax annīsts'īsk epō'awsīsts, tukskūm'īni eenakīn'ai itoto'īnīai ki a'tsīmīmīuaiaie, ki an'iu, Nītūn'na ūk'ainīu; puk'sīput ki kotsīs'i tsīxen'īs, ki aks'īpui tappīiū. ¹⁹ Ki Jesus itsipūau', ki itopokom'īuaie, kīt ūts'ksīnīmatsax mat'opokomīuaie. ²⁰ Ki sat'sit ake'ūā, au'atūnīkau ūksauamawksaīkīmsskau otak'tokossīnnī na'tsīkopūtuyī stuyī'īsts, itsūp'paatsīuaie, kīt itsīx'enīmaie opekakūn'īmanīaie: ²¹ Tūk'ka, īs'tau, ksen'īmīnīki opekakūn'īmāni, nītak'okuttotoko. ²² Ki Jesus ito'tūkkau; ki otsīnno'ōssaie, itūnī'u, Nītūn'na, ōkh'sitūkkīt, kītaumai'tūksīnnī kumut'okuttotoko. Ki ake'ūā annīk' itokut'totoau. ²³ Ki Jesus otsīto'taipīsi eenakīn'ai oko'ai, kīt otsīnno'ōssax au'yēsīx kīt matap'pīx eīs'tsekīnīau, ²⁴ An'istsiuax, anīs'tapaaux, ake'kuūn matsenīu'ats, ai'okau. Ki itai'īmīuaiaie. ²⁵ Ki otsīs'tūpskoōsax matap'pīx, itsipim, kīt ito'tsīmaie, otsīs'aie, kīt ake'kuūn itsipūau. ²⁶ Ki otap'īstutsīpi, annīk' auōsīn'īk, motūs'ksīnīpaie. ²⁷ Ki Jesus otsīstūpaumat'tatōssi, na'tokūmī naps' tsīx nīn'ax ipokīuo'īax, kīt aisokse'puyīax kīt

an'iau, David okku'i, Kīm'okīnan. ²⁸ Ki otsīpsipīs'si nap'ioyīs, naps'tsīx itoto'yiauaie: ki Jesus an'īstsiuax kīkūtau'maitsipuan nōk'okotūnīstutsis? An'īstsiuaie A, Nīn'a. ²⁹ Itūm'itsīxeniuaax oōps'puauax, ki itūni'u, kanīsto'maitsipuai, ūnnianīstīs'sī'. ³⁰ Ki itsīkau'opīīī oōps'puauax: ki Jesus saiemiuax mōkstanīs'tosax matap'pīx. ³¹ Ki osto'auai, ostsī'tapusau ikōnai'tsīnnīkoyīauax matap'pīx annīk'auōsīn'īk. ³² Ki otūksax, sat'sīt ito'tsīpiauaie kūttai'ai'puyīua sauum'itsistaaw pakto'kīnattsiuaie. ³³ Ki sannm'itsistaaw otsai'pīksīstōssaie, kūttai'ai'puyīnā itse'puyīu: ki kōnaitappīx skai'etūkkīau, ki an'iau, matsīkainīp'ats Israel īstauōsīn'im. ³⁴ Ki Pharisees an'iau sauum'itsistaawx otsīn'aīmoauai itai'saipīksīstsiuax sauum'itsistaawx. ³⁵ Ki Jesus itap'auauōkau kōnau'akapīoyīsts, ki inūk'akapīoyīsts, ki itūs'ksīnīmatstokīu ota'toīapīoyīmoauēsts, ki ai'semokīu nīn'naiīsīnnī īstōkhs'itsīnīksīnnī, ki ōk'kuttutsīmēsts matap'pīx otokōnai'oktokosauauēsts ki otokōnau'atūnīkauēsts. ³⁶ Ki otsīnno'ōssaie otappīīsīn'na, kāīm'īuaie, tūkka ūs'tsīmsīu, aneto' manīstau'anetopīax emūk'īkīnax saīt'sīssī ūsk's'kōmūkiā. ³⁷ Itūman'īstsiuax otūksīnīmat'sax, akauō'yī īnsīn'manīsts, ki ap'otūkkīx unna'tosīmaīu; ³⁸ Atsīm'oiīkūttok īnsīm'manīsts īstīsn'nau mōk'itūpskoōsax otīnsīmmanīsts apotūkkīx.

10

¹ OTSIPUK'SŪPINNIKŌTŪSAX na'tsīkoputtīsau otūksīnīmat'sax, ikotsīu'ax otūma'sīnnī mōk'saipīksīstosauax sauum'itsistaax, ki mōk'ōkuttutsīsax amīan'īstoktokosīsts ki amīan'īstatūnīkēsts. ² Na'tsīkoputtīsxk itokōt'tsiuax otsīn'īkōsoauēsts am'ostsīaukiēsts; Matom'itappīu, Sīmōn, ma'anīstau Peter, ki Andrew oskūn: James, Zebedee okku'i ki John oskūn'; ³ Philip, ki Bartholemew; Thomas, ki Matthew, annōk' publicanōk; James, Alphæus okku'i. Ki Lebbæus, ma'anīstau Thaddæus; ⁴ Sīmōn, Canaanite; Ki Judas Iscariot annōk' aien'ūpanīstsiuōkaie. ⁵ Annīks'īsk natsīkoputtīsxk Jesus itokōt'tsiuax ki saiem'īuax ki an'īstsiuax, Gentiles oksoku'auēsts pīnītap'pōk, ki Samaritans otakap'īoyīmoauests pīnūt'sīpsīpīk. ⁶ Ki Israel oko'au otomūk'īkīnaumīx ats'ax is'tapuk. ⁷ Ki auau'ōkainonīki sem'okīk, ki anīk', spots'īm īstīsn'naiīsīnnī aststīu'. ⁸ Ai'oktokosīx kut'tutokau, leperīx īssīn'nomokau, enīx' nīpua'atsokau, sauum'itsistaawx sai'aīpīksīstokau; Kītsīksīst'okoko, ksīstoko'tūkkīk. ⁹ Gold ki silver ki brass pīnītsūp'pītūkkīk kītsītai'sūpopumatsopauēsts, ¹⁰ Assua īstīman pīnōts'īk aumāt'āinoainīki, pīnōts'īkau na'tokaīsts spīks'īsokōsīsts, ki a'tsīksīsts, ki otoats'īsts; ap'otūkkīuā ak'otsīmaīe otso'ōsīn. ¹¹ Annīk' akap'īoyīsk kītai'akītsīpīpīka sūppo'ōttsesatsīk annok' oks'apsīuok; ki annīm' stau'pīk kītsauomai'sūkskītsīssuai. ¹² Ki pīm'īnnoainīki nap'īoyīs, ksēmatsīm'attok. ¹³ Ki ōkhs'īssī ūnnianīstīsto'tos kītsīn'nūstseisauēsts; ki sauōkhs'īssī ūnnianīstīsska'atok kītsīn'nūstseisauēsts. ¹⁴ Ki annōk' kīkūt'tautokōk, ki kūt'tautōsīmīkōk kītsē'pōawssīsts, sūkskītsīm'īnnoainīki annīk' akap'īoyīsk sōstsīk'asattok. ¹⁵ Kītau'mūnīstopau akōk'ītsīmaīksīstīksīkuīk Sodom ki Gomorra ak'skītstom annīk' akap'īoyīsk. ¹⁶ Sat'īsk emūk'īkīnax mīs'tūpskoawkiapis'īx neto'yīk kanīstīs'tūpskopau: mōkōk'īk manīstokōkīpi pītsē'ksīnax, ki īkīnaps'īk manīstīk'kīnapsī kūkkū'īx, ¹⁷ Ki ūsk's'kūmokau matap'pīx; kītaukamūts'kaukoau akōk'ītsīmani, ki otato'apīoyīmoauēsts kītakītaīpstūsīstīpīs'okoau; ¹⁸ Kīnīn'ax ki omūx'īnax kītakīttūpīp'īokoai, nēsto'a kumut'aīakaitūpīpīokoai, kōkkīte'nūpanīstosau ki Gentiles. ¹⁹ Ki aumūts'kaukūnnoainīki pīnstak kōkūnīstse'puyīsuai; annīk' kītak'okokoau kītai'akanīpūai. ²⁰ Kīmats'epuyīpūau, Kīn'oau osta'aw ksēsto'au itspīstai'puyīu. ²¹ Ki umu'pappīipi akumūts'kaiuaie umu'pappīipi mōks'eīnsī, ki nīn'a akumūts'kaiuaie okku'i; ki pokax aksenūpanīstīau un'ōauax ki oksīs'toauax mōks'enītōsauax. ²² Ki kōnai' tappīx kumut'akaukīmokoaiu nēsto'i; ki annōk' eīkak'īmauōk umuts'īpaitappīuaspī akītsīkōmotse'pīauaie. ²³ Kīm'atsīstotstenoainīki tūks'kai akap'īoyīs, mīs'tūpsokksīk stīk'i: kītau'mūnīstopau kīmatakokōnītopau Israel īstokōnau'akapīoyīsts otsauomai'akotosī Nīn'au okku'i. ²⁴ Ūsk'sīnīmat's'au matskītsīmiu'ats otūksīnīmat's'tokīuā, ki apotūk'kīuā matskītsīmiu'ats otsīn'aim. ²⁵ Ōkh'sīu ūsk'sīnīmat's'au mōketūm'anīstīau otūksīnīmat's'tokīuā, ki apotūk'kīuā mōketūm'anīstīau otsīn'aim. Anīstīsn'nikōttūsauaie nap'īoyīs otsīn'aim Beelzebub, ak'staīanīstīsnīkōttaiu itspīstauīpīx oko'ai? ²⁶ Pīn stūn'nokau; matsēkīpats akstaisaiīpasokīnnīs; matsīksīst's'pats ak'staīsaīsk'sīnīs. ²⁷ Kītsē'itsīnīkopūai skī'natsīī mata'ītsīnīkok ksīstīksīu'īnatsīī: ki kītai'okhtīspūai kotokhīs'suai, sem'īk spots' īm nap'īoyīsts. ²⁸ Ki pīnstūn'nokau annīks'īsk akenītomīxk mōstūm', ki sta'aw matokotsenīstīau'ats: stūn'nok annōk' ī kots'enīts īuōkax mōstūm' ki

staaw stakhts'im. ²⁹ Natokūmix sistsix kūttomūtaiponitau'atsax nitsipūn'asaini? Ki tuks'kūm matakittotstsiu'ats ksōk'kum sauūs'ksinoūssi Kin'ouau. ³⁰ Kitoku'yikinsists ikōnūks'topiau. ³¹ Piniko'puk; kitots'itskūkaikūmimipuaū akaiēm'ix sistsix'. ³² Annōk' aie'nūpanistsiuōk matap'ii nēsto'i, osto'i nitaks'enūpanistau nīn'ā spots'im. ³³ Annōk' nīt'saietokōk matap'piuōk, osto'i nitak'saietoau nīn'ā spots'im. ³⁴ Pinstak nimut'oto innūst'sīnni nōkitsīt'apixisi ksōk'sau: nīmat'otopa nōkitsīt'apixisi innūst'sīnni, innu'stoan nimut'oto (nōkitsīt'apixisistos ksōk'kum). ³⁵ Nimut'oto nīn'au ki un'ni mōk'itsipotsistsimotseisau, ki otūn'ni ki oksīs'tsi, ki āum'si ki maawks'i mōkitsipotsistsimotseisau. ³⁶ Ki nīn'au aks'ikatūmīmīuax otopokau'pimix anniks'isk matap'pixk oko'ai itsipsts' taipixk. ³⁷ Annōk' aīs'tūpūkomīmīuōk un'ni nēsto'i nīmatokotsinanūk'ats: ki annōk' aīstūpūkomīmīuōk oku'yi ki otūn'ni nēsto'i nīmatokotsinanūk'ats. ³⁸ Ki annōk' sauo't'issi otauīnan'i sauo'pokuo'osi nēsto'ā, nīmatokotsinanūk'ats. ³⁹ Annōk' ikon'īmōk opai'tappiisīnni, ak'atstomaie; annōk' at'stomōk opai'tappiisīnni, nēsto'i itat'stomaie, ai'akokonīmaie. ⁴⁰ Annōk' kīto'tokōk nīto'tok; ki annōk' nīto'tokōk ito'toyeuaie annōk' nītse'tokūkōk. ⁴¹ Annōk' ito'toyeuōk prophet otsiprophetisaie otak'okuyīsī prophet osa'kinosīnnīaie; ki annōk' ito'toyeuōk mōkōm'otsitappiūā oto'kōmotsitappiisaie, otak'okuyīsī mōkōm'otsitappiūā osa'kinosīnnīaie. ⁴² Ki annōk' ai'akutūkkuyiuōk sto'kīmi tuks'kūmi anniks'isk inūks'tsīmīxk otūs'ksīnīmatsōssaie, kitau'mūnīstopuaū matakattom'ats osa'kinosīnnīaie.

11

¹ KI un'niniitsiu otai'ksīstānīstōssax na'tsikoputsix otūsksīnīmats'ax itsistūpa'atomaie mōkūksīnīmats'oksi ki mōkatsīm'semōksi ot'akapioyimoauēsts. ² Annok' John itsipsts'taupīsī itai'okiakiopi otokh'tsīsēsts Christ oīapīstutspīsts'aie, itokōt'tsiuax na'tokūmix otūsksīnīmats'ax, ³ Ki an'īstsiuaie, kikūtami'pa annōk' aiakoto'ōk, ki nōk'apsūmōšīnan noke'tsīmi? ⁴ Jesus an'īstsiuax, mīs'tapuk, matan'īstsin'nomok John annīsts'īsk kītokh'tsiuauēstsk ki kītūs'satsipuaūēstsk: ⁵ Naps' tsix ūs'sūpīau, ūs'tsekaiīx ikōm'otauauōkaiau, leperix īssin'āiau, kūttai'āi'okhtsīuax ai'okhtsīmau, enīx' aīpuau'iau ki kīm'atapsix at'sīmsem'āiau ōkhs'ītsīnīksīnni. ⁶ Ki at'sīm'siu annōk' kūttai'itstskīm'skūkiuōk nēsto'i. ⁷ Ki osts'tapūsax, Jesus otaumūtūpāiīsīnnīkoōsuaie akai'tappix John, Tsanīstappiūā kumut'sitappopuai ksīs'tapsksōkkum kōk'satsipuai? Kūttaitstspī'a apai' sopu'yi itau'ūtōpōkaiiū? ⁸ Ki tsan'īstappiua kumut'sitappopuai kōk'satsipuai? Kūttaitstspī'a nīn'naii ikīkīn'īstotosiū? Annīks'isk ikīkīn'īstotosīxk ito'tokoyīau Omūx'īnax oko'auēsts. ⁹ Ki tsan'īstappiūā kumut'sitappopuai kōk'satsipuai? Kūttaitstspī'a prophet? A, kītan'īstopuaū skītsīm'īuaie prophet. ¹⁰ Annōk' sīnau', sat'sit, nītse'tomotokūttau nīto'tokatatsīsau kostoksīs', ki akē'tomsokapīstutsīmaie koksoku'i. ¹¹ Kitau'mūnīstopuaū annīks'isk itsipokai'īm'mokīxk akex, mats'itstspīa ōk'skītsīmaie John Baptist: ki annōk' inūks'tsīmōk spots' im īstsin'naiisīnni ai'skītsīmaie. ¹² John Baptist īstskīs'tsīkuīsts, puk'šūpīksīsīkuīsts spots'im īstsin'naiisīnni itūsk'o tūtsīpiop, ki ūskotui'tspīmix itūsk'otūtsīpīmau. ¹³ Konai'prophetix ki okōk'itsīmāni aie'nūpanīstomīauēsts otsauomo'tosi John. ¹⁴ Ki mak'otsīmēnoainīki, am'auk Elias annōk' ai'akotoōk. ¹⁵ Annōk' itokh'īuōk mōk'okhtsīmsi ūnanīststokh'tsīs. ¹⁶ Tsa nītai'akanīpa annōk' o'tappiisīnōk manīstsin'naiipuaū? Netoinīs'īau pokax annīm' itaw'pūmauawpīm itau'pīx ki ai'sītsīpsattsīau otūk'auauax, ¹⁷ Ki an'īstsiuax, kītsīk'ūtūtomopīnan ki kīmat'spīpuau; kitau'yīmopīnan ki kīmau'kaiisuaūēsts kīmat'akīpuauēstsau. ¹⁸ John oto'tosi matauyīu'ats ki mataisīmīu'ats, ki an'īop pakh'tokīnatsīu sauum'itsīstaaw. ¹⁹ Nīn'au okku'ī oto'tosi, au'yīu ki ai'sīmīu, ki an'īop, sūm'mīs, aīstoks'oyīu ki aīstok'sīmīu, publicanīx ki sauum'itsītappix otūk'auauax. Ki mōkōk'sīnni o'kosīx oto'kōmotsīstutokaie. ²⁰ Itau'mūtūpsītsīpsattomēsts akap'īoyīs'ts annīm' osts'īp'apīstutspīsts ot'apīstutūksīs'ts otsauomai'sauaītsītūsax. ²¹ Kītāk'ok'sīnīp maka'pī, Chorazīn! Kītāk'ok'sīnīp maka'pī Bethsāida! Nītsīt' tsīps'tapīstutspīsts kītāk'ap'īoyīmoauēsts nītsīt'ps'tapīstutūkkītopīau Tyre ki Sidon īstak'apīoyīs'ts is'taisūmmīsauaītsītaupīau īksīm'matūkkīaipīstīs'ts ki makh'skītsīs'ts, ²² Ki kītan'īstopuaū Okōk'itsīmāni īstskīs'tsīkūi manīstskīs'ts'papsīpī ksēsto'a, aks'īskīs'tspapīau Tyre ki Sidon. ²³ Ki ksēsto'a Capernaum, kītsīpīn'oko spots'im, hades kītaks'īnnīssīmoko; omūk'apotūksīs'ts kītāk'ap'īoyīm itap'īstutspīpīau itspīstapīstutūkkīopīau Sodom, is'taisakīaitītsīopi. ²⁴ Ki kītan'īstopuaū, Okōk'itsīmāni īstskīs'tsīkūi manīstskīs'ts'papsīpī ksēsto'au, aks'īskīs'tspapīu Sodom. ²⁵ Annīk' Jesus an'īu, nītōkh'sītūkkī nīn'ā, spots'im ki ksōk'kum īstsin'āimī,

kitai'ksisattokiauests annists'isk mokok'ietappix ki kitaipaso'kinomoiiau inük'sipokax.
²⁶ Ünnianists'it Nin'a; manistökh'sipi kitsitsi'tan. ²⁷ Nin'a otokönaï'nanists nitokok:
 ki matsitstšipa isksinnu'yiuaiie okku'iaie Nin'a nits'ksinnuyiuaiie; matsitstšipa
 isksinnu'yiuaiie Un'ni, okku'i nits'ksinnuyiuaiie, ki annök isksinimats'stoköttseuök
 Un'ni. ²⁸ Puksipa'akik könaï'ikapotükkix ki ikönüs'soksistsix, ki kitak'okotopuau
 issik'sistsikosinni. ²⁹ Nokhk'in'ni kin'attok, ki isksino'kik; nitsik'kinapsi
 nimat'omükimuspä; ki kitak'okönipuu ku'skëtšipöppuauësts ištšik'sistsikosinni.
³⁰ Nokhk'in'ni ksists'papiu, ki nitopa'tüksin sök'otsiu.

12

¹ AN NIK' Jesus Issik'opiiksistsikui itšisüp-poka'atomësts napaiëñs'immanists; ki
 otüksinimats'ax au'notšiax, ki aiin'asists aumütüp'otšimix ki itaumütüp'ioattomix.
² Ki Pharisees otšino'össauax, anistsiauaie, süm'misau kittüksinimatsax mat'ökhsiu
 otap'istutsipuuësts annok' issik'opiiksistsikuik. ³ Ki anis'tsiuax kikütšanistopuau'ats
 David otap'istutsipi otau'notšsi ki otopokom'ix; ⁴ Manist'sipipi Ap'istotokiüä oko'ai,
 manistau'attopiau otsitau'pipi ištške'tani annik' küt'taökhšiiik möks'auattosi ki
 otopokom'ix möks'auattosaxaie, ki kak'ökhsiu natoï'apiekuax möks'auattosaxaie?
⁵ Ki kikütšanistopuau'ats okök'itsimani natoï'apiekuax manistap'otükkipiau
 issik'opiiksistsikui otšisips'taupisau omük'atoiapioyis kimatsikui'ats. ⁶ Ki
 kitan'istopuau annom' itšsiu' tuks'küm ki sküt'stom omük'atoiapioyis. ⁷ Ki
 kitsksini'topi manistap'ipi nitak'ökhs-sitsip kim'apiisinni, ki nimatakökhsitsipats
 ikit'stüksinni, kis'taisautouï'maopiau küt-tautuitšiaixk. ⁸ Nin'a okku'i
 itsin'auattominaai issik'opiiksistsikiii. ⁹ Ota'atsistapusi, otatoï'apioyimoai itšipim;
¹⁰ Ki sat'sit, nin'au itšips'taupiinaï, ki otšis'i ipo'köttšuaie. Ki aisüppo'ötšesattšuaie,
 Kütai'ökhsiauts issik'opiiksistsikuists ök'okuttotošsi? Möks'enüpanistšisaxaie. ¹¹ Ki
 an'istsiuax, Ün'nats nin'au kitopokittappi'immoau maksinan'si tuks'kümi emük'ikina,
 itšsüp'popiisaxaie atün'iaksin issik'opiiksistsikui, Küttomai'akštšaisautuyiuatsaie?
¹² Nin'au küttomai'skštšisimiuats emük'ikina? Ün'nikaie itökh'siu mök'ökhsapštšutšisi
 issik'opiiksistsikuists. ¹³ Itüman'istsiauaie nin'au, Sauksikins'tšiakit. Ki
 itsauksikins'tšiakui; ki ikut'tutsipaie netoi'nitsiauaie otat'otsisi. ¹⁴ I tümit'süksiau
 Pharisees, ki ikönau'kök-itsimattšisaxaie manistaks'enitawpiauaie. ¹⁵ Ki Jesus
 otšksinšisaxaie, itšistapu': ki akai'tappix ipokiuo'iauaie, ki ikönau'kuttutuyiuax;
¹⁶ Ki sokap'anistsiuax mökstšaištšinnikoösax'aie: ¹⁷ Möks'enüpanistšisaxaie
 otan'ipi, ki an'iu, ¹⁸ Süm'mok, nitap'otomok, annök' nitse'niniwattauök;
 nitük'omimmau, nu'skëtšipöppi nimut'ökhsimmau: nitakitsipotoai'inaï
 nitsista'awi ki akanis'tšsinmomoyiuax Gentiles okök'itsimani. ¹⁹ Matakoksau'ats
 matakoksipöppisüm'ats; mat'akitsšipa matap'pi mök'okhtšisaxaie otse'poawsists
 moksoku'ists. ²⁰ Apai' otük'itsissi matakšinükui'ats: flax setsis'si matakšim'atsaie
 otsauomai'tüpskšisaxaie okök'itsimani mök'itšškitsstani. ²¹ Ki otšin'iköšim Gentiles
 ak'aumaitšimiau. ²² Tüks'küm ito'tšipotoau pakhts'istümattšeu Sauum'itsiStaaw,
 naps'tsiu, ki mataipuyiu'ats: ki ikut'tutuyiuaiie, ki naps'tšiuä it'ššpuii ki küttaï'puyiüä
 itse'puyiu. ²³ Ki könaï'tappix it'skaieitššikiau ki aniau kütamiu'ats David okkiu?
²⁴ Pharisees otokh'tšimsau, an'iau, Am'o nin'au, matomaisaipiksistsiu'atsax
 Sauum'itsiStaawx, Beelzebub Sauum'itsistaawx otšin'aimoai, umutai'saipiksistopiax
²⁵ Ki Jesus isksinnu'yiuax otš'otšiapix ki an'istsiuax, Nin'naišinni ai'aketotoki
 ak'eitsinikau; ki akap'ioyis ki nap'ioyis aiaketotokiau matakšipuitsiuats:
²⁶ Sauum'itsitappiüä satüp'iksistussi Sauum'itsitappiüä, aiaketsistotosiu; ki
 otšin'naišinni küttomaksipuitsiu'atsaie? ²⁷ Satüp'iksistainikiau Sauum'itsiStaawx,
 Beelzebub nimut'satüpkšisaxaie, Tükka'ko'kosix itšatüpkšisistsiu'atsax? Ün'nikaie
 osto'auai kitak'okökšimükoau. ²⁸ Ki Satüp'iksistainikiau Sauum'itsistaawx
 Ap'istotokiüä otšista'awmi nimut'satüpkšisaxaie Apistotokiüä otšin'aišinni
 kito'taakoi'ini. ²⁹ Misköpin'ai oko'ai Tsa'akanistokotsitsipim'atsaie,
 mök'itauksistšisaxaie ope'kanistsaxaie, sauoitüm'isksipštšisaxaie misköpin'ai? Ki
 ak'otümokšistšisaxaie oko'ai. ³⁰ Annök' niküt'taispiimmokök, niköttum'a: annök'
 niküttaupokomoaw'iakimauök auani'tapiksistšikku. ³¹ Ün'nikaie kitan'istopuau,
 amian'istsauumitsitappiisinni ki amian'istitüpsauokömotse'poawsists Apistotokiüä
 akitsksinoaiu matap'pi; ki annök' akitüpsauo'kömotse'puyiuök Atšim'istaaw
 matakšitsinoau'ats. ³² Annök' itüp'sauokömotse'puyiuök Nin'au Okku'i ak'itsksinoau,
 ki annök' itüpsauokömotse'puyiuök Atšim'istaaw mat'akitsksinoau'ats annom'
 ksök'kum ki aie'nissi otšis'tüpipuitappiisinni, mat'akitsksinoau'ats. ³³ Ökhs'apštšutos
 mistšis', mök'ökhsinasiii: ki makap'istšutos mistšis mök'okapinasi: mistšis'

İksıno'au otsin'assınnı. ³⁴ Pitse'ksınaipokax! Sauum'itsitappiinoainiki Tsa'a kitakokotünıstse'poattopuau'astsaii ökh'sısts? Manısta'kauoopi u'skëttsıpöppi, maoi' itai'puyiu. ³⁵ Ökhsin'auã manısta'kauoopi ökh'si u'skëttsıpöppi sau'otsımësts ökh'sısts: Sauumıtsın'nauã manısta'kauoopi maka'pi u'skëttsıpöppi sau'otsımësts makap'ısts. ³⁶ Ki Kitan'ıstopuau Kónai'ksıstapıtse'poawsısts otakse'puyısau matap'ıx aksen'pıx anıstomıauësts Okök'ıtsımani ıtsıksıs'sıkuı: ³⁷ Kıtse'poawsısts kitakokömotsıtappıets'okoaıau ki kıtse'poawsısts kitak'saietokoaıau. ³⁸ Stsik ix Sınak'ix ki Pharisees noküt'anıstısaıaıe ki an'ıau, Nin'a nök'okapıpınan itots'tsıpi ksësto'a. ³⁹ Ki noküt'anıstısuax osauum'itsıtappıısınna ki otau'ökotaitappıısınna itok'apsatsımıau; ki mat'akıtstsıpa ak'okotawpıau. Tuks'kai ak'okotapıau Jonas prophet. ⁴⁰ Manısts'ıtaupısaıe Jonas mammi' o'koannıaıe nıoks'kai ksıstsıkuısts ki nıoks'kai koko'ısts; ünıak'anıstısaıupıaıe Nınu Okku'ı ksök'kum u'skëttsıpöppi nıoks'kai ksıstsıkuısts ki nıoks'kai koko'ısts. ⁴¹ Nıneveh ıtsın'ax, akopksıpapomıauax o'tappıısınna ıstots'tsıssı Okök'ıtsımani ki akıtsautıtse'puyıopıau; aısauai'tsıtıau otatsım'semössax Jonas; ki sat'sıt, annök' skıtsım'ıuök Jonas annom'ıtau'pıu. ⁴² Amskap'ıksökkuı ıtsın'nauake akopksıpapomıaıe o'tappıısınna ıstots'tsıssı okök'ıtsımani, ki akıtsautıtse'puyıopıau: umuk'ıtsıpi ksök'kui ito'to mökıtokhtsıssı Solomon otokök'sınıaıe; ki annök' skıtsım'ıuök Solomon annom'ıtau'pıu. ⁴³ Sauum'itsıstaaw otsai'pıksıstüssı nın'au, ıkıtksök'kuyım ıtap'auauökau ıssık'opıssınnı ıtap'satsım ki matokonım'atsaıe. ⁴⁴ Itümıau'anıu nıtak'ätsko noko'ai numut'süx; ki oto'sı ikon'ım nam'ıtaıtııu, namokh'ıpaıe, ki a'natsıstıtsıpaıe. ⁴⁵ Ki itım'ıtappo ki mat'tuyıuax ıkıt'sıkümıax sta'awx, ıtsıs'tüpokapsıax, ki ıtsıpım'ınx ki itoko'attomıax: ki otsako'ıtappıısınna eıkıs'tüpokapıaıe ototom'ıtappıısınna. Neto'ı ak'anıstısaıaıe o'tokapıtappıısınna. ⁴⁶ Otsa'kısıtsıpsattıosax matap'ıx, Sat'sıt, Oksıs'tsi, ki omu'pappııx säuauts'ım itai'puyıax, aı'puınümıau mök'sıtsıpsattıosauaıe. ⁴⁷ Tuks'küm an'ıstısaıe, Sat'sıt, Kıksıs'ta ki kumu'pappııx säuauts'ım itai'puyıau, ki aı'puınümıau köksııspısaıısau. ⁴⁸ Ki annı'ısk otan'ıkısk, an'ıstısaıe, Tükka' nıksıs'ta? Tükka' numu'pappııpıx? ⁴⁹ Ki ıtas'kotuyıuax otsıs' otüs'ksınımatsax ki an'ıu Süm'mokau nıksıs'tsi ki numu'pappııpıx! ⁵⁰ Annök' aı'aksıstıtsımöknıni Spots'ım otsıtsı'tanı aıe, osto'ı numu'pappııpa, nëskün', nıı'akem, ki nıksıs'ta.

13

¹ ETO'İK ksıstsıku'ık İesus it süks' ki tsım nap'ıoyıs, ki omük'sıkımi ıssoots'ı itakau' pıu. ² İsto'tuitappııx oto'taakax, ki akh'ıosasıs ıtsıtsüppo'pıu, ki itakau'pıu; ki ısto'tuitap'pııx ıkön'ıtüssıupuyıau ıssoots'ı. ³ Ki an'ıstısuax akauo'ıau parables ki an'ıu, Sat'sıt, aısüppıpum'auã ıtui'süppıpummau: ⁴ Ki otai'süppıpummössi, moksoku'yi stık'ısts ıtsın'nıssıësts, ki paıu'tax ıtoıaıx'ësts ki ıtau'attomıaxësts. ⁵ Stsik'ısts okotoksskui ıtsın'nıssıësts otsıts'ınüxksökkuaspi; ki otsai'spıxksökkuaspi ıtsık'kümsüskııau: ⁶ Oto'tümısköpsi natos'ı, itse'tsınıtsıau; ki otsau'okötseksau itopo'köttsıau. ⁷ Stsik'ısts ıtsın'nıssııau ksıssı'ıx: ki ksıssı'ıx ıtsüskııau ki ıto'satsııauax: ⁸ Stsik'ısts ökhs'ksökkuı ıtsın'nıssıau, kııtsın'asıau, stık'ısts kepı'pıu, stık'ısts nıı'ıppıu stık'ısts nıı'pıu. ⁹ Annök' ıto'kıuök, ünıanıtokh'tsıms. ¹⁰ Ki; üksınımats'ax ıto'toyıaıaıe, ki an'ıstısaıaıe, Kumauk'sıtsıpsattııksıxıau parables? ¹¹ Noküt'anıstısuax, kıtokokoau kök'ıtsksınısuı spots'ım ıtsın'nıssınnı ıtse'kıpı, ki osto'auı matokotau'axau. ¹² Annök' nan'nanıuök, ak'okotauaıe, ki akakal'nanıu: annök' küttanın'ııuök, otınanattopı ak'otsıpaıe. ¹³ Ün'nıkaıe numut'ünıstıtsıpsattııau parables, ıssüppı'sıau möksta'apsau; okh'tsımsau mökstaı'okhtsımsau, mökstaı'ıksınıısau. ¹⁴ Aıen'üpanıstom'ësts Esasıe, otan'ıpi, okh'tsımenıki kıtak'okhtsım, ki kımata'akoksınıpa; ki süppi'nıki kıtaküts'apı, ki kımata'aksınıpa: ¹⁵ Am' o'tappıısınna u'skëttsıpöppısts mı'ësts, ki okhtok'ouësts matomıapumokhtsımıu'axau, ki oöps'puauax naps'tsııax; möksta'apsax moöps'pıx, möksta'okhtsımsësts mokhtok'ısts, mökstaı'okhtsımsësts mu' skëttsıpöppısts, mökstaısaıaı'tsıtasaı, nok'staukuttutuawsau. ¹⁶ Atsım'ıau koöps'puauax, aıapıau; ki kokhtok'ısts, aı'okhtsımıau. ¹⁷ Kıt au'münıstopuau, akaıem'ıx prophetıki kımök'otsıtappıx aı'puınümıau mök'satsısaıeasts annısts'ısk kıtai'nıpuauıstsk ki matsınım'axauësts; ki mök'okhtsısaıeasts annısts'ısk kıtai'okhtsıpuauıstsk, ki matokhtsım'axauësts. ¹⁸ Okhtok aı'süppıpummaı parable. ¹⁹ Ma tap' pı okhtsıs'sı nın'nıssınnı ıstse'poawsın, ki sauo'kömotokhtsıssı, ıtım'ıpuksıpu Sauum'ıtsıtappııaı ki ıto'kasattomaıe annık' ıtsüp'ıpumattopı u'skëttsıpöppi. Annök'auk mat'sımaıe ıtsıupıpum'anı moksoku'ı. ²⁰ Annök' mat'sımök ıtsıupıpum'anı ok'otokskıı, aı'okhtsımıu epo'awsını, ki otse'tametüksınnı mat'sımaıe; ²¹ Mat'auıtsıtspıa kök'sekı, ki mataksımsu'ats; ıkıkın'etüksınnı ki üksıstıtük'sınnı otos'au,

atsim'epoawsinni ün'nikaie ito'toiau, ists'kimskükiu. ²² Annök' mat'simök istsüpipum'ani ksissi'ix, ai'okhtsimiu atsim'epoawsin; ki annök' pai'tappiisinni istsap'aitsitani, ki spükis'sists ito'satstomiauaie atsim'epoawsinni, ki matsinasiu'ats. ²³ Annök' mat'simök istsüpipum'ani ökh'skökkui, ai'okhtsimiu Atsim'epoawsinni, ki moköm'otokhtsimaie; ki itsin'asiu, stsikix, kep'ip'puyi, stsik'ix nai'ippuyi, stsik'ix niip'puyi. ²⁴ Stsik'i parable an'istsiuax, ki an'iu, Spots'im'istsinnaisinni netum'anistsiu Nin'au, annök' ai'süpipumauök ökh'sisüppipum'ani otsin'simman; ²⁵ otai'okasax otap'automokix, okatum'i ito'toyiuaie, ki ökh'sisüpipumani ipa'soksüp'pipumau makap'süpipumani, ki itsis'tapu. ²⁶ Ki otsüs'kissi mattuyis, ki otsin'assi, itümin'akuo makap'süpipumani? ²⁷ Ki Nin'au otapautomokix otsito'taakax ki an'istsiauaie, Nin'a, Kiküt'taiinsimattop'a ökh'sisüpipumani kitsinsimman? Tsema ito'to makap'süpipumani? ²⁸ An'istsiuax, Katum'a otap'istntütünsiaie. Ap'automokix otan'ikax kiküt'ökh'sitükkipa nökö'ittotosinan nökö'sauotsinsinaia? ²⁹ Ki an'iu, Sa; sauau'tsiminoainikiau, makap'süpipumani, kökskaküm'sanotsipnai ökh'sisüpipumani. ³⁰ Unnianist'süskisan mökö'itotosi pokiak'sinni: Ki pokiak'sinni oto'si, nitak'otümanistaiu ai'pokiakix, matom'omoipotokan makap'süpipumani, ki is'kspikan kökö'ksietsinsissuauia; ki istsüp'omoipotokan napaiën'insimman nitapaiën'iokoai. ³¹ Stsik'i parable an'istsiuax, ki an'iu, Spots'im'istsin'naisinni netum'anistsiu mustard istsin'simman, annik' mat'simök nin'au, ki ai'süpipumau otsin'simman; ³² Itsis'tüpskaiinükotsiuaie könai'insimmanists; ki süs'kiissi, itsis'tüpomükkuiau insim'mansts, ki itsis'tsisasiu, ki paiu'tax itotoiau ki itoko'attomiax isto'küniksists. ³³ Stsik'i parable an'istsiuax; Spots'im'istsin'naisinni nitum'anistsin itai'kopütstapi, annik' mat'simök ake'u, ki kaias'attom niuks'kümi omük'okosix, napaiën'itu'tsiau, ki ikönai'kopütstopiau. ³⁴ Am'ostsk Jesus ikönai'sitsipsattisästs matap'pix parables itai'sitsipsattis; ki sauomai'sitsipsissi parable matomaisitsipsattisästsax: ³⁵ Möksenüp'anistossi Prophet otanipi, ki an'iu, nimutaksipa'kuiaiki parables; nitakse'poattopiau annists'isk kai'sattop'istisk kökö'küma sauomai'ästotoawsi. ³⁶ Ki Jesus aiis'tüpskuyiua matap'pix, ki itsi'tsipim nap'ioyis: ki otüksinimats ax otsitota'akax, ki an'iau nokksinim'atsokinan parable makap'itaisüppipumauipi insim'man. ³⁷ Noküt'anistsiuax, Annök' itai'süpipumauök ökh'si insimmani Nin'au okku'yi am'ini; ³⁸ Insim'man konai'tappiua; ökh'si insimmani, nin'naisinni isto'kos'ix; ki makap'iinsimmani, Sauum'itsitappiua o'kosix; ³⁹ Katum'a annök' ai'süppipumattomësts, Sauum'itsitappiua itamiu; pokiak'sinni köskkum aiksuo'si; ki apo'kiakix, atsim'otokatatsisau, ⁴⁰ Manists'aumoipitükkipiau makap'insimmanists ki manistse'tsinitspiu; ak'ünisttsiu aiksuo'si annom' kökö'küma. ⁴¹ Nin'au okku'i aks'istüpskuyiua otatsim'otokatatsix, ki ak'omoipotsimiauësts ikönau'kapiists ki anniks'isk matap'pix, sauum'itsitappiua ak'omoipotoyiua; ⁴² Ki akitsipst'apiksistsiuaux omüx'tsi; annim' ak'itstsiu a sain'sinni, ki satse'kinani. ⁴³ Moköm'otsitappix akotümik'künasuyeiau, manistsik'künasuyipi nato'si, un'ouai otsin'naisinni, akotsik' künasuyiuaie. Annök' itokh'iuök ünaniatokh'tsims. ⁴⁴ Stsiki, Spots'im'istsin'naisinni nitum'anistsiu treasure kaias'attomaie insim'man; kon'issi nin'au, mat'aikasattomaie, ki otsetam'etüksinni itsis'tapu ki ipum'attopiësts otokönai'nanists, ki ipum'attomaie annik' insim'manik. ⁴⁵ Stsik'i, Spotsim'istsin'naisinni nitum'anistsiu awkh'pumapiekuün otap'sümmössi ökh'six pearls: ⁴⁶ Kon'issi tüks'kümi pearl akai'ixkimasiu, itsis'tapu, ki ipum'attopiësts otokönai'nanists ki ipum'attau. ⁴⁷ Stsik'i, spots'im'istsin'naisinni nitum'anistsiu itau'mikaupi, annök' itsuia'püximökaie omük'sikümi, ki itomian'istomoi pitükkü: ⁴⁸ Itui'tsissaie, itopits'üssköpattomiauaie issoots'i, ki ito'püia, ki ökh'six itaisüppitsi'iau iskix; ki makaps'ix itsis'tapiksistsiua. ⁴⁹ Ak'otümanistsiu aiksuo'si kökö'küma: atsim'otokatatsix ak'sipuksüpsüxiau, ki akai'aketaipiksistsiua Sauum'itsitappix ki moköm'otsitappix; ⁵⁰ Ki akitsipst'apiksistsiua (sauum'itsitappix) omüx'tsii; annim' ak'itstsiu a sain'sinni ki satse'kinani. ⁵¹ Jesus an'istsiuax kikai'okhtsimipuaustsau annists'isk? An'istsiauaie, A, nin'an. ⁵² Itüm'anistsiuax Annök' ai'sinakiuök üksinimats'au spots'im'istsin'naisinni, nitum'anistsiu nin'au, iko'yiüök, sauauts'imësts treasure manists' ki ük'aisists. ⁵³ Ki itünists'tsiu, Jesus otaiksiu'attosësts annists'isk parables, itsistüpa'atomaie. ⁵⁴ Ki otsito'tosi otau'ütäuösi otat'oiapioyimoi itsipst'üksinimatsiuaux, ki ek'skaietükkiau, ki, an'iau, Tse'ma itotsim'atsësts am'ök mökö'sinik, ki am'ostsk ot'omükapistutüksists? ⁵⁵ Küttomai'sauamiu'ats ai'satsakiua okku'i? Küttomaisauainiköttsiu'ats Oksistsi, Mary? Ki omu'pappiipix küttomaisauainiköttsiu'atsax James, ki Joses, ki Simon, ki Judas? ⁵⁶ Ki ot'akemix oküttomaisaiokönopokomok'atsax? Am'o Nin'au, Tse'ma itotsim'atsësts annists'isk? ⁵⁷ Ki its'tsskimskükiak osto'i. Ki Jesus an'istsiuax, prophet

itūs'tsaköttau, sauomai'tapposiēsts otau'ōšni ki otauūt'okoai. ⁵⁸ Otsauomai'tuksuai ün'nikaie itsauomapištutükkuu annim' akatio'yiēsts ükkük'umapotüksists.

14

¹ ANNİK' Herod tetrarch okhtsim'attomēsts Jesus otap'istutsipists, ² Ki an'istsiuax otap'otomokix am'omauk John Baptist; enio'sinni mat'sipuu; ün'nikaie ükkük'umapotüksists itap'itutsimēsts. ³ Herod ükai'eēniauie John, ki aiis'ksipistsuaie, ki itsok'uaie osto'iaie Herodias, us Philip otokeman'inaai. ⁴ Tük'ka John an'istsiuie mat'okhsiu'ats kök'otoōssi. ⁵ Ki otai'aksenitossaie, stun'nuyiuax matap'pix, tük'ka iksinnu'yiaxauaie prophet. ⁶ Ki otai'totstissi Herod otsit'sipokaiipi, Herodias otün'ni itūt'sikiptiu, ki itsüp'istutuyiaie Herod. ⁷ Itsiksis'toatsuaie atoün'issinni mök'ittokotossaie otan'istopiaie. ⁸ Ki oksis'tsi otsis'tok, ki an'iu, John Baptist otokön' istsüp'potoat omük'okos ki annom' istoko'kit. ⁹ Ki omüx'ina itsik'oketükku: ki otütoanis'si ki otopokau'yemix, ün'nikaie itani'iu mök'okotōsaie. ¹⁰ Ki itüp'skökiu, ki itsi'kawkokitsiauaie John itsipsts'okiawpiaie. ¹¹ Ki otokön'itsipuk'sipippotopaie, omük'okos itsüp'potopaie, ki ikotauai'e ake'kuun: ki ito'tsippotuyiaie oksis'tsi. ¹² Ki otūs'ksinimatsax itoto'iau ki mat'simiau mostüm' i, ki ai'akotomiau, ki i'tappoiau ki itünis'tsiaiu Jesus. ¹³ Jesus otokht'simisi, itsis'tüpaatomaie akli'iosatsis itsui'akhiosiu, ki ksīs'tapsksökkum itüpaništappo'aie: ki matap'pix otokht'sisau itsiksiuopokiuo'iauaie, otakap'ioyimoauēsts süx'iau. ¹⁴ Ki Jesus itopitsissa'atomaie, ki nan'nuyiuax akai'tappix, ki kaiim'iuax, ki ikut'tutuyiuax otai'oktokosimoauax. ¹⁵ Ki otai'istükköpsi, otūs'ksinimatsax otsitota'akax, ki an'istsiauaie, annom' ksīs'tapsksökkumasiu, ki au'mütüputükku; o'tappiisinna ünnistüps'skos, mök'ittapposi akap'ioyists, mök'opumattosi aau'ōsin. ¹⁶ Ki Jesus an'istsiuax, matokuistapu'iauat; kotok' möks'auattopiau. ¹⁷ Ki an'istsiauaie, annom' nitsinan'anists nisittu'yi ke'tanists ki na'tokümi mammix'. ¹⁸ An'iu, puk'sipippotokikau. ¹⁹ Ki an'istsiuax kõnai'tappix mök'opasax mattu'yikui; ki mat'simēsts nisittu'yists ke'tanists ki na'tokümi mam mix', ki, otspisüp'si itatsim'etsimēsts, ki itau'minotsimēsts; ki ikotsiu'ax otūs'ksinimatsax ke'tanists, ki otūs'ksinimatsax ikotsiu'āsts o'tappiisinna. ²⁰ Ki ikönau'yiau, ki itoku'yiau: ki mat'simēsts iau pi'nikēsts itstsi'ists na'tsikoputtuyi iksimmatük'iissokaiists. ²¹ Ki aiiniks'isk au'yixk nisitsi' omük'sikepippix nin'ax, ki akex, ki pokax'. ²² Ki Jesus eikak'imatsiuax otūs'ksinimatsax mökit'süppopisax akh'iosatsis, mökotom'apümossax, otsakiais'tüpskoōsaie tappiis'nā. ²³ Ki otsis'tüpskoōsax otappiis'nā, itsitamisso' nitum'mo mökatsimoiikasi; ki otau'tükkussi itsittau'piu. ²⁴ Ki akli'iosatsis ai'tüttsikioo, ki ipawkh'paikimskawp: tük'ka, umut'totsüppopi. ²⁵ Ki nissoo'yi ikska'tüksinni koku'yi Jesus itsitappo'ax, omük'sikimi itokh'itauauōkau. ²⁶ Ki otūs'ksinimatsax otsinnō'ossauaie umuttokhitauau'okani omük'sikimi, ap'aitsitau, ki an'iau, Sta'awina; ki oko'pusuai itokum'iau. ²⁷ Ki Jesus kaiip'sitsipsatsiuax, ki an'iu, Ökh'sitükkik; nitam'i; Piniko'puk. ²⁸ Ki Peter noküt'anistsuaie, Nin'a küm'ämieniki ani'kit ksēsto'a nök'itotosi nök'itsitüpaauōkasi omük'sikimi. ²⁹ Ki an'iu, Puk'siput. Ki Peter otünis'a'atossi akh'iosatsis, itokh'itauauōkau omük'sikimi mök'ittapposi Jesus. ³⁰ Ki otsin'si eik'sopuyi, itsiko'pum: ki otaumutüp'süppopiisi omük'sikimi ita'sainiepuuyi, ki au'aniu Nin'a, Kömotse'piokit. ³¹ Ki Jesus itüp'sauksikins'takiauaie ki itsēn'iauaie, ki an'istsiauaie, ksēsto'a enükaumai'tükkiua, kumauk'saietükkiks? ³² Otsito'sou akh'iosatsis, itsikis't'sopu. ³³ Anniks'isk itsüp'popix akh'iosatsis itoto'iauaie ki atsimmim'miauaie ki an'iaiu, E'mümi kitam'i Ap'istotok'iuā okku'i. ³⁴ Ki otau'pümossau, itoto'iau Gennesaret istau'ōssini. ³⁵ Ki annim' istsin'ax, ots'ksinuoōssau, itüp'skükiua könūs'ksökkum sa'akapotsi, ki itotsip'iauaie ikönai'oktokosix: ³⁶ Ki au'kömönistsiauaie (Jesus) möksksak'ixenixax oso'kösim itssaiin'ikaists: ki manists'eipi kaien'imix ün'nineetsimi sokap'okuttotoax.

15

¹ AI'SĪNAKIX ki Pharisees, Jerusalem itsitappimix otsit'totaakax Jesus, ki an'iau, ² Tsanistapiuats umut'ünistüpaipixipiau ükai'tappix otün'issuaiauests? Oyis'sax ke'tan, matüstsimiu'ax. ³ Noküt'anistsiuax ku'maukanistüpaipixipuaiks Ap'istotokiuā otse'poawsinni kök'satsisaa ki kiks'tapünissuai? ⁴ Ap'istotokiuā an'iu, atsimmim'misau kin'a ki kiks'ta; ki, annök' ai'pakosinikuyiuök un'ni ki oksis'tsi, unnianistse'insä. ⁵ Ki kitan'ipuu annök' an'istsiuök un'ni ki oksis'tsi, kotük'sinaie, kitak'ototokuinanipi nēsto'a, ⁶ Ki küt'atsimmimiuax un'ni ki oksis'tsi, paio'toau. Kitse'poawsuauests kumut'saiepumapistutsipaie Ap'istotokiuā otse'poawsän. ⁷ Kitsiksis'tapokömmotsitappiansuai! Esaias prophet

kit'sokapenüpanikoau, ki an'iu, ⁸ Am' ox matap'pix nimut'astokokiau maau'ests, ki nimut'atsimmimokioau oto'ünüauësts: ki u'skëttsipöppuanësts nitsip'piokokiësts. ⁹ Nitsiksís'tapatsimmimokioau, ök'aumaitsipists ät'suaiïksinimats'iauaax nïn'ax otan'ipuauests. ¹⁰ Ki nan'niköttsiuaax o'tappiisinna ki an'istsiuaax, Okh'tok, ki sokap'okhtok; ¹¹ Annik' itsüp'popiik maoi'i matokapistotok'atsaie nïn'aii; annik' sük'siik maoi'i itokapistutuyiu'iaie nïnaii. ¹² Ki otüksinimats'ax otsítota'akax ki otan'ikax kiküt'üsksinipa Pharisees otsís'küksau otokh'tsísau annik' epo'awsinik? ¹³ Ki noküt'ünü, kónai'süpipumanists Nin'a spots'im oküt'taisüpipumatpöistsi ak'süsköpattopiësts. ¹⁴ Amau'patokau; naps'tsiotüppinnükiau naps'tsiox. Ki naps'tsiuä ätuppïn'nüssi naps'tsi'i, atün'iaxsinni akai'akitsüppopiiau. ¹⁵ Peter itüman'istsiuaie, nokksinim'atsokinan am'om parable. ¹⁶ Ki Jesus an'iu, kiküttaisakiaisauiokhtsimipiuaua? ¹⁷ Kiküttaisauaiokhtsimipiuaua, annik' itsüp'opiik maoi'i, itüp'süppopiu mo'koanni ki ipsai'piosop? ¹⁸ Ki annists'isk itsüks'isk maoi'i u'skëttsipöppi itsüks'iax; ki itokap'istutuyiauaie nïn'aii. ¹⁹ U'skëttsipöppi itsüks'ësts sauum'itsitsitanists, inik'sists, auök'otanists kömos'ists, istüp'saiepitsinni, atauün'issists; ²⁰ Am'ostsk itokap'istutuyiauaie nïn'aii; ki maks'oyissi otsauomüs'tsimissi matokapistutuyiauts nïn'aii. ²¹ Jesus itümistüpa'atomaie, ki Tyre ki Sidon istssoots'ists itsitap'po. ²² Ki sat' sit, Canaan ista'ke itsux'iu annists'isk issoots'istsk, ki itasaine'poattsiauaie, ki an'iu, Kim'okit Nin'a, David okku'! Nitün'na eiko'ksistutoau maka'pistaaw. ²³ Ki matsitsitsipsattsiautsaie. Ki otüksinimatsax otsítota'akax ki otau'kömönikax ki an'iax Ünnistüp'skös; nitüksauasaine'poukinan. ²⁴ Ki noküt'anistsiuaax, nikak'itüpskoko Israeli istat'stanix emük'ikinaiix. ²⁵ Otsitümitota'akaie ki otatsim'mimmokaie, ki an'iu, Nin'a Spum'mokit! ²⁶ Ki noküt'anistsiuaie, matökhsiu'ats mök'otsissi pokax otsau'öšinoaii mökitüp'apixsësts imitax'. ²⁷ Ki (ake'ua) an'iu, E'münü, Nin'a; ki imitax' au'attomiau pinikësts innissi'ists otsin'aismoauai otsitau'yipiaie. ²⁸ Jesus itümok'anistsiuaie, Ake', omük'o kitaumai'tüksinni: Ünnianistsits'tsis kitsitsi'tatopi. Ki otün'ni ikuttotoai'inae annik' itai'ksistsikumioipik. ²⁹ Ki Jesus itsis'tüpaatomaie annim', ki itast'toto Galilee istomük'sikimi; ki ita'misso nitum'mo ki itau'piu annim'. ³⁰ Ki akai'tappix otsito'taakax, ki ipokom'iauaax üs'tsekaiix, naps'tsiox, küttaiai'puyix, iko'müksix, ki akaiëm'ix stsik'ix ki Jesus okt'sists itsin'apiksistsiuaax; ki ikut'tutuyiaax: ³¹ Ki kónai'tappix ek'skaieütökkiau, otsinno'össauax küttaiai'puyix otse'puyissax, ki iko'müksix otokut'totoösax, ki üs'tsekaiix otauau'ökäsax, ki naps'tsiox otsaps'ax: ki üs'tsaköttsiua Israel istap'istotokii. ³² Jesus itümïn'niköttsiuaax otüksinimats'ax, ki an'iu, nitai'kimaiau o'tappiisinna nioks'kai ksistsiku'ists nitopokau'pimokiau, ki matokoyiu'axau: ki nimat'aksistüpskoauaxau otau'notsiau ökskakümitseni'au moksoku'i. ³³ Ki otüksinimatsax an'istsiuaie Tse'ma nökitotsipinan'a ke'tani manisto'mükopiau mök'otküšësts o'tappiisinna? ³⁴ Ki Jesus anistsiuaax, Tsanetso'a ke'tanists kitsinan'oauests? Ki an'iau, Iküt'sikaiau, ki unna'tosimi inük'umix. ³⁵ Ki an'istsiuaax o'tappiisinna, ksök'kum mökittopasax'ax. ³⁶ Ki mat'simësts iküt'sikaiësts ke'tanists ki mammix', ki a'tsimoiikau, ki a'minotsimësts, ki ikotsiuaax otüksinimats'ax, ki üksinimats'ax ikotsiu'ax o'tappiisinna. ³⁷ Ki ikónau'iaiu, ki ikuy'au; ki mat'simiau pinikësts itskim'iauests iküt'sikaaï isksimmatük'isokaiists itui'tsists. ³⁸ Anniks'isk au'yixk nissoyím'i omük'sikepippix nïn'ax, ki akex, ki pokai. ³⁹ Ki itsis'tüpskuuyiu o'tappiisín'na, ki itsit'süppopiu akh'iosatsis, ki ito'to Magdala istssootsists'i.

16

¹ PHARISEES ki Saducees ipok'itotoiau ki as'saksksinnuyiauaie, ai'puñnümiau mökanis'tsinnomoösax spots'im istap'stosinni. ² Noküt'anistsiuaax, autükku's si, kitan'ipuan ak'etameksistsi ku; ämawk'issokksistsikuists. ³ Ki ksiskünna'tünnissi, ak'akapiksistsiku annok' ksistsikui, amawk'ssokksistsikuists ki ikikin'inatsiu. Kitsiksís'tapokämotsitappiansuai! Kitokot'ainipua assokksis'tsikuists ostokso'auësts; ki kimatokot'ainipua annists'isk ksistsiku'istsk itsap'stoists. ⁴ Otsauum'itsitappiisín'na ki otau'ökotaitappiisín'na ap'satsímiau apsto'sinni; ki matakokotau'axau apsto'sinni; prophet Jonas otap'stosinni akokotauaie'. Ki skitsiu'ax ki itsis'tapu. ⁵ Ki otüs'ksinimatsax otau'pümмосau pakhts'esaiïksinimiau mök'atüksau ke'tani. ⁶ Jesus itüm'anistsiuaax Mokök'ik ki iskskats'ik Pharisees ki Saducees istsi'kopütsketatsisau. ⁷ Ki ai'sitsipsattseiau, ki an'iau, nimatotsipinan'a ke'tani, ⁸ Jesus otsinno'ösax, an'istsiuaax, Inük'aumaitükki, kumauk'sitsipsättseipuaaisks, kitsauo'tüksuai ke'tani? ⁹ Kiküt'taisakiaisauokhtsimipiuaua, kiküttaisauüsksinipuaa nisito'müksikepippix matap'pix istsisittu'ists ke'tanists, ki tsanetso'ä

kitots'ipuauešts iksšimmatük'isokaiišts? ¹⁰ Nistöyım'i omük'sikepıppix matap'pix istokıtsıkaısts ke'tanısts ki tsanetso'ä kitots'ipuauešts iksšimmatük'isokaiišts? ¹¹ Kumauk'staiokhtsımıpuauaıskıs kımats'ıtsıpsattopıuau'ats ke'tanı, kökıskskatsıssıuı Pharısees ki Saducees ıtsı'ıkopıtsketatsısau? ¹² Itım'ıksšınımııau matsemıu'atsax möksıskatsısaıe ke'tanı ıtsı'ıkopıtsketatsıs, ki aı'semıuaxmöks'ıskatsısaıe Pharısees ki Saducees ots'ksınımats'tüksıuaıax. ¹³ İesus otsıto'tosı Cesareıa Phılıppı, aı'süppoötsesattısuıax otüksınımats'ax, Tsa anıu'axau matap'pı nesto'a nın'au okku'ı nök'ümısi? ¹⁴ Ki anıau, stısk'ıx John Baptist: stısk'ıx, Elias: ki stısk'ıx, İeremıas, ki stısk'ä prophet. ¹⁵ An'ıtsısuıax Tsa kıtak'anıpuau nök'üm-sı? ¹⁶ Ki Simon Peter noküt'anıstsıuaıe ksęsto'äkauk Christ, Ap'ıstotokıüä ipai'tappıuüık okku'ı. ¹⁷ İesus noküt'anıstsıuaıe kıtatsım'sı, Simon Bar İonas. İk'sısakıyı ki aa'pını kımats'üksınımatsok'astsau: nın'a spots'im kıtıksınımats'ok. ¹⁸ Ki kıtatanısto, ksęsto'äkauk Peter, ki am'om ok'otoküm nıtak'ıttokhtokoıska church; ki Hades istokh'sepıstanısts matakatsıu'atsaıe. ¹⁹ Ki kıtak'akokot spots'ım ıtsın'naiısını itotai'kauaipıxıtükıopi; ksök'kum kıtai'akomıanıstomopıpi, spots'im ak'ıtomopıpo; ksök' kum kıtai'akomıanıstapotsıppı spots'im ak'ıtapotsıp. ²⁰ Itım'anıstsıuıax otüksınımats'ax mökstaıtsınıkoösax'aıe osto'ı otüm'sı İesus Christ. ²¹ Annık' İesus itaumütüp'anıstsınomıyıuıax otüksınımats'ax manıstakıtappopı İerusalem, manıstaks'ıpuınaıstoto'awpıanaıe omüx'ımıx ki omük'atıapıekıuax ki aı'sınakıx, ki manıstaks'enıtawpıuaıe, manıstaks'ıpuauštotoawpıuaıe nıoks'kai ksıstsıkuı. ²² Peter itımo'toyıuaıe, ki aumütüp'sıtsıpsattısuıaıe, ki an'ıu, Nın'a kökünıstsıp'pıokosı; matakıttotsıu'ats ksęsto'a. ²³ Ki itapotükau'aıe, ki an'ıtsıuaıe Peter apıt'tokokıt, Satan; kök'kıtstsskımskükı; kımatsskūmau'ats Ap'ıstotokıüä kıtkskska'tüksısts annom'ksökkum. ²⁴ Itımanıstsıuıax otüksınımats'ax İtstı'sı'kıtı matap'pı makopokıuo'össi nesto'a, ünıanıst'auštıksıkmatsıstotos, ki ünıanıstto'tsıs otıau'ıstaksını, ki ünıanıstopkıuos nesto'a. ²⁵ Annök'ıakıtsıkömotpıosıuok opai'tappıısını, akatstomaıe': ki annök'ıtai'akatstomök opai'tappıısını, nęstosı umıtak'atstomaıe, aı'akokonımaıe. ²⁶ Tsanetso'ä matap'pı ak'okıüıstıpasokıuım'ats mınan'attıssı könu's'ksökkum, ki atsto'sı otsıpai'tappıısını? Aw'x otai'akokotawpıaıe opai'tappıısını? ²⁷ Nın'au okku'ı akototo'yınaıe Un'ı ots'tapınasını ki oto'tokatısx akopokıuo'ıax, ki könai'tappıx manıstı'pıęsts otap'otüksıuauęsts ak'ünıstokotsıuıax. ²⁸ Kıt au'münıstıpuau stısk'ıx annom'ıtai'pıyıau, matakıstıttotsım'axau eıno'sını otsauomai'noösau nın'au okku'ı otsın'aıpuksıpusı möks'ınaiısi.

17

¹ OTAIKSIUO'ĖSTS nauı ksıstsıkuısts İesus matı'toyıuax. Peter, İames, ki John oskün', ki itünıštıp'ıuıax spıt'ıummo. ² Ki otsakıanoösıuaıe it'oketsıstımıınai; ki ostokıs'ı'ıkkün'natsıuaıe manıst'ıkkünnasıyıpı nato'sı, ki otsıstos'ısts ksıx'ınatsıęsts manıstı'ksıxınatspı ksıstsıkuı. ³ Ki sat'sıt, ıtsına'kuaięmıau Moses ki Elias, ki aı'sıtsıpsattısuıaıe. ⁴ Peter itım'anıstsıuaıe İesus, Nın'ä, ökh'sıu annom' nök'ıtıaupısınan: ökh'sıtükkenıki, nökapıstıtsınsınan annom' nıoks'kai apı' manısts; tıks'kaiı köksınan'attosı, ki tıks'kaiı Moses möksınan'attosı, ki tıks'kaiı Elias mök sınanattosı. ⁵ Otsakıaı'pıyıssı, sat'sıt ıkkün'aisokıstsıkuıyı itıyı'künakoaıau: ki sat'sıt, epı'awsını itots'tısuı assokıs' tsıkuı, ki an'ıu, Am'o nıtük'omımokos nıtsekök'h'sımmau; ökh'tok. ⁶ Ki üksınımats'ax otokh'tsısaıe itopı'ıuı ostokso'auęsts, ki eks'kaıkopıuıau. ⁷ Ki İesus ito'to, ki i tsıxen'ıuax, ki an'ıu, Nıpuauk', ki pınıko'puk. ⁸ Ki ot'sıpsau matsınnıyıuı'axau matappıx, kaks'ınnıyıuı İesus. ⁹ Ki nıtıın'moyı otsınıssat'tosau, İesus ıtsem'ıuax, ki an'ıu, Pınanı's'tok matap'pı kıtınıp'ıuauęsts, Nın'au okku'ı otsauomät'sıpuausı eınsın'ı. ¹⁰ Ki otüs'ksınımatsax aısüppoötsesat sıuaıe, ki an'ıau, mauk'auanıksıxıau aı'sınakıx ak'otomoto Elias? ¹¹ Ki İesus noküt'anıstsıuıax, E'münü, Elias ak'otomoto, ki akokönau'kömototom. ¹² Ki kıtan'ıstıpuau, Elias ük'auto, ki matsınnıyıuı'axıuaıe ki nıtsıs'tutıyıuaıe manıstıp'ıstapıau. Neto'yı akünıstai'puınatsıuaıe Nın'au okku'ı. ¹³ Itım'ıksšınımııau üksınımats'ax umıtai'sıtsıpsı John Baptist. ¹⁴ Otsıto'tosau o'tappıısın'na, nın'ııı otsıto'taakaıe ıt-sıto'topıstıksısanı'pıınaıe, ki an'ıu, ¹⁵ Nın'a kım'ıs noko'a; au'atıusınau ki eks'ıpuınım: aı'kapısuıopıuı ıtsıı ki aı'kapısuıopıuı okke'. ¹⁶ Ki nıtsıttotsıp'ıaıuaıe kıtüksınımats'ax ki matokotokıttotu yıuaxıuaıe. ¹⁷ İesus itım'anıu, o'sauomıtükkesınna ki otapok'apıtappıısınna! Tsanetso'a kıtakopokau'pımopa? Tsanetso'a kıtak'ıtsıttıtopı uau? Puksıpıp'ıpotokık. ¹⁸ Ki İesus seıtsıp'sattısuıaıe sauum'ıtsıstaaw; ki ıtsüksıınai; ki annık'pokau'ıkut'totoau. ¹⁹ Üksınınats'ax itım'ıtotoıuaıe İesus ki an'ıau, numauk'sauokotsatıppıksıstınan? ²⁰ Ki İesus an'ıstıuıax, Kıtısaumai'tüksını: kıtıau'münıstıpuau, kemük'enükotsıssı kıtıaumai'tüksını, manıst'omükopı mustard

itotai'süpipumauopi kitakokot'anistöp am'om netum'moyi ök'ümistöpotosi omim', ki ak'itüpitisiu; ki matakittsipä kikküt'taakokotsistutsipuaii. ²¹ Am'oi ünänistöp'pi matomai'süxiuats saaits'tsisiä u'tsimoiikani ki sauau'yisinni. ²² Ki otsa'kiitau'pissau Galilee, Jesus an'istösiuax, Nin'au okku'i ak'okotau matap'piix: ²³ Ki aks'inittsiauaie, ki nioks'kasi ksistsiku'ists, akütsistipua'atsau. Ki eks'kaikikinetükkiä. ²⁴ Ki otstito'tosau Capernaum, anniks'isk au'tujixk mix'kim, itoto'iau Peter, ki an'iau, küttoimisauaiponitau'atskitsin'aim? ²⁵ An'iu, A, ki otpis'isi nap'ioyis Jesus i'tomsipsattsiauaie, ki an'iu Tsa kitsta'pa, Simon? Tükka' au'tuyiua mix'kim ksökkum ist'sin'ax? Otäu't'okosix, ki pie'tappix? ²⁶ Peter an'istösiuaie. Pie'tappix. Jesus an'istösiuaie, o'kosoauax matakotümaiponitau'atsax. ²⁷ Ki, nökstaisau'kosatsösau is'tüpk omük'sikimi, ki sua'piksistsis amik'atsis, ki mammi kitotom'omikani mattos'; ki pakuiin'ainiki kitak'okonoau mix'kim: annök' mattos', ki ko'tsiau, kitak'siponitanuni.

18

¹ AN NIK' otüksinimats'ax itoto'iau Jesus ki an'iau, Tükka' mistöpomüksim'a spots'im ist'sin'naisinni? ² Ki Jesus itsin'iköttisiauaie inük'sipoka ki itüt'sikipotoyiua. ³ Ki an'iu, kitau'münistöpuau saiasau'aitsoeniki, ki saie'tumanistsinoeniki inük'sipokax, kimataksipi'puaua spots'im ist'sin'naisinni. ⁴ Annök' aks'inüksipokaistutosiök manist'inüksimipi am'o pokai'i, itsis'tüpomüksim spots'im ist'sinnaisinni. ⁵ Ki annök' ak'autuyiök tuks'kai inük'sipokaiistotosiisk, nesto'i nitau'tok. ⁶ Ki annök'istsskim'skükiats'iuök tuks'kümi anniks'isk inük'sipokaxk nitau'maitokixk, ökh'siu pikia'okotoki kin'attossaie, ki inets'issi omük'sikimi. ⁷ Istsskim'sküksinni it'okapiu ksökkum, Istsskim'sküksists ak'itotoiau; ki annök' nün'auök paiuk'sipippotomök istsskim'sküksinni, aks'ksinimaie maka'pi! ⁸ Ün'nikaie kotsis' ki koköt'si istsskim'skükiats'otsenikiau, köksinit'au, ki mis'tüpapiksistaiau: itökh'siu kök'kitsipissi opai' tappiisinni köks'istsekaissi ki kök'opoköksi, kökstaitüp'apixikösi küttaiaiapunstsiuasi ki kitai'akokötsists ki kitai'akötsists. ⁹ Ki koöps'pi istsskim'skükiatsotseniki, sauau'tos, ki mis'tüpapiksistsis: itökh'siu kök'kitsipissi opai'tappiisinni tuks'küm moöps'pa; kökstaitüp'apixikosi küt'taiaiapunstsiuasii, ki kitaiakoöpsix. ¹⁰ Mokök'ik kök'stauksistotowsi tuks'küma am'oksk inüks'tsimix: kitan'istöpuau spots'im oto'tokatatsuaux üsk'skatsimiau Nin'a ostoks'is'aie spotsim otsitau'pipi ¹¹ Nin'au okkui ito'to mökitsikömotse'piösaie annök' at'stauök. ¹² Tsa kitüs'tapaua? Nin'an minan'attüssi kepip'pi emük'ikinax ki tuks'kümi itünis'tapu, küttoimisauüsskitsimiu'axau piksip'pi püksi'koputsi, ki küttoimisauaitappo'ats netum'moists, ki küttoimisauapsümuiats annök' nittüppu'ök? ¹³ Ki iküm'okonössaie, kitau'münistöpuau manistse'tametükkipiax piksip'pi piksi'koputsi otsaiis'tapusax itsis'tüpskaietametükkiiu annök' ikon'imauök. ¹⁴ Neto'i omat'sitsitanats Kin'äk spots'im tuks'kümi anniks'isk inüks'tsimix mök'saiinakuaiissau. ¹⁵ Stsik'i, kumu'pappiipi sauo'kömotsistototseniki, matan'istsis otsauo'kömotsitappiisinni, ksösto'a ki osto'i namis'titappiik; ökh'totseniki kitse'motsau kumu'pappiipi. ¹⁶ Ki saiiokh'totseniki, tuks'küm tsöktau na'tokumix pokitappomisau, könai'poawsists möks'eikosau, otokh'tsiau natsitappix, tsoktau nioks'kaitappix. ¹⁷ Ki sauokli'töusax, anistsis'church: ki sauökh'tsissi church, ünñianists'is sai'etükkiiä ki publican. ¹⁸ Kitau'münistöpuau, kitsit'aiipipi ksök'kum, akitaipip spots'im: ki kitsitapotsippi ksökkum, akütsitapotsip spots'im. ¹⁹ Kimat'anistöpuau, netum'anistsitsitainoiniki kitak'aukömönsuai, Nin'a spots'im aks'istutomoyiuaie. ²⁰ Natokümi tsoktau nioks'kümi nitsin'ikösim itsitomo'oaupi nit'sitaitütsikiaupi. ²¹ Peter itümitotoaie, ki an'istösiuaie, Tsanetso'awtau numu'pappiipa nöksauumitsistu-tuyissi, ki nöks'ksinnoössi? Akokitsikaists? ²² Jesus an'istösiuaie, Kimatanistöpa ikit'sikaiests, ikitsikipuueists ikit'sikaiests. ²³ Spots'im ist'sin'naisinni nitum'anistsiu omüx'ina annök' ak'ökökitsimaimauök otsitappim'ix. ²⁴ Ki otäu'mütüpkstükkisi tuks'küm ot'sittotsippotokaie, ke'pi omük'sikepipoyi mix'kimix otai'akokotopixaie. ²⁵ Otsai'itsisissi mökokotösaie, Otsin'au'iiinaie mök'apikosaie, ki otokem'an ki o'kosix ki otokönai'nanis, ki mökotoku'yisax mix'kimix. ²⁶ Otsitappimi itopistuksisano'piinaie ki atsimmimmi'inaie ki an'iiinaie Nin'a, pinane'tükkit ki kitaksüpanis'tsokoto. ²⁷ Ki annök' matap'piuök otsin'aim kaiim'iuaiie ki paio'toyiuaie ki ünñim iks'ksinnuyiuaie. ²⁸ Ki neto'ök matap'piuök süx'iu, ki tuks'küm'i otopok'apotükkimix ikon'oyiuaie otai'akokok'isk kepip'pii a'pünasainix; ki een'iuaiie, ki paiu'tsinuuaie ki an'iu, Ponitat' kitai'akokokipix. ²⁹ Ki otopokapotükkim'i itopistuksisano'piinaie, ki auköm'önistsiuaie, ki an'iu, pinane'tükkit ki kitaksüpanistsokoto. ³⁰ Ki matökhsitükkiiu'ats; ki itappo' ki itspst'tapiksistsiuaie itai'okiakiopi, otsauomaisüpanistsiponitasaie mökstaisüksaie.

³¹ Otopok'apotükkimix otsin's'sax eks'kaikik'inētükkiau, ki ito'toiau, ki otsin'aimoauai aiitsinikuyiauešts. ³² Ki otsin'aim otsin'nikōttossae, an'istsuaie, Sauum'itapotükkiau, kitai'akokokipix kitsin'omokitan'ikipi: ³³ Kanis'tsikimopi kumauk'sauanistsikimaisks kitopokap'otükkimokā? ³⁴ Ki otsin'aim istse'tükki'inai, ki itsitüpumüts'kaiuaie pu'inaitappix otsauomai'süppiponitassaie. ³⁵ Neto'i Nin'a spots'im kitak'anistotokoau saisin'iminoainiki ku'sskētsipōpuauēšts kumut'aukimaupuai kumu'pappiipix.

19

¹ KI Jesus annists'isk epo'awsists otaiksiu'attosēšts Galilee itsistüpa'atomaie. Ki Judæa istssoots'ists, Jordan mis'taputsim, itoto': ² Ki akai'tappix ipokiuo'iauaie; ki animm'ikut'totoyiuax. ³ Pharisees itoto'iauaie, ki as'saksksinnuyiauaie ki an'istsuaie, ökhsiu'ats nin'au kōnai' nükünistapists mök'anistüpskoōsae otokem'an? ⁴ Ki noküt'anistsiuax kikütanistop'ats sinak'sin, annök istsitsap'istutuyiuökax ap'istutuyiuax nin'au ki ake'u. ⁵ Ün'nikaie nin'au itai'akskitsiu ax un'ni ki oksis'tsi, ki ai'akükömmiu otokem'an: ki akitum'anistoksisakumiau. ⁶ Ün'nikaie matsistoküm'axau, itse'tumanistoksisakumiau. Ap'istotokuia otsipo'totopists, pinits'tsis matap'pi mökai'aketotosēšts. ⁷ An'istsuaie, niauk'anii Moses ök'okotōsi sinak'sin, ki ök'ünistüpskoawsī? ⁸ An'istsiuax Moses, kumut'sipotomokoau kitse'usskēttsipōppisui, kōkotünistüpskoōssuai kotokem'anoauax; ki itsitsi'i matütünistsiu'ats. ⁹ Ki kitanistopuau annök' akünistüps'kuyiuök otokem'an, sauau'ökotasae, ki otai'kaokemaitai stsik'i itau'ökotau: ki annök' ikem'attauök itüps'koauök, itau'ökotau. ¹⁰ Otüs ksänimatsax anistsuaie Ün'nianists'issau nin'au ki otokem'an, matökhsiu'ats mök'okemi. ¹¹ Ki an'istsiuax kōnai'tappix matokot'otsimaxae annik' epo'awsinik, anniks'isk iko'taxk nittsimuaie. ¹² Itstsi'iuai'itax itsipo'kaiiau; ki stsik'ix matappix iuai'itsiauaux, ki stsik'ix iuai'itatotosiau, Spots'im istsinnaisinni umut'uailitatostospiu. Annök' ikot'totsimök ün'nianistots'isaie. ¹³ Inük'sipokax itotsipotoai mök'ittokhitsikins'tsaksax, ki mökitaitsimoiikasi: ki üksänimats'ax an'istsiauaux unnai'e. ¹⁴ Ki Jesus an'iu, Pokitsim'mokau inük'sipokax ki pinanis'tokau nökstai'puksipaaissau. Ün'nianistaps'iau spots'im istsin'naiisinni. ¹⁵ Ki itokhitsikins'tsakiuax, ki itsis'tüpaatomaie. ¹⁶ Ki, süppit, tuks'kümi itsitotoiiaie ki an'iu, Ökhsin'ai, tsanistap'iaua nök'ökhsistutsipi, nökkuiinan'si üsk'sipaitappiisinni? ¹⁷ Ki an'istsuaie, Kumauk'ainikük'iks ökh'si? Matütsitsipsa ökhsi, nitüks'küm, Ap'istotokuia, itökh'siu: makitsipim'eniki opai'tappiisinni, sat'sitēšts ökök'itsimanists. ¹⁸ An'istsuaie Tsistsimā? Jesus an'iu, kimataksenik'ipa, kimatakau'ökotapa, kimataksikōmos'pa, kimatakitüps'aeiepitspa. ¹⁹ Ükomim'misau kün'a ki kiksīs'ta; ki, kitak'anistükömmiau kitopokau'pimau kanistük'omimpospi. ²⁰ Man'iköppi an'istsuaie. Nitökön's satsipiau am'ostsk nitsök'umapiisi. Tsanistap'iaua niküt'tomüssatsipi? ²¹ Jesus an'istsuaie maksüpanis'tsiminiki matap'iköttoat kitsinan'ipi ki ko'tsisau kim'atapsix, ki kitak'okuinani treasure spots'im: ki puk'siput, pokiuot' nēsto'a. ²² Ki man'iköppi otokh'tsim'si annik' epo'awsinik, itsikikün'iistapu: tük'ka ek'akauoi otsinan'ists. ²³ Jesus itüm'anistsiuax otüsksinimats'ax, kitau'münistopuau, ako'tsapsiua ak'skotoitsipim spots'im istsin'naiisinni. ²⁴ Ki kimat'anistopuau aks'istüpiksistspapiu'camel mökotsisüppoksüx atünau'ksis istakün'ikai, ki mataksistspapiu'ats ako'tsapsiua mök'itsipissi spots'im istsin'naiisinni. ²⁵ Otüsksinimatsax otokh'tsim'sax ek'skaietükkiau, ki an'iau, Tükka' akokotsikōmotse'piau? ²⁶ Ki Jesus üs'sümniuax, ki an'istsiuax matap'pix matokotsistutsim'axau; Ap'istotokuia ikotokön'apüstusimēšts. ²⁷ Peter itüm'anistsuaie, sat' sit, nitökön'üskkipinan ki nitopokuo'pīnan ksēstu'a. Tsa nitakanistokuinan'ipinan? ²⁸ Ki Jesus an'istsiuax, kitau'münistopuau, ksēsto'au kitopokuo'puau nēsto'a, Nin'au okkui otak'ittokhitaupissi ots'tsapinaiso'pōtsis, ksēsto'au kitak'ittokh ittau pipuau na'sikoputtuyists asso'pōtsists kōkitokök'itsimattosau Israel istsistsikoputsim matap'pix. ²⁹ Ki anniks'isk skim'ixk oko'auēšts, ki anniks'isk skits' ixk umu'pappiipuaux ki ot'akemoauax ki un'ouaux, ki oksist'ouaux ki otkem'anoauax ki o'kosoauax, kiotsin'simmanoauax, nēsto'i itskim' iauēšts, kepip'pi ak'okuyiau, ki akokuinan'attomiau üsk'sipaitappiisinni. ³⁰ Ki akai'tappix matom'six ak'sakošsiau, ki sako'šsax ak'otomsiau.

20

¹ SPOTS' IM istsin'naiisinni netoi'nitsiu nin'au, nap'ioyis istsin'aim, annök kök'kōnisuxiuök mök'anistosi ap'autükkix, mökapotomoyisax otsin'simman. ² Ki

ökh'situkkisax mökoku'yisax tuks'kai ksistsikui tüks'kümi apün'asaini itüp'skuyuiax otsin'simmani. ³ Ki nioks'kaii itai'ksistsikumioipi mat'suxiu, ki stsik'ix nan'nuyiuax nam'itai'puyiax itau'pumopi, ⁴ Ki an'istsiuax noköt'sitappoak insim'man, ki moköm'otsissi kitak'okotopuau, ki itappo'iau, ⁵ Nau'yi itai'ksistsikumioipi, ki piksu'yi itai'ksistukumioipi, mat'suxiu, ki netoi' mat'anistsiu. ⁶ Ki nitsiko'puttuyi itai'ksistsikumioipi, itsüx'iu ki ikon'oyiuax stsik'ix nam'itai'puyix, ki nitsiuax konai'ksistsikuyi kumaukai'amitai'puisks annom'? ⁷ An'istsiauaie mats'itsipa matap'pi nöck' anikinan. An'istsiuax, Noköt'sitappoak insim'man; ki moköm'otsissi kitak'okuinanipuu. ⁸ Ki autükkus'si, insim'man itsin'aim an'istsiauaie otap'otomoki, niniköt'sisau ap'autükkix, ki to'tsisau saiak'inosattaupiau, matom'okotsisau sako'issix, ki tüm'okotsisau matom'six. ⁹ Ki istoto'sau nitsiko'puttuyi itai'ksistsikumioipi itaumütüp'apotükkix, kõnai'inax ikõno'kuyiau apün'asaini. ¹⁰ Ki matom'six isto'sau, üs'taiu mökoku'yisauie stsik'i; ki ikõno'kuyiau apün'asaini. ¹¹ Ki otoku'yisauie, itüpaupape'poawtsiauaie nap'ioyis istökhsin'ai, ¹² Ki an' iau, anniks'isk sako'issix nituk'skau itai'ksistsikumioipi itapotükkiau, ki kanistokotaiu kanist'okokipinan ki ksistsiku'i itsiks'stutsissinni nitap'autükkipinan. ¹³ Ki an'istsiauaie tuks'kümi, Napi'a, kimat'omaikimatsistotopa: kiküt'tomaiökhsitükkipa tuks'kümi apün'asaini? ¹⁴ Matsit' kitsinan' ki mis'taput; nitak'anistokotau am'o sako'issiu kanist'okotopi. ¹⁵ Küttomökhsiuats nitsinan' nanistsitsitapi nöck'anistutsissi? Küttaukapiu'ats koöps'pi, mök'ökhsissi nitsinan'? ¹⁶ Ki sako'issix akotom'siau, ki matom'six ak'sako'issiau; tücka akaiëm'ix ni'niköttaiau, ki un'natosimix mat'toaiu. ¹⁷ Ki Jesus otsitü'pamissosi Jerusalem, na'tsikoputtsix otüs'ksinimatsax itünistüp'p'iiakax, ki an'istsiuax, ¹⁸ Sat' sit aitü'pamissau'op Jerusalem, ki nin'au okku'i akitü'pomüts'kau omük'atoiapiekuax ki ai'sinakix, ki akünistökökitsimüt'tsiauaie möks'einsaie. ¹⁹ Ki akütsitüp'omüts'kau Gentiles mökitapapistotoössauie, ki mökitstipis'ossauie, ki mökauai'stössauie; otsoks'kaiksistsikusi ak'ütsipuu. ²⁰ Zebedee oku'ix oksis'toauai ipok'itotomiauax oku'ix, ki atsimmim'miauaie, ki au'kömönistsiauaie tuks'kaii. ²¹ Ki an'istsiauaie, Tsa kanistsitsitapa? An'istsiu aie. Anit am'ox nitai'akokosix mökittaupisau kitsin'naiisinni, tuks'küma nets'ts'i, ki tuks'küma e'aksisauotsi. ²² Jesus an'iu, kimatsksinip'uaau kitau'kömönikipuai, Kikütaiakokotsimipuu annök' kos'ök nimutai'aksimipük? Kikütaiakokotü'stapinükipuu üsta'pinüksinni nimutai'aküstapinükipi? An'istsiauaie, nitokot'ünistspinan. ²³ An'istsiuax kitak'ütsimipuu no'kosä, ki kitak'üstapinükipuu üsta'pinüksinni nimut'aküstapinükipi; ki nimatsinanestsau kökokotusai kökittaupisuai netots'i ki e'aksisauotsi nesto'a, ki anniks'isk matap'pixk Nin'a ük'aisüppütsistotomoyiuax, otaksinan'oaiau. ²⁴ Ke' pix otokh'tsimisau itsimmim'miauaax na'tsitappix ipapiimotseiix. ²⁵ Ki Jesus niniköt'siuax, ki an'istsiuax, nets'ksinipuu Gentiles otsin'aimoauax otain'aiiskotokoaiauaax ki anniks'isk omüx'inax nokötai'naiiskotokoaiauaax. ²⁶ Ki mataketümanistsiu'ä ksësto'au: annök' ak'omüksimök, ünani'stap'otüksi; ²⁷ Ki annök' kitaks'innauükök ünani'stap'otüksi: ²⁸ Nin'au okku'i matütoto'ats mök'apotomoösaie, mök'apotomoösi umut'oto, ki mök'itatsuaumütskotosi akaitappix opai'tappiisinni. ²⁹ Ki otsitü'paaotus Jericho, akai'tappix ipokiuo'iauaie. ³⁰ Ki satsit, natsitappix naps'tsux pitsiko'-otsim i tau' pix otokh'tsisau Jesus umutat'itskosaie awk'umiau, ki an'iau, kim'okinan, Nin'a David okku'i. ³¹ Ki o' tappiisn'na ai'semiauax mökstaie'puyisax: ki matsistawk'umiau ki an'iau kim'okinan, Nin'a, David okku'i. ³² Ki Jesus itsipuy'iu, ki nan'nikött'siuax, ki an'iu, Tsa kök'anistutopuu? ³³ An'istsiauaie, Nin'a möksikauopiisaii noöps'p'inanix. ³⁴ Ki Jesus kaiim'iuax, ki itsiksen'iuax oöps'puauax, ki oöps'puauax kau'opiau, ki itopokiuo'iauaie.

21

¹ OTSITATOTOSAU Jerusalem otsitotosau Bethphage, itum'uausae Olives an'istop Jesus itüp'skuyiuax na'tsitappix otüsksinimats'ax, ² Ki an'istsiuax, akap'ioyis astis'im istspii'ik, kikitakstümkonau üsk'omükstokiua aks'iskspistau, ki o'kosepokai ak'opokitaipuyimiu: apo'tokau ki puk'sipip'potokikau. ³ Ki si'sipsatsenoainiki matap'pi, kitak'anistaiau Nin'a au'anistsiuax; ki ak'otümütsitü'pskuyiuax. ⁴ I kõnan'istutsip möks'enüpanistosu otan'iipiaie prophet ki an'iu, ⁵ An'istok Sion otün'ni, Süm'mis kitsin'aimau kitsipuksipa'ak, ikinis'siu, ki üskomük'stoki itokhitopiu, ki o'kosepokai üskomük'stoki o'kosaie. ⁶ Ki üksinimats'ax itappo'iau, ki Jesus itün'istutsimix manistanistopiax. ⁷ Ki itsipuksipip'piauie üskomük'stoki ki okose'pokai, ki itokh'itstomiau otsistotos'ouaests ki itsittokhitstis'iauaie ostoi, ⁸ Ki ek'akaitappix saie'kuyiiauaie otsistotos'suauests möksokui; ki stsik'ix

kaiak'ïmiau okün'iksists ki moksoku'i itökh'tümiauësts. ⁹ Ki anniks'isk matap'pixk i'tomaumattoyixk ki itopokiuo'ixk, awk'umiau, ki an'ïau, Hosanna ùnnianistsitüp'itsis David okku: Atsïm'siu annök' aipuksipu'ök nin'a otsin'ikösïm; Hosanna mïs'tüpsiu. ¹⁰ Otsitsipis'si Jerusalem, konai'akapioyis ap'aitsitaiu, ki an'ïau, Tukka'ats? ¹¹ Ki akai'tappix an'ïau annök'auk Jesus Nazareth itsiprophet, Galilee istauösïm'im. ¹² Ki Jesus itsipim Ap'ïstotokiüa otatoi'apioyis ki anniks'isk itsipst'anmütskotükixk, ki itsipstawk'pumaxk nato'i'apioyis, itsai'tüpiksisstiax, ki au'ötsuautuyixk otsit'aisinakipuauests ima'piximësts, ki au'mütskotükixk kükku'ix otsasso'pötsuauësts ima'piximësts. ¹³ Ki an'ïstiax, Sïn'ap, Noko'ai ak'anïstop a'tsïmoikapioyis, ki ksësto'au kanis'tutsipuaü kömos'iepïtsix oko'auai. ¹⁴ Ki naps'tsïx ki üs'tsekaiix itsipstotoyiauaie Nato'i'apioyis; ki ikuttotoyiax. ¹⁵ Ki omük'atoiapiekuax ki aisinakix, otinïs'ësts skai'pïssitapïsts otap'ïstutsipïsts, ki pokax otsitsipst'awkkumsau nato'i'apioyis, otan'ïssau Hosanna ùnnianistsitüp'itsis David okku'i, eks'kaaisauökhsitükkiu. ¹⁶ Ki anïstiauaie, kiküttaioiokhsip'ä otan'ïpiaü am'oxi? Ki Jesus an'ïstiax, A; kiküttoimisauanïstopa sinaksin, pokax ki üs'stix maau'auësts kumut'totsüpanistsistutsip itsak'sin? ¹⁷ Ki itsküt'siax ki akap'ioyis ittüp'süxkitsïmaie Bethany; ki annim' itsok'au. ¹⁸ Ki ksïkuna'tünni mat'skitapposi akap'ioyis, itun'ïstia. ¹⁹ Ki otsitsïnno'ösi moksoku'i omük'iniïstisï, itoto'aie ki matsitokonïmau'atsaie, nam'itaitsii suo'pokïsts, ki anïstiauaie, Ùnnianïst'sauüsksaiin as it ksësto'a. Ki omük'ïnïstisï sotüm'ikünipisuiu. ²⁰ Ki üsksinïmatsax otsinïs'au, skai'etükkiau, ki an'ïau, Mau'maikipikünipisuiu! ²¹ Jesus an'ïstiax, kitau'münïstopuaü Aumaitükkienoainiki, saietükkienoainiki itsistuts'ipi omük'ïnïstisï kimataksikaksïstutsipa, ki noküt'anïstomïnoainiki am'o nitum'moi, ünïstüp'itsit, ki ünïstüp'apiksisstükït omük'sikïmi; ak'ünïstutsip. ²² Kitak'omianïstau'kömönipuai a'tsïmoikainoainiki am'ai'tükkienoainiki, kitak'okoksua. ²³ Ki otsitsipis'si nato'i'apioyis, omük'atoiapiekuax ki matappix ot'omükimoauax otüs'ksinïmatüksï itoto'iauaie, ki an'ïau, Tsanïstapotümappïn'na kumut'anïstutsipiaü am'ostsk? Tukka' kit'okokaii am'ok otümappïnïk? ²⁴ Ki Jesus an'ïstiax kitak'öksüppöötsesattopuaü tuks'kaii anik'ïnoainiki kitak'ötanïstopuaü otümapp'ïnni numut'auanïstutsipi am'ostsk. ²⁵ John ötüst'apinüksïnni, Tsema itotstiu'ats? Spots'im, ki matap'pi? Ki ai'sitsïstattseiaü, ki an'ïau, mak'anïnaniki spots' im; nitak'anikïnan, kumauk'stuaumaitoauaiïksix? ²⁶ Ki mak'anïnaniki ma tap' pi, nitstünnaunïnaniau matap'pix; tük'ka ikön'auanïau John mökoprophetsi. ²⁷ Ki anïstiauaie Jesus, ki an'ïau, Nimatokot'anipïnan. Ki an'ïstiax, kimatokot'anïstopuaü otümapp'ïnni nimut'auanïstutsipiaü am'ostsk. ²⁸ Ki Tsa kit'stapuaü? Tuks'kümi matap'pi, na'toküm o'kosix; Ki matom'sii itoto'aie, ki an'ïu, noko'ä, matap'otük kit annök' ksïstsïku'i nitsïn'simman. ²⁹ An'ïu Nimat'akittappopa: ki itsako'isauaitsitau ki itsitap'po. ³⁰ Ki matsïk'i itoto'aie ki mat'anïstiauaie. Ki an'ïu nitak'ittappo, nin'ä; ki matsitappo'atsaie. ³¹ Tüma' amoxi üs'satsïma un'ni otsitsi'taniaie? An'ïstiauaie, Matom'siü. Jesus an'ïstiax, kitau'münïstopuaü kitsauamai'pisuai Apïstotokiüa itsïn'naiisïnni publicanïx ki mats'akex ai'aksipimiau. ³² Tük'ka John kitsitota'akuaü momok'otsitappiisïnni ïstokh'sokui, ki kimatuumaitoauau'ats: ki publicanïx ki mats'akex au'maituyiauaie: ki ksësto'au kitsïnïs'uai kimatsakoisauaitsitapuaüa kökaumai'toauuai. ³³ Okh'tsik stsik'i parable, itsstiu' tuks'kümi nin'au, nap'ioyis itsïn'aim, itsüppumattomaie ïnsïm'man min'istsix, ki itsïstse'pïskünattomaie, ki itatun'iakiu itsïn'iökkeïmskaupi, ki spiap'ioyis itap'ïstutsïmaie, ki itök'kumatokuyiax ai'ïnsïmax ki itsi'pio: ³⁴ Ki otas'tisïsi mïn'ïsts otai'akitsetspiësts itüp'skuyiax otap'otomokix aiïnsïmax mök'okuyïssi itsïn'ïsts. ³⁵ Ki ai'ïnsïmax mat'tuyiax otap'otomok-ix, ki tuks'kümi, itauaiak'iauaie, ki stsik'i initsi'auaie, ki stsik'i okotokix itau'aiakiauaie. ³⁶ Ki mats'itüpskuyiax stsik'ix otapotomokix: ki netoi'an'ïstutuyiax. ³⁷ Ki sako'okhsïm, itüp'skuyiax okku'i, ki anïu, ak'atsïmmimmiau noko'a, ³⁸ Ki ai'ïnsïmax otsïnno'össau okku'i an'ïstseiaü Am'o otak'sinan; ki, öks'enïtai, ki nöksinan'attopïnanïau otsinan. ³⁹ Ki een'iauaie, ki itsai'tüpiksisstiauaie ïnsïm'man, ki initsi'auaie. ⁴⁰ Oto'si ïnsïm'man itsïn'aim, Tsa' akanïstutuyia'atsax anniks'isk ai'ïnsïmax? ⁴¹ Anïstiauaie, ak'saiïnaknaiistsitutuyiax anniks'isk sauum'itsitappixk, ki ai'akökkumatuyiax otsïn'simman stsik'ix ai'ïnsïmax, anniks'isk aiakokotsiauaie itsïn'ïsts aits'isau. ⁴² Jesus an'ïstiax, kiküttomaisauanïstopuaüïksix nato'i'sinaksïsts, Ok'otoki, annök itsis'tüpapiksisstauük aiokotoksapioköiskaiaü, netoi'nitsiu koke'i ïstotom'okotok; am'ok Nin'a ot'apïstutüksïnni ki skai'e'tsip noöps'pïnanïsts? ⁴³ Ün'nikaie kumut'anïstopuaü Spots'im itsïn'naiisïnni ak'otsip ksësto'au ki ak'okotau noke'tappix, anniks'isk aks'inasïxk. ⁴⁴ Ki annök' ai'akittutütsïnnïssiüük annök' ok'otoki, aks'ksïsiu, ki

annök' matap'iuöök ai'akittutütsinïssiuük okotoki aksipin'iau. ⁴⁵ Ki omük'atoiapiekuax ki Pharisees otokh'tsimsau parables, ïksinïm'iau osto'auai umutai'puyisaie. ⁴⁶ Ki otap'sümmö sax mök'sixenö sax, üs'stünnyuiauax akai'tappix, tük'ka ü, 'taiau mök'siprohetsi.

22

¹ Ki Jesus mat'anïstsiuax parables, ki an'iu, ² Spots'im ïstsin'naiisinni netoi'nitsiu tuks'kümi omüx'inau, okuyi otokem'si. ³ Ki itüp'skuyiuax otap'otomokix moksiniökötösaxax anniks'ïsk otüm'axk: ki matüskak'sipuksipuax. ⁴ Ki mats'itüpskuyiuax stsik'ix otap'otomokix, ki an'ïstsiuax anïstok'au anniks'ïsk üm'axk, Sat'sik, nikaw'apastutsip nitso'össin: nitap'otskinamix ki nitunïstakhtsimix ükainaitaiu ük'okönaiksistsiaiu: Puksipa'atok okem'sinni. ⁵ Ki ap'etsimiauie, ki oksoku'ouaests itap'poiiau, tuks'kümi otsin'simman, stsik'ï otsit'aumütsoktükkipi: ⁶ Ki stsik'ix mat'tuyiuax otap'otomokix, ki au'ksistutuyiuax, ki initsiu'ax. ⁷ Ki omüx'ina otokh'tsimsi, itsis'tsetükkiu: ki itüp'skuyiuax otseën'akemix, ki itsaiïnakuaiïstutuyiuax anniks'ïsk inik'ixk, ki itsin'simaie otakap'ioyimoauaie. ⁸ Itüm'anïstsiuax otap'otomokix, ük'aïksistsiu mak'okemsinni, ki anniks'ïsk üm'axk matsipumapsiu'ax, ⁹ Itap'poak moksoku'ïsts ki kit'okönaukonoaxk üm'mokau mak'okemsinni. ¹⁰ Ki anniks'ïsk apotükkixk itsitap'poiiau moksoku'ïsts, ki ikönau'moipiaiuax ot'okönokonoauax makap'six ki ökh'six: ki itsüpanis'tsimiau üm'max. ¹¹ Ki omüx'ina otsipis'si möks'innoössax ümmax, nan'nyütsuame nin'aii ikem'sinni ïstsiso'kösimi, mat'süpsköstattaie; ¹² Ki an'ïstsiuaie, Napi'a, Tsa kanis'tsipipa kitsauomai'süpsköstatti ikem'sinni ïstsiso'kösimi? Ki matsepuyiu'ats. ¹³ Omüx'ina itüm'anïstsiuax otap'otomokix ïs'ksipistok otists' ki oköt'sists, ki ïs'tüppippis, ki satüp'ïksistsis ski'natsi; ak'itstsiu asain'sinni, ki papüx'ekinikani. ¹⁴ Akai'tappix naniköttaiau: un'natosimix mat'toiaiu. ¹⁵ Itümis'tapuiäu Pharisees, ki itauüt'ünistsiaiu mökitokoniömösauiäie ote'poawsistsaie. ¹⁶ Ki ipokitüp'skuyiuauax otüksinimatsauauax ki Herodians, ki an'ïstsiuaie, Nin'a, nits'ksinipinan kitau'müni ki kitau'münïksinimatstükki Ap'ïstotokuä oksoku'ï, ki kimatsümman'ax matap'pix: tük'ka, kimatsatsipats manistüp'apitappiipiau. ¹⁷ Anik'inan, Tsa kit'stapa? Ökh'siuats mök'otsiponitasi Cæsar, tsöktau mat'öksiuats? ¹⁸ Ki Jesus nan'ïmaie otsau'okömotsitappiisui, ki an'iu kumauksaksinokipuauiäists kitsiks'ï tapokömotsitappiansui? ¹⁹ Ünis'tsinümmökik mixkim, kumut'iponitapi. Ki ito'tsipotuyiauaie nitai'pünasainiini. ²⁰ Ki an'ïstsiuax, tükka' am'o ostoksis'ä, ki tükka' osinaksin'ats? ²¹ An'ïstsiuaie, Cæsar otsinan'. Itüm'anïstsiuax kotok' Cæsar otsinan'ists, ki Ap'ïstotokuä kotok' otsinan'ists. ²² Otokh'tsimsau annists'ïsk epo'awsistsk itskai'etükkiau, ki itskit'siauaie, ki oksoku'auai itappo'iau. ²³ Neto'ik ksïstsiiku'ik, Saducees, anniks'ïsk an'ïisk matsitstipats matsipuu'osinni itoto'iauaie, ki ai'süppoötsesattsiauaie, ²⁴ Ki an'iau, Nin'a, Moses itüni'u enis'si nin'au, ki saïitstsiï pokax, oskün' akokem'atsti'ïnaii otokem'an, ki ak'ksistauüttoomuyiauaie us'ï pokax'. ²⁵ Annok' ikit'sikümiau umu'pappiipix; ki matom'si otokem'attosi, its en'iu, ki otsai'itstsiï o'kosix itskit'siauaie otokem'an oskün' mök'okemattosaie: ²⁶ Neto'initsiu osküni enis'aie, ki omat'osküni ki ikit'sikümiau ikönen'iau. ²⁷ Ki itsako'ieniu ake'u. ²⁸ Matsipuu'osinni tükka' otakokeman'atsaie, ikit'sikümix? Tük'ka ikönau'tuyiauaie. ²⁹ Jesus an'ïstsiuax. Kitai'patsitstipuuu kimatsksinipuauests natois'ïnaksists ki ototümap'sinni Ap'ïstotokuä. ³⁰ Matsipuu'sax matokemiu'axau matapikau'axau. Netoi'nitsiau Ap'ïstotokuä otatsim'otokatatsix Spots'im. ³¹ Annik' matsipuu'awsinnik kiküttomisauanïstöp'ats annik' kitan'lipik Ap'ïstotokuä. ³² Nösto'akauk Abraham otsinan Ap'ïstotokuä ki Isaac otsinan' Ap'ïstotokuä, ki Jacob otsinan' Ap'ïstotokuä Ap'ïstotokuä enix' matsinan'ouaats, sa'kaiatappiix otsinan'ouax Ap'ïstotokuä. ³³ Ki akai'tappiix otokh'tsimsau skai'etsimiau otüksinimats'tüksinni. ³⁴ Ki Pharisees otokh'tsimsau ot'omaupütsössax Saducees, itauüttoimoi'piotseiaiu. ³⁵ Ki tuks'kümi, lawyer, ai'süppoöttesattsiauaie, ki as'aksksinuyiauaie, ki an'iu, ³⁶ Nia'a, tse'a omük'o okök'itsimani ïtse'poawsists? ³⁷ Jesus an'ïstsiuaie, Kitak'ükömmiau, Nin'a Ap'ïstotokuä kitokönai'uskëttsipöppi, kitokönai'staaw, ki kitokönai'tsitani. ³⁸ Am'oi matom'iu ki omük'o epo'awsinni. ³⁹ Ki pok'iotomi netoi'nitsiu, Kitak'ünistükömmiau kitopokau'pimok kanistük'ömmimpospi. ⁴⁰ Annists'ïsk na'tokaistsk epo'awsists, ikönaukökitsimanists ki prophetix otan'ipïsts ikön'itaitsiïests. ⁴¹ Otsakiaumoi'piotseisau Pharisees, Jesus süppo'öttesattsuax, ⁴² Ki an'iu, Tsa kitstatau'ats Christ? Tükka' oko'atsaie? An'ïstsiuaie David okoi'e. ⁴³ An'ïstsiuax, David umut'ainïstainiköttaupiaie Nin'ä, otanipi,

44 Ap'istotokiauä an'istsuiaie n'in'a, netots'i tüpo'piit, nök'ünistutoösaus kikatum'ix kitsiautütsekau'pipi? 45 David niniköt'tüssi Nin'a, Tsa otak'anistoko'atsaie? 46 Ki matap'pi matsitstipa mök'okotsitsipsättosi tuks'kai epo'awsinni, ki annik'ksistsiku'ik matap'pi matokot'sakosüppoöttesattau.

23

1 JESUS itüm'sitsipsiuax akai'tappix ki otüsksinimats'ax, 2 Ki an'iu, Ai'sinakix ki Pharisees, Moses otsiso'pötsisaie itau'piau: 3 Ünrikaie kitomian'istaniipuai sat'sik ki nüstutsik'. Ki manistsis'tutsipiau, pinan is'tutsik: tük'ka itan'iau, ki matsistutükkiu'axau. 4 Issoksis'tsists itau'monimiauësts soku'ësts mökopa'tosau ki matap'pix otsistsoauësts itotom'iauësts; ki osto'auai matakotsistüpakiotsim'axauësts tuks'kümi okit'suauax. 5 Otokönap'otüksuauësts itsistuts'imiauësts möksinnu'yisau matap'pix: itopüx'istutsimiauësts phylacteries, ki itomüx'istutsimiauësts otsaieno'tüksuauësts, 6 Ki ükome'tsimiauësts oye'tanists istotom'iapioyists, ki nato'i'apioyists istotom'isopötsists. 7 Ki otsitau'pisau itau'pumaupi aiksemattsini'otseisinni, ki möks'iniköttosau, Rabbi, Rabbi. 8 Pinis'tsinikükik Rabbi: tuks'küma kitsin'aimoauä, Christ: ki ksësto'au kitokönaix'okoauax. 9 Ki Pini'niköttok matap'pi, annom' ksök'kum, k'in'a; tuks'küma k'in'oaau annök' spots'im itau'piuök. 10 Ki pinitšin'ikükik Nin'ax: tuks'küma kitsin'aimoaua, Christ. 11 Annök' omüx'imök ksësto'au, kitak'apotomokoau. 12 Annök' ak'omuxistutosiuök, aks'inüxistutoau; ki annök' aksinüx'istutosiuök, ak'omüxistutoau. 13 Kitaks'ksinipuuu maka'pi ksësto'au ai'sinakix ki Pharisees, kitsiks's'tapokömotsitappiansuai! Kitsitaiok'iauaiau matap'pix Spots'im itsin'naisinni: ksësto'au kimatsitaiipuuu'ats, ki aiakspimix kimats'epokkitsetomauaxau mök'itsipisau. 14 Kitaks'ksinipuuu maka'pi ksësto'au ai'sinakix ki Pharisees, kitsiks's'tapokömotsitappiansuai! Nam'akex oko'auësts kitau'attopuaiau, ki kitaisümiksistapatsimoiikapuuu: mis'tüpkapii kitakoku'yisuai. 15 Kitaks'ksinipuuu maka'pi ksësto'au ai'sinakix ki Pharisees, kitsiks's'tapokömotsitappiansuai kitotka'atau ksök'kum ki omük'sikimi kök'itokonoösi tuks'küma matap'iuä mökitanis'tsitsitasi kanistsitsi'tawpi kitaumaitu'yissi, kanistüm'ipuui ksësto'au Hell oku'yix kitak'anistsistokiaiistutoauau. 16 Kitaks'ksinipuuu maka'pi ksësto'au kitsaps'tsiotüpünükippuuu, kitan'ipuuu annök' akitüp'ütäuünüuök omük'atoiapioyis matsikiu'ats, ki annök' akitüp'ütäuünüuök omük'atoiapioyis isto'tokuüixkim, aks'istutsimaie! 17 Kitüt'tsapspuuu, kitsaps'tsiipuuu: Tsima' omük'o. Otoku'ixkim, ki omük'atoiapioyis annik' itatsim'mimmiik otoku'ixkim. 18 Ki annök' akitüp'ütäuünüuök altar, matsikiu'ats; ki annök' akitüp'ütäuünüuök kotük'sinni altar itokhits'tsi, ai'aksistutsimaie. 19 Kitüt'tsapspuuu, kitsaps'tsiipuuu Tsima' omük'o, kotük'sinni, ki altar annök' itatsim'etsimök kotük'sinni? 20 Annök' aiakitüp'ütäuünüuök altar, itüp'ütäuünüu altar ki mian'isttokhittsiii. 21 Ki annök' aiakitüp'ütäuünüuök omük'atoiapioyis, itüp'ütäuünüu omük'atoiapioyis ki annök' iko'attomök. 22 Ki annök' aiakitüp'ütäuünüuök spots' im, itüp'ütäuünüu Ap'istotokiauä otpiso'pötsis ki annök' itokhittapiuök. 23 Kitaks'ksinipuuu makapi ksësto'au ai'sinakix ki Pharisees, kitsiks's'tapokömotsitappiansuai! Kitai'ponitasuai mint ki anise ki cummin, ki issoku'ists kimatsatsipuuuëstsau, okök'itsmanists, kim'apiisinni ki aumai'tüksinni: am'osts ökh'si kök'satsösaui; ki mat'ökhsiusats kök staiistutsissuai stsik'ists. 24 Kits' apstsiotüpünükippuuu, kitai'soautsauu inüx'soiksissi, ki kitait'ssttimauu camel: 25 Kitaks'ksinipuuu maka'pi ksësto'au ai'sinakix ki Pharisees, kitsiks's'tapokömotsitappiansuai! Kö's'ä ki saiëts'o'kosi sauauts'i kitüs'siipuaiau, ki pistots'im itui'tsiau minik'otüksinni ki auüt'tseisinni. 26 Kitsaps'tsii Pharisee, matom'siitau pistots'im kos'ä ki saiëts'o'kosa mök'ütsitsiksixissi sauauts'i, 27 Kitsaks'ksinipuuu maka'pi ksësto'au ai'sinakix ki Pharisee kitsiks's'tapokömotsitappiansuai! Ksikoken'imanists kine'tümanistspau ai'ökhshinipuuu sauauts'istsi, ki pistots'im itui'tsiau enix' okin'oaüests ki makap'ists. 28 Netoi'nitsiii ksësto'au kito'kömotsitappiinipuuu matap'pi, ki pistots'im kitotuit-skitsipuai ksis'tapokömotsitappiisinni ki sauum'itsitappiisinni. 29 Kitaks'ksinipuuu maka'pi ksësto'au ai'sinakix ki Pharisees, kitsiks's'tapokömotsitappiansuai! Kitap'istutsipuaiau prophetix otoken'imanoauësts, ki kita'nütsistutsipuaiau mököm'otsitappix otoken'imanoauësts, 30 Ki kitanipuuu nitsa'kaiatappiinanopi nin'anix otsa'kaiatappiisau nis'tasauopoksistokemaumünanopiau prophetix otsa'apünoauësts. 31 Ün'nikaie kit'auütanipuuu, ksësto'auükau anniks'isk matap'pix initsixk' prophetsix o'kosoauax. 32 Tu'itok k'in'oaauax otasuum'itsitappiisauësts.

33 Pitseksinax, opix'exinasinna, Tsa'a kitakanistupis'tapixsattopats Hell istokok'itsimani? 34 Ün'nikaie, sat'sik kitakittüp'skoaiu ksésto'au prophetix, ki mokok'ietappix ki ai'sinakix: ki stsik'ix kitax'enitauaiu ki kiitiikau'aistauaiu; ki stsik'ix kitakitsipstüstsipis'auaiu kitatoi'apioyimoauests, ki kitak'auksistutuauaiu amian'istakap'ioyists otai'akitsipisau: 35 Mökittokh'ittaitsissi ksésto'au kónau'kómotsitappiaapüni ksök'kum itsai'kimskaai. Abel mokóm'otsitappiüä otsa'apün itüpots'tsiuaie Zacharias, Barachias okku'i otsa'apüniaie annök', kitsitenitauauök itüt'sikatsi omük'atoiapioyis ki altar. 36 Kitau'münistopuau kónai'sistská aunok' o'tappiisinna akítotu'iésts. 37 Jerusalem, Jerusalem ksésto'auä kitai'nitauaie prophetix, ki anniks'isk itüp'skuaxk ksésto'auä ok'otokix kumutauauaiak'itauaiu, nökstanistsikapumoi'piauopi ko'kosoauax nipuau'ä manistau'moipiopi o'kosix ki kimat'ökhsitsipuu'ats! 38 Sat'sik, Koko'auai nam'itaisiu kit'skitomoko. 39 Kitai'istopuau, issoots'i kimatakainokipuuu sauanenoainiki Atsim'siu annök' pauksipu'ök Ap'istotokiüä otsin'ikösüm.

24

1 KI Jesus itsüx'iu ki itsis'tüpaatomaie omük'atoiapioyis ki otüsksinimatsax itotu'iauaie mökanis'tsinnomoösuaie omük'atoiapioyis istap'istutüksinni. 2 KI Jesus an'istsiuax kiküttaisaunipuuuastsau kónai'istsk? Kitau'münistopuau, matakakit'aua okotoki mökstaiina'piksistosi. 3 Otsit'tokhitaupissi nitum'moyi Olives, üksšinimats'ax isimitoto'iauaie, ki an'iau, Anik'inan Tsanistsis' akanistsiu'astsau? Ki tsa akanistsiu'a kitsipuksipusinni, ki punksök'kuasisi? 4 KI Jesus an'istsiuax Iskskats'ik kökstaiipistsiksistutu'yisuai. 5 Akai'tappix ak'üsitotoiaiu nitsin'ikösüm ki ak'aniau Christ nësto'akauk; ki ak'sipistsiksistutu'yiauaax akai'tappix. 6 KI kitakokhtsimattopuaii auakaw'tseisists ki mak'auakawtseisists: Sats'sik kökstai'apaitstisauai; konai'istsk ak'itsisiau; ki umut'aketsinikawpi matomoto'ats. 7 Aiok'auaua aksipua'tseiaiu aiokauai'i ki nin'naiisinni aksipua'atomiau nin'naiisinni; ki ak'unnatosiu auu'össinni, ki ak'itsisiu okh'tokosists, ki ksök'kumä otaks'ikauopiisists, ki akokónau'toitstsiu. 8 Am'osts Istokónau'mütüpipuñawkuyii' sists. 9 Kitakaumüts'kakipua kökitapauksistutoksi, ki kitaks'enikoaiaiu: ki kónai'okauaua kumutaks'tsimimmokoa nitsin'ikösüm. 10 KI akai'tappix akistskimskükiu ki akaumüts'katseiaiu, ki akau'kimotseiaiu. 11 KI akaiëm'ix ksís'tapsix prophetix aksipuauiu ki aksipisksis'tutuyiaua. 12 KI sauo'kómotsitappiisinni otakuo'si, akai'tappix otükome'tüksuaui akstuyiaue. 13 KI annök' eikak'imauök umuk'itsipi aksikömotse'piau. 14 KI am'ok nin'naiisinni istök'h'sitsiniksinni ak'anistop kónüs'ksökkum, kónai'okoaua möks'ksiniisuaie; ki umuk'itsipi ak'otümitoto. 15 Ninim'innoainiki üs'tsimetsipi Daniel otan'istopi atsim'apii istai'puyissi (annök' an'istomök ünnists'ksinissi:.) 16 Anniks'isk Judæa itau'pixk ünnianistitüpok'skasau nitum'moists: 17 Annök' itokh'itapuioök oko'äi pününists'inissaatos mök'sauautsissi itsipsts'tsii oko'ai: 18 Annök' insimman itau'piuök pinüt'ünistsskos mök'otsissi otsistotos'ists. 19 Anniks'isk ipitap'piix ki üs'takataxk aksksinimiau makapi annists'ists ksistsiku'ists! 20 Atsimoiikak kök'stautsimutasuai stuyissi, ki issik'opiiksistsikui. 21 Annik' omüx'ipuinapsiu aksis'tüpünistsipuinapsiu, ki is'sotsk matakotümanistsipuinapsiu'ats. 22 KI annists'ists ksistsiku'ists sauan'natsistutsisëssts mat'akitsipa matap'pi itsikömotse'piaiu; aumai'tükkixk, osto'auai itunnats'istutsimësts annists'ists ksistsikuists. 23 Kümits'tsiki matap'pi kitai'akaniki Süm'mis, am'auk Christ, ki om'auk; pinau'maitos. 24 Ksís'tapsix Christix akitsipuu'iau ki ksís'tapsix prophetix, ki akanis'tsinnükiau omük'apstosists ki písats'kasists; ki iküm'itsitsiki aks'ipistsiksistutu'yiauaax aumai'tükkixk. 25 Sat'sik, kikau'anistopuau. 26 Küm'anistsenikiau sat'sit ksís'tapskökkuui ün'amauk; pini'tappoat; Sa'sit, simiap'ioyists ün'amauk; pinaumai'tükkik. 27 Ksistsikum' manistotsipuksipupi umu'autstsiipi apinök'kuyi, ki manistsitüpiükunatspi ame'totsi; netoi' ak'üniststiuu nin'au okku'i otos'aie. 28 Míksinni otsits'tsiipi, ün'nim pi'tax akomoo'iau. 29 Annists'ists ksistsiku'istsk itsipuinastsists otsiauks'au, nato'si akski'inüm, ki kokum'ikesüm matakanaakimauats, ki kök'atosix akotots'inissiau, ki spots'im otsis'köpsinni akauüt'apixip: 30 KI Nin'auä okku'i otap'stosinni akitsinakoaiie spots'im: ki ksök'kum istokónai'tappix ak'otümauyesiau, ki aks'innoyeiaiu Nin'au okku'i spots'im itsissoksis'tsikuists itsipsts'otosi, otümap'sinni ki omüx'ik'kunnasinni akopoto. 31 KI ak'itüpskuyiauaax otatsim'otokatatsix ak'sokskkiax, ki aumai'tükkixk akitotomoi'piauaax, nissoo'ists sopu'ists ki spots'im umuk'itsipi: 32 Annök', isksinik parable omüx'inistsis; okün'iksi otsa'kiükkinissisi, ki otsuio'pokassi, kitsksinipuuu nepu'yi itasts'tsiu; 33 Neto'i maks'inimenoainiki

annists'isk, isksinik, mökaststsissi, ito'to okh'sepistanists. ³⁴ Kitau'münistopuau am'oi o'tappiisnaini matakis'tapu'ats otsauomaisüpanis'tsiosau annists'isk. ³⁵ Spots'im ki ksök'kum ak'eitsinikau, ki nitse'poawsists mataketsinikau'estsau. ³⁶ Annik' ksistsiku'ik ki annik' itai'ksistsikumioipik matsksinim'ats matap'pi, Spots'im istso'tokatatsix matsksinim'axauaie, Nin'a nits'ksinimaie. ³⁷ Noe otsiks's'istikumists manists'piests, netoi' ak'anists'ieests Nin'au okku'i oto'saie ³⁸ Otsauomo'kõnaiokkeuasi ksök'kum manistau'yipiau ki manistai'simipiau, manistok'kemipiau manista'piköttükkipiau, itüp'itsiu annik' ksistsikuik, Noe otsit'süppopissi akh'iosatsis. ³⁹ Ki matsksinim'axau otsauomo'kõnaiokkeuasi ki itsau'inakuaiistutuau; netoi' ak'anists'iu Nin'au okku'i oto'saie. ⁴⁰ Natsitappiix akotümitau'piiau insim'man: nituks'kümi ak'otoau, ki stsik'i ak'skitau. ⁴¹ Natsitappiix akex' ak'itai'pik'iakiau; nituks'kümi ak'otoau, ki stsik'i ak'skitau. ⁴² Ün'nikaie mokökik: kimats'ksinipiau annik' itai'ksistsikumioipik kitsin'aimoau otai'akitotopik. ⁴³ Am'okä isksinik', Napioyus istökhsin'auä otsksinim'opi annik' itai'ksistsikumioipik otai'akitotosi kõmos'iepitäuä is'taiüskskümüiopi, istai'saiepukitsetsimopi oko'ai istokitsim'i mökopokse'isaie. ⁴⁴ Ün'nikaie ük'aisüppuaiapistotosik; kitsit'sisauaitsitopuai, Nin'au okku'i ak'itoto. ⁴⁵ Tükka' aumai'tükki ap'otükkiuä, ki mokök'i apotükkiuä annök' otsin'aim otinaiäts'okök oko'ai iststappim'ix, mök'okomotokotsax otso'õsinoauests? ⁴⁶ Atsim'siu annök ap'otükkiuök, otsin'aim oto'saie otak'okonokaie netoi' it'ünists'istutsimaie. ⁴⁷ Kitau'münistopuau, akokõnitainaiäts'uaie otokõnai'nanists. ⁴⁸ Ki annök sauum'itapotükkiuök, makotots'anissi u'skett'sipöpipi ai'sümsiu nitsin'aim; ⁴⁹ Ki makaumütüpauaiak'iüssi ot'opokapotükkimax, ki makopoks'oyimüssi ki mak'opoks'imimüssi ai'simix; ⁵⁰ Annök' ap'otükkiuök otsin'aim ak'oto annik' kustsiku'ik otsauomüks'kümosaie, ki annik' itai'ksistsikumioipik otsauomüs'ksinniüssi, ⁵¹ Ki akaiaketsin'uaie, ki aiakokotsuaie mök'itau'pissaie otsitau'pipiix ksistapokómotsitappiansix: annim' ak'itstsiu asain'sinni ki satse'kinani.

25

¹ SPOTS' IM istsin'naiisinni aketum'anistsiau ke'pix ake'kuax, anniks'isk mat'tuyixk ot'anakimatsuauests, ki itsux'iau mökota'tsemösau annök' ai'akokemiuök. ² Ki nis'itsix mokök'iau, ki nis'itsix mat'tsapsiau. ³ Anniks'isk mat'tsapsixk nito'tsimiau ot'anakimatsuauests, ki, mattotükkiu'axau okke'anakimatsis: ⁴ Ki mokök'ixk ipok'iotscmiau otanakimatsuauests okke'anakimatsis, kos'ix itsüp'pitükkiu. ⁵ Annök' ai'akokkemiüök otai'sümsi, ikõnai'okano'piiau ki ikõnai'okax. ⁶ Ki itüt'sikiikokoi ikum'iüstutsip, sat'sik, ak'okemiüä ai'puksipu; Süksik' kökotatsemössuai. ⁷ Itumokõnapiuau'iau am'ox ake'kuax, ki ikõn'itaisüppasuyinükiau otanakimatsuauests. ⁸ Ki mat'tsapsix an'istsiauaax mokök'ix, kok'inan kitök'keanakimatsuai; tük'ka, nitan'akimatsinanests ük'aiitsinikaiau. ⁹ Ki mokök'ix an'istsiauaax, Sa; matakakauo'ats ksěstün'un: Is'tapuk aumüts'kotükkiix kök'opumattosuai. ¹⁰ Ki otsakiaitapposau mök'opumattosau, aiakokemi ito'to; ki anniks'isk sopuai'istotosixk ipok'sipimiauie okkem'sinni: ki ai'okip. ¹¹ Sako'okhtsi mat'tsapsix noküt'otoiau ki an'iau, Nin'a, nin'a, kauai'pixikinän. ¹² Ki an'istsiauaax, kitau'münistopuau kimats'ksinopuauats. ¹³ Ün'nikaie mokökik', tük'ka, kimats'ksinipuauests annik' ksistsiku'ik ki annik' itai'ksistsikumioipik Nin'au okku'i otai'akitotopik. ¹⁴ Spots'im istsin'naiisinni netum'anistsiu nin'au annök' piuo'ök, ki niniköt'tsiuaax otap'otomokix, ki ikotsiu'ax otsinan'ists. ¹⁵ Ki tuks'kai ikotsiu'aie nisitsi'i itawk'pumaupix ki stsik'i na'tokai, ki stsik'i nituks'kai; ki kõnai'tappix itanistokotsiu'ax manist'okotsistutsipiau; ki itau'matto. ¹⁶ Annök' ikuyiu'ok nisitsi'i itawk'pumaupix itis'tapu, ki itau'mütskotükkiu, ki ikuyiu' stsik'ix nisitsix itawk'pumaupix. ¹⁷ Ki netoi annök' ikuyiu'ök na'tokümi, ikuyiu' stsik'ix na'tokümix. ¹⁸ Ki annök' ikuyiu'ök nituks'kümi itis'tapu, ki itatün'akiu ksök'kum, ki ai'ksasattomaie otsin'aim otsixkimim'iaie. ¹⁹ Otai'sümmissi, am'ox ap'otükkiix otsin'aimoauä itoto'yinai, ki ipokoks'tükimiuax. ²⁰ Ki annök ikuyiu'ök nisitsi'i itawk'pumaupix ito'to ki ito'tsipatopiau stsik'ix nisitsix itawk'pumaupix, ki an'iu, Nin'a, kit'okök nisitsi'i itawk'pumaupix: Sat'sit nitokuinan' matsis'itsix. ²¹ Otsin'aim an'istsuaie, kitökhs'istututükki, ökhs'apotükkiuä ki emün'apotükkiuä: kitse'münüssatsipiau un'atosests, kitakinai'atso akauo'iests: Kitsin'aim otse'tametüksinni istsipi'it. ²² Annök' iku'yiuök natoküm itawk'pumaupix ito'to ki an'iu, Nin'a, kit'okök natokümi itawk'pumaupix: Sat'sit, nimat'okuinani mats'istokai itawk'pumaupix. ²³ Otsin'aim an'istsuaie, kitökhs'istutükki, okhs'apotükkiuä ki emün'apotükkiuä; kitse'münüssatsipiau un'atosests, kitakinai'atso akauo'iests:

Kitsin'aim otse'tametüksinni i'tsipi'it. ²⁴ Annök' ikuyiu'ök tuks'kümi itawk'pumaupi ito'to ki an'iu, Nin'a kits'ksino ksésto'a kitse'inai, kikut'tomaisüppipumattopi kitai'pokiaki, ki kikut'tomauanit'apixipi kitomoi'pitükki; ²⁵ Ki nitsiko'pum, ki nitsit'tappo ki nitai'ksasattop ksök'kum kitsinanä itawk'pumaupi: Sa'sit, kitsinan. ²⁶ Otsin'aim an'istsiauae, kitsaumu'apotükkiuä ki kitsistap'apotükkiuä, kitsksinoki nitai'pokiaki nikütömai'süppipumattopi, ki nitomoi'pitükki, ni kütötauauanit'apixipi: ²⁷ Kumaukstauokotai'ksixau au'awtsoomütskotükkiix nitsix'kimimix, ki nitsitotopi nök'staitokuyitopi nitsinan'ix ki umut'okuyesix. ²⁸ Mattomok'aie itawk'pumaupi, ki kotok' annök iku'yiuök ke'pix itawk'pumaupix. ²⁹ Anniks'isk iku'yixk ak'okotaiu, ki otaksinanotaiu akauo'i: ki annök' itsau'okuyiuök ak'otomou annik' ooko'ösinik. ³⁰ Ki istüp'satüpiksistsis ap'otükkiuä itsau'okuyiuä ski'natsii: ak'itsisiu asain'sinni ki satse'kinani. ³¹ Otak'itotosi Nin'au okku'i ottsa'pinasinni ipokom'össau otokönatsim'otokatatsix, ak'otümotokhitapuie otsistsapisso'pötsis: ³² Ki akokönipotamoi'piaiau iköna'okauaua: ki aiapani'aketaipiksistopiau emük'ikinakuün manistai'aketaipiksistopiax emük'ikinax ki apomük'ikinax: ³³ Ki akotüpi'piauax emük'ikinax onet'otsis ki ap'omükikinax otse'aksissauotsis. ³⁴ Omüx'ina akotüm'anistsiuax anniks'isk onetotsis itau'pixk, Puk'sipuk, Nin'a otatsims'imix, ki nin'naiisinni matsik' annik' kitapistutomokiik, otsauomap'astutoösi ksök'kum. ³⁵ Nitse'nots, ki kit'okokipuuu aau'ösin; nitse'naki, ki kitsit'tutokokipuuu: nitsi'piitappi, ki kito'tokipuuu: ³⁶ Nimatsistotospa, ki kitsis'totosatskokipuuu; nitokh'tokos, ki kitsipis'kotokipuuu; itai'okiakiopi nitsitau'pi, ki kitsittotaakipuuu. ³⁷ Moköm'otsitappix akotüm'anistsiauae, Nin'a, tsanistsi'i kit sits' In o pin an kitau'nots, ki kits is' so pi Q an? Ki kitse'naki, ki kitiitakopinan. ³⁸ Tsanistsi'i kitsits'inopinan, kitsi'piitappiisi ki kito'tosinin? Ki kimatsistotospa, ki kitsistotos'atskopinan? ³⁹ Tsanistsi'i kitsits'inopinan kitai'okhtokos, ki kitsitau'pissi itai'okiakiopi ki kitsito'taatosinan? ⁴⁰ Ki omüx'ina ak'anistsiuax, kitau'münistopuuu kanistitüpi'stutsipuai tuks'küma inüx'tsima am'ox nix'okoax, kitanists'istutomokipuuu. ⁴¹ Akotüm'anistsiuax anniks'isk ote'aksisautsis itau'pixk, is'tapuk emütskax mökseinsau, üsksu'tsinasii is'tapuk, ek'aisepütsistotomoi'iauaux au'tutsokiuä ki oto'tokatatsix: ⁴² Tük'ka, nitau'nots, ki kimatsissok'ipuuu: nitse'naki, ki kimat'tutukkokipuuu: ⁴³ Nitsi'pitappi, ki kimat'otokipuuu: nimats'istotospa, ki kimatsistotosats'kokipuuu: nitokh'tokos, ki nitsitau'pi itai'okiakiopi, ki kimat'sipiskotokipuuu. ⁴⁴ Osto'auai ak'otümanistsiauae, Nin'a Tsanistsi'i kitsits'inopinan kitau'nots, ki kitse'naksi, ki kit'sipitappisi, ki kitokh'tokosi, ki kitsitau'pissi itai'okiakiopi kök'saikaw'ani'stotosinan? ⁴⁵ Ai'akotümanistsiuax, kitau'münistopu au kanist'saiitüpi'stutsipuai tuks'küma inüx'tsima amox, kimat'anistsistutomokipuuu. ⁴⁶ Ki am'oxi aksistüpitappo'iau üsk'sitauksistototsi: ki moköm'otsitappix akittappoiu üsk'sipaitappiisinni.

26

¹ Ki itünistsiu, Jesus otaksiste'poattosösts am'östs epo'awsists, itün'istsiuax otüksinimatsax, ² Kitsksinipuuu aisto'küssi ksistsiku'ists ak'itstsiu passover, ki Nin'au okka'i itaumüts'kau mök'itsiksistoxösi. ³ Omük'atoiapiekuax, ki aisinakix, ki matap'pix otsin'aimoauax itümitüpaumooiau sp'atoiapiekuün Caiaphas oko'arii. ⁴ Ki ai'sitsipsattseiau mök'anistokotsisimmiotöösauaie Jesus, ki mök'itsenitöösauaie. ⁵ Ki an'iau, pinits'tsis oye'tani itsiksits'stikui ökskakümütsikiniaiu matap'pix. ⁶ Jesus otsitau'pissi Bethany, Simon leper oko'ai otsitsipst'staupissi, ⁷ Ake'ua itoto'iae, ipa'tükkiu alabaster atüxak'sin puye' itsüp'patomaie, akai'inxkimasiauae, ki otau'yisaie itsita'suyininmaie otokön'iaie. ⁸ Ki otüksinimats'ax otsinis'saxaie, istse'tükkiax, ki an'iau mauk'etsinikatopi? ⁹ Am'ok ipum'atotopi is'taiekekaixkimasiaupi, ki kim'atapsix is'tauokotauopiauae. ¹⁰ Jesus otok'htsimi, an'istsiuax, kumauk'sauaiksixinouauiisiksix ake'ua ökh'siu nitapistutu'yipi. ¹¹ Ksésto'au, kimatapsix kitusk'sauopoksemokoaiu; ki nésto'a kimat'üksauopoksemokipuuu. ¹² Am'ok puye' nöstüm'i ötsita'suyinissi itsistuts'imaie mökitsopuipistutuyissi nökitak'itsasi. ¹³ Kitau'münistopuuu am'oi ökhs'itsiniksinni amianistan'istopi könüs'ksökkumä, am'ok, am'o ake'ua otap'istutsipi ak'ütanistomaie, mök'itüksinoösi. ¹⁴ Na'tsikoputsix, tuks'kümä, anistau Judas Iscariot, itappo omük'atoiapiekuax, ¹⁵ Ki an'iu, tsanistap'pi kitak'okokipuuu, ki nitakitüp'omutskau ksésto'au? Ki nitsi'tuyiauae niip'pii ksixix'kimix. ¹⁶ Ki annik' itot'apsatsim mök'itamütskösaie. ¹⁷ Ke'tani küt'taikopütstsi, istotom'iksits'tsikui, üksksinimats'ax itoto'iau Jesus, ki an'istsiauae, Tse'a kit'stapa kök'sopuipistutosinan kök'kitsoyisi passover? ¹⁸ Ki an'iu is'tapuk akap'ioyis, ki om'ümä nin'auümä anistok', Nin'a, an'iu, nitsiksistisikum'i aststsi'u: koko'ai nitüs'ksinimatsax nitak'opoksoyimaiau passover.

19 Ki ūksšnīmats'ax manīstan'īstopiāx itan'īsttūtsīmīāx; ki itso'poūtsīstūtsīmīāu passover. 20 Ki otau'tūkkūsi, ipokitau'pimīuāx na'tsikoputsix. 21 Ki otau'yīsau, an'iu, kitau'mūnīstopuau tuks'kūmā ksēsto'au kītakaumūts'kauki. 22 Ki eks'kaiīkīkīn'etūkkīau, ki ikōnau'mūtūpanīstīsiauae, Nin'a nēsto'akats? 23 Ki an'iu, annōk okīt'īs nītopokīstapīmakemauok kos'ī nitakauūts'kauk. 24 Nin'au okku'ī itanīstīst'īppo nīts'n'awpi: ak'itūpokapiu annōk' nīn'auōk imūts'kaiuōk Nīn'au okku'ī! Kūt'taipokaiūopi annōk' nīn'auōk, īs'taōkhsīuopi. 25 Judas anni'īsk itse'mūtskaukīsk, itūm'anīstīsiauae, Nin'a nēsto'akats? An'īstīsiauae, kītan'ī. 26 Ki otau'yīsau Jesus ito'tsīmaie ke'tani ki itatsīm'īstūtsīmaie, ki itaumin'īmaie, kī ikotsīu'ax ūksšnīmats'ax, ki an'iu, Matsīk', oyīk'; am'oiāuk nostūm'ī. 27 Ki mat'tuyīuaie kos'ī ki thanks ikotūk'kiu, ki ikotsīu'ax, ki an'iu kōnai'sīmattok; 28 Am'okauk nīts'apūn, mananīst's'etokīsnīni itūp'itīsiu itīsa'kīmskau akai'tappix otsauom'īsitappīsuauēsts mōk'sīnīstēs. 29 Ki kītan'īstōpuau nīmatakūtsīmattōpa am'ok mīniokke sauumō'pokīstīpsīstīmattōmīnanīki manī's'ī nīn'a ots'īnnaīsnīni. 30 Ki otīnīk'sau natoī'īnīksīnīni itūp'sūxīau nītum'moyī Olives. 31 Jesus itūm'anīstīsuāx, nēsto'a kītak'okōnūsskīmskūkipuau annōk'ā koko'īkā: tūk'ka, sīn'aip, nītak'auaiakīau annōk' ūks'kūmiuōk emūk'īkīnax, ki ot'omūkīkīnauāsīnna īsto'mūkīkīnax akūneto'īau. 32 Aīksīstātsīpuau'enīki kītakitūpōtoma'tōpuau Galīlee. 33 Peter an'īstīsiauae, ikūm'okōnūstsskīmskūkīssau ksēsto'a, nīmat'akīstsskīmskūkīpa. 34 Jesus an'īstīsiauae, kitau'mūnīsto, Annok' koko'īk otsauomī'awkkumsī nīpuau'ā nīoks' kai kītakani kīmatsksīnok'īpa. 35 Peter an'īstīsiauae ōkskakūmōpoks'enīop, nīmat'akanīpa kīmatsksīnōpa; neto'ī ikōnau'aniāx ūksšnīmats'ax. 36 Jesus itūm'ītopokomīuāx Gethsemane an'īstop, ki an'īstīsuāx otūksšnīmatsax, annom' stau'pīk, nītakītappo omīm' nōkītūt'tsīmōiikasi. 37 Ki mat'tuyīuāx Peter, ki Zebēdee otīstōk'īokuyīx, ki itaumūtūpīkīkīn'etukki ki itau'mūtūpeīkapsītau. 38 Itūm'anīstīsuāx nītsītūpīkīkīnetukki ē'nīsnīni: annom' stau'pīk, ki ōk'ītūskkatūkkīop. 39 Ki pa'tsīstūpaatsīuāx, ki īstōkōpī'u ostōksīs', ki itūt'tsīmōiīkau ki an'iu, Nīn'a, ikūm'okotsīstīssī am'oi kos'a ūnnīanīstīs'tūpīpotōōssi; nīmatakītsītan'ats, ksēsto'a kītak'ītsītan. 40 Ki matskītoto'ax otūksšnīmats'ax, ki ikon'oyīuāx otō'kaniāx, ki an'īstīsiauae Peter, Awx'ats? Kīkūttaukotūskkūmmokīpa tuks'kai itai'ksīstīksīkūmīopi? 41 Mōkōk'etsīk ki a'tsīmōiīkak, kōkstātsīpīssuāi īssaks'ksīnūksīnīni; sta'aw itīsī'tatomaīe ki īx'īsakuyī mats'īuats. 42 Ki mats'īstapu ki itūt'tsīmōiīkau, ki an'iu, Nīn'a, am'oi kos'a sauumot'aīsmīenīki sauumīs'tūpīpotomōkōenīki, kītak'ītsītan. 43 Ki mat'oto ki mat'okōnoyīuāx otōk'asax: tūk'ka īssokīm'au oōps'puauāx. 44 Ki itksītsīuāx, ki mats'īstapu, ki nīoks'kai itūt'tsīmōiīkau, ki netoī' au'anīu. 45 Itūm'ītotoīāx otūksšnīmats'ax ki an'īstīsuāx okak' annok, ki īssīk'sīstīkōk: sat'sīk aststīsiu' itai'ksīstīksīkūmīopīx, ki Nīn'au okku'ī itūp'aumūtskau sauum'īstīstīpīx otsu'auēsts. 46 Nīpuak', ōkītāppau'op: annōk' nītakauūts'kauōk aststīsiu'. 47 Ki otsa'kīai epuyīssi, Sat'sīk, Judas, na'tsikoputsix tuks'kūmā ito'to ki akai'tappix ipokom'īauaie inus'stoanīx ki sōksīs'tsīsts ipa'tūkkīx, itototoīau omūk'atōīapiēkuāx ki matap'pīx otīsīn'aimoauāx. 48 Ki annōk' imūts'kaiuōkaie ikotsīu'ax apsto'sīnīni, ki an'iu, annōk' nītak'sīnnauskīppauōk, an'nōk'auk: mī'eenok. 49 Ki ikōm'ītoto Jesus, ki anīu, Hail, Nīn'a; ki itīsīn'nauskīppīuaie. 50 Ki Jesus an'īstīsiauae, Napi'ā, kumauk'sīpuksīpuksīks? Itūmītoto'īauaie ki een'īauaie Jesus, ki mat'tuyīuaiae. 51 Ki sat' sīt, annīks'īsk ipokom'īskaie Jesus, tuks'kūma itīsītūpīkīns'tsakuīaie otīsīn'usstoan itīsu'tuyīuaie, ki sp'atōīapiēkuūn tuks'kūmī otap'automok ot'auaiakīoīaie, ki kōk'sīnīmaīe okhtok'īsaie. 52 Jesus itūm'anīstīsiauae, kītsīn'usstoanā otīsīts'īpī īststī'īs; annīks'īsk matap'pīxk mat'tuyīxk inus'stoan, inus'stoan itax'enītītaū. 53 Kīt'stapa nōkūtōkotsītūp'atsīmōiīkani nīn'ā, ki annok' nōk'okuyīssi otīsīksīstīkōpūtsix legīonīx otatsīm'otokatatsīx? 54 Tsa akokotōtūmūnīstīstīstīstīpa natoī'sīnakīsīs, mōk'ītūnīstīssī? 55 Neto'īk itai'ksīstīksīkūmīopīk Jesus an'īstīsuāx akai'tappix, kīkūt'anīstīpūksīpa'akīpuaua kanīst'sītappopuau kōmos'īepītsī annōk' pa'tūkkīuōk inus'stoax ki sōksīs'tsīsts, kōk'otoksuai? Anīs'tsīksīstīksīstīksī kītopokau'pīmopuau omūk'atōīapiōyīs kōksīsnīmats'opuau ki kīmatseen'okīpuauā. 56 Ki am'ōstsk ikōnai'īstīstīpī mōks'enūpanīstōsau prophetīx osīnak'suauēsts. Ikōnūksšnīmatsax itūm'skītīsiū ki aī'sīmmutaīau. 57 Ki annīks'īsk een'īxkaie Jesus itūpīpīuaiae Caiaphas, sp'atōīapiēkuūn, itomōī'pīawpīau aī'sīnakīx ki omūks'īmīx nīn'ax. 58 Ki Peter pīaapūtsītūpa'tseuaie sp'atōīapiēkuūn oko'ā, kītsīpīm' ki ipokau'pīmīuāx ap'otūkkīx mōkītōkōnai'nīsi. 59 Annok', omūk'atōīapiēkuāx ki omūks'īmīx nīn'ax ki ikōnau'kōkītsīmāx, īstūp'īksīstāpenūpanīssīnīni ap'satsīmīau mōks'enītōsuaiae Jesus; 60 Ki matokōnīm'axau; otīsīto'sosax akai'tappix aīksīstāpenūpanīx, matokōnīm'axau. Sako'okhtosīm ito'toīau na'tsitāpīx aī'tapksīsenūpanīx, 61 Ki an'īau, am'ō nīn'au

an'iu nitokot'opüksinip Ap'istotok'iuä otatoi'apioyis ki nitokot'sokap'istutsip nioks'kai ksistsiku'i. ⁶² Ki Sp'atoi'apiekuun itsipuuu', ki an'istsiuai, kitakstaie'puyipa? Tسان'istapiu'a am'ox kitse'nüpanipiau? ⁶³ Ki Jesus matsepuyiu'ats. Ki Sp'atoi'apiekuun mat'anistsiuai, kita'tauünisto Äp'istotokiau ipai'tappiuä, kök'aniksınan ikun'umeniki Christ, Ap'istotokiau okku'i. ⁶⁴ Jesus an'istsiuai, kitsemüniani; ki kitan'isto sako'okhtsim kitaks'inoauai'ini Nin'au okku'i, otsitau'pissi otümap'sinni istset'otsisi ki umutsipuk'sipusi Spots'im istsisoksis'tsikuist. ⁶⁵ Sp'atoi'apiekuun itümai'pinotsimests otsistotos'ists ki an'iu, itüpepo'atomaie Ap'istotokiau; nitak'otsikipinana stsik'ix e'ënu'panix? Sat'sik, kikai'okhtoauau oksis'tapiniköttsimani. ⁶⁶ Tsa kit'stapuuuä? An'iau, möks'einsi. ⁶⁷ Itüm'itaisokuttütsiauaie ostoks'is'ae, ki oto'auests itsitauaiak'iauaie: ki stsik'ix om'tsixoninstspuauests itsitauaiak'iauaie. ⁶⁸ Ki an'iau, ksësto'a Christ e'ënu'panikınan, Tükka' k'itauaiak'ioaka? ⁶⁹ Annok' Peter sauauts'im itau'piu, istokitsim'i pistots'im: ki ake'kuun itoto'iae, ki an'iu, ksësto'a kitopokom'au Jesus Galilee itsitappim'i. ⁷⁰ Ki paiot'anistsiuax matap'pix nimatsksinoau'ats nimatsksinipa kitan'ipi ⁷¹ Ki otsitüp'süksi kitsim'iapioyis, stsik'i ake'kuun nan'nuyenaie ki an'istsiuax anniks'isk matap'pix itau'pixk, ani'o nin'au noküt'opoksimaie Jesus, Nazareth itsitappim'i. ⁷² Ki mata'toünüu, ki an'iu, nimatsksin oau'ats nın'au. ⁷³ Ki otai'pistsiksissüm mosi anniks'isk itai'puyixk itoto'iauaie, ki an'istsiuai Peter, E'münüu, ksësto'akauk tuks'kümä: kitse'poawsists kitse'ënu'paniki. ⁷⁴ Itümaumütüpipako'sinepuyiu, ki itaumütüputau'ünüu, nimats'ksinoau'ats nın'au. Ki nipuuu'ä sokit'okumiu. ⁷⁵ Ki Peter isksinim'iae Jesus ote'poawsinniaie, annik'itanis'tsiuaie, otsauomokh'kumsi nipuuu'a nioks'kai kitak'ani kimatsksinokipats. Ki itsüx'iu, ki itsok'auasainiu.

27

¹ OTAP'INÖKKUSI, kõnau'mükatoiapiekuax ki matap'pix otsin'aimoauax itüp'okökitsimaiuau Jesus möks'enitösauaie; ² Ki otai'iskspistössauaie, itünistüppip'iauaie, ki itüp'aumütskaiauaie Pontius Pilate, anni'isk nınai'isk. ³ Judas, anni'isk otse'mütskaukisk, otsınno'ösaie, otanis'sax möks'einsi, itsisauai'tsitau, ki mat'skittotsipotuyiuax omük'atoiapiekuax ki omüks'imix nın'ax niüp'pix ksixix'kimix, ⁴ Ki an'iu, nikai'sauumitsitappi nitse'mütskatop moköm'otsaapünni. Ki an'iau, Tسان'istapiu nitokanistappikipinan'a? Ksësto'a kitak'satsip. ⁵ Ki itsipsts'istüpapiksistsiuax ksixix'kimix omük'atoiapioyis, ki itsis'tapu, ki itsiko'köpsiu. ⁶ Ki omük'atoiapiekuax mat'tuyiauax ksixix'kimix, ki an'iau, matökhsiu'ats ök'itsüppitsösau atsim'isokaüs, tük'ka aa'pünni ipum'attomiau. ⁷ Ki itau'kökotomotseiaie ki itopum'attomiau potter otsin'simman, pie'tappix mok'itstsösau. ⁸ Ün'nikaie itüsk'sunnistainiköttop a'apünni istsin'simman. ⁹ Itümeütüpanistomaie annik' otan'ipikaie Jeremy prophet, ki an'iu, Ki mat'tuyiauax niüp'pix ksixix'kimix, umutopum'attopiaie annök' Israel itüniau ünni mökanistsixkimas; ¹⁰ Ki itopum'attomiauaie potter otsin'simman, nanistün'ik Ap'istotokiau. ¹¹ Ki Jesus paio'tsipuyimuaie, nın'aii; ki nın'auä ai'süppoöttsesattsiauaie, ki an'iu kikütam'ipa Jews otsin'aimoauai? Ki Jesus an'istsiuai, kitan'i. ¹² Ki Omük'atoiapiekuax ki omux'inax ote'ënu'panistösauaie, matsepuyiu'ats. ¹³ Pilate itüm'anistsiuai, kiküttaisauokhtoau'axau akauo'yi kütse'nüpanikoists? ¹⁴ Ki tuks'kai epo'awsın matanistsiu'atsaie; ki Nin'auä eik'skaietükkiu. ¹⁵ Annok' oye'tani nın'aua itüksaipotoyuaie tuksküm'i eën'naii ot'statauaie matap'pix. ¹⁶ Annik', nannan'attsiau tuks'kümi eën'naii, Barabbas an'istau. ¹⁷ Ün'nikaie otokõnau'moösax, Pilate itünis'tsiuax, Tükka' kit'stataua köks'ipotomosuai? Tsöktau Barabbas, tsöktau Jesus, annök' anistauök Christ? ¹⁸ Tük'ka isksinim'iae umutsiksissat'siuösau, itaumüts'kau. ¹⁹ Otsitau'pissi okök'itsimani istsiso'pötsis, otokem'an itüpüt'oköttsiauaie ki an'istsiuai, pinotokan'istappikit om'ä moköm'otsitappiuä: tük'ka akauo'iests nit'okuyipists pu'inasits ni'papukanists annok' ksistsiku'ik, osto'i itots'tsiests. ²⁰ Ki omük'atoiapiekuax ki omux'inax eikakimattsiauaax matap'pix mök'aukömönistösauaie Barabbas, ki Jesus möks'einsaie. ²¹ Nin'auä an'istsiuax, Tükka' na'tokümix kitstataua' köks'ipotomoössuai? An'iau Barabbas. ²² Pilate an'istsiuax Tsa nitakünnistutoau'ats Jesus, anistauök Christ. Ikõn'auanistsiauaie, ünbianistauai'istais. ²³ Ki nın'auä an'iu, kumauk'anistauaisksiks? Tسان'istapiu'äts otsauum'itsistutüksinni? Ki akauo'yi itsokse'puyiau ünbianistauai'istais. ²⁴ Otsinıs'si, otsau'otokanistappikissaie, ki otai'akitstsissi äsinata'pii ito'tükkiu okke', ki itüs'tsimmiu otsipot'aipuyimöösax matap'pix, ki itünüu', nimat'ototoimoko'ä am'o moköm'otsitappiaa otsa'apünni: ksësto'auä sat'sik. ²⁵ Itümökõnai'puyiau matap'pix,

otsa'apünni ünnianistots'tsisaie nēštūn'an ki no'kosinanix. ²⁶ Itūmipo'tomoyiuax Barabbas: ki otai'ksistisipisōsaie Jesus, emūts'kauaie öksiks'itoxōsaie. ²⁷ Ninauā otseēnnakem'ix itūp'p'iauaie Jesus itokōno'paupi, ki itokōnaumoi'piiua eēn'nakex. ²⁸ Ki itsau'tomoyiauaie otsistotos'istsaie, ki mawks'isokōsīmi itsūps'kaiauaie. ²⁹ Otai'amitsinissau ksissūstūmmokōni, itsīs'tšūmmokiauaie ki apai'i itstom'iauaie one'tōtsaie: ki auaaukōpistuksis'akōttōtsaie, ki ai'ksistapanistsaie, ki an'iau, Hail, Jews otsin'aimoauai! ³⁰ Ki ai'sokotuttsiauaie, ki matsīmiau apai'i ki otokōn'iaie itsitau'aiak iuaie. ³¹ Otai'ksistsiksistapanistūsuaie, asso'kōsīmi itsauts'imiauaie, ki otau'ūtsisokōsīmaie itsūps'kaiauaie, ki itsistap'p'iauaie mōk'auaiistasuaie. ³² Ki otsūks'au, ikonoyiauaie nin'aii Cyrene itsitappim'i, otsinikōsim Simon: išskuopa'atsiauaie otawai'staksin, ³³ Ki otsito'tosau Golgotha an'istop, itokīsasiik, mūksikīnūkotokōnik, ³⁴ Ikotsi'auaie moksimatossaiiai' ištšipoku'yi ki gall ipa'osakasyinimīaiaie: ki otūt'totsisaie, mat'skaksimattom'atsaie. ³⁵ Ki itau'aistaiuaie, ki otsistotos'ists, ki aiaketotsipiests, itsi'kōtsotsiēsts: mōks'eēnūpanistosi annik' otan'ipik prophet, itai'aketotsipiēsts nitsistotos'ists ki itsi'kōtsopnaaiua. ³⁶ Ki ito'piiua ki ūs'sūmmīaiaie annim'; ³⁷ Ki itstom'iauaie otokōn'i spots'i ksīs'tapanissīni sainaip', Am'ok Jesus, Jews otsin'aimoauai. ³⁸ Na'tsitappix kōmos'iepitsix ipauai'istauax tukšūm'i one'totsi ki stšik' i otse'aksissautsīs. ³⁹ Ki anniks'isk itsits'skuixk au'kapsitsipsattsiauaie, ki auauūkia'pīxiau, ⁴⁰ Ki an'iau ksēsto'a annōk' ipūxin'īmōk omūkatōi'apioyīs, ki nioks'kai ksistsikuists itsiksist'apistustimōk, kōmotse'piosit. Ikūm'ūmeniki Ap'istotokiuā okku'i inīsa'atoat auai'staksin. ⁴¹ Neto'i omūk'atōiapiekuax netoi'nitaiksistapanistsaie, kiai'sinakix ki omū'ixmix ipokaniau, ⁴² Kōmotse'piuax stšik'ix ki matokotsikōmotsepiošiu'ats. Ikūmūm'issi Israel otsin'aim, ūnanistsinnīsa'atos auai'staksin, ki nitakaumai'tauūnan. ⁴³ Au'maituyiaie Ap'istotoki'i: annok' ūnnianistsikōmotse'piōsaie, maksinan'attūsaie: tūk'ka iūniu', nēsto'akauk Ap'istotokiuā okku'i. ⁴⁴ Kōmos'iepitsix ipok'auaiastapik neto'yistsk nokūtsitūp'apiximīauešts okhpe'kists. ⁴⁵ Nau'yi itai'ksistsikūmiopi konūs'ksōkkumā itūp'skinatsiu piksu'yi itaiksistsikūmiopi. ⁴⁶ Ki otsipik'susi itai'ksistsikūmiopi, Jesus aisokse'puyiu. Ki itūni'u, Eli, Eli, lama sabachthani? Annik' ito'kīsasiik, Nitap'istotokim, Nitap'istotokim, kumauk'skīkiks? ⁴⁷ Stšik'ix itai'puyixk, otokh'tsimsau', an'iau, Am'o nīnau nan'nikōttōtsuaie Elias. ⁴⁸ Ki tukš'kūmā itauks'kasiu ito'tukkiu ai'ksippuyinip, ki ito'kīmīaie ištšipoku'yi, ki itstom'aie apai'i, ki ikotsiu'aie mōksimattossaiiai'. ⁴⁹ Stšik'ix an'iau, ki'ka, ōk'satsip maks'ikūmipuksipusi mōksikōmotse'piisaie. ⁵⁰ Jesus ota'atoksepeuyissi, itaumūts'kauaie Sta'aw. ⁵¹ Ki Sat'sit, omūk'atōiapioyīs itsi'koksok'iakīopi ai'aketsinīkau, spots'im itots'ipinīkau; ki ksōk'kumā itsi'papuyiu, ki ok'otokskuists ai'aketopīiaū; ⁵² Ki a ken 'i man ists kau'opīiaū; ki atsīm'six anniks'isk ai'okaxk akaiēm ostūm'ouaēsts itsipua'ax, ⁵³ Ki ota'atsipua'wsi Jesus, itsux'iau aken'imanists, ki itūp'ipimīau atsimakap'ioyīs, ki otsinok'oaiau akai'tappiix. ⁵⁴ Annok' eēnakin'au'ā, ki otopokom'ixk, otopokūs'satūkkimmaxk Jesus, otsinno'ōsau ksōk'kūmi otsi'papuyiisi, ki otsinīs'sau annists'isk istutsip'istšk, eks'kaikopumīau, ki an'iau am'o emūn'īumīu Ap'istotokiuā okku'i. ⁵⁵ Ki akai'tappix akex' pie'tsi itūs'sūmmīaiaie, anniks'isk itotopokiuo'ūixk Jesus Galilee, ki apotomoyiixkaie: ⁵⁶ Ki ipokom'iauaux Mary Magdalene, ki Mary, James ki Joses oksis'toauai, ki Zebedee okku'ix oksis'toauai. ⁵⁷ Otai'tūkkussi, akotsin'auā Arimathēa itsitappim'i anīstau Joseph, ito'to, tukš'kūma Jesus otūksinimats'aie: ⁵⁸ Itappo' Pilate, ki ikōm'ōnistomaie Jesus stūm' i aie. Pilate itūmūn'iu mōkaumūtskatosaie mostūm'i. ⁵⁹ Ki Joseph otots'issi mostūm'i, itsišso'monīmaie ksixistokh'aipīstsi, ⁶⁰ Ki itsipststotomaie otaiūt'sinani aken'iman, maniu'aie, annik' itatūn'ipik ok'otokskui: ki omūk'okotoki itūp'auapīmīaie aken'imani ištokītsim'i, ki itsistapu. ⁶¹ Ki Mary Magdalene, ki stšik'i Mary, itotau'pīaiaie aken'imani. ⁶² Ki annik' ksistsiku'ik otōkhs'apīstutosau, mat'apinōkkusi, omūk'atōiapiekuax ki Pharisees ikōnitoto'iauaie Pilate, ⁶³ Ki an'iau, Nin'a, nitūksksinīpīnan om'ā ai'pīstisiksistutūkkūā otan'ipi, otsakiaitap'piisi, nioks'kai ksistsiku'i nitak'aatsipua. ⁶⁴ Anit' ōkhs'istutsisī aken'imani nioks'kai ksistsiku'ists, otūs'ksinimatsax mōkstai'sepiotosax, mōkstai'kōmosai'isax, mōkstai'anīstosauax matap'pix, ūk'aipua: ki sako'ipatsistutūksinī aks'istūpskīts top matom'ipatsistutūksinī. ⁶⁵ Pilate an'istsiuax mattok'au eēn'akex; is'tapuk, mi'istutsik. ⁶⁶ Ki itappo' iau, ki mi'istutsimīau ake'niman, iskskūm'iauaie ok'otoksōkh'sepīstan, ki ištšī'iauaie eēn'akex.

28

1 ISSĪK'SĪSTSIKUYII ksistsiku'i otai'ksiuosaie, otaumūtūpapinōk'kusaie išsik'atōiksistsikui, Mary Magdalene ki stšik'i Mary itoto'iau mōks'inīisau ake'nimani.

² Ki, sat'sit, ksök'kumä ai'papuyiu: tük'ka Ap'istotokiua oto'tokatatsis spots' im itsinnisso'iinai, ki ito'to ki matskoap'imiaie ok'otoksoh'sepistan ki itop'auaie.
³ Ostoksis'si netoinitai'natsuaie popos'ists, ki kai'ksistotosiu neto'i kon'skui:
⁴ Ki üsks'katükkix stun'noyiauaie, ki ai'papuyeian netoi'nitsiaua enix'. ⁵ Ki oto'tokatatsis an'istsiuax a kex', piniko'puk; nits'ksinip kitap'üssümmauau Jesus annök' kaiis'toksauök. ⁶ Matsinakuaiëm'ats: tük'ka, ük'aipuau otan'ipi. Puk'sipuk, sat'sik otsit'sipi Nïn'ä. ⁷ Ki kipi'tappoak, ki an'istok'ax otüs'ksinimatsax otse'insinni ükaipua'atomaie; ki, sat'sit, kitse'tomomattaak Galilee; omim' kitap'itsinnoauau: sat'sik, kikau'anistopua. ⁸ Ki itsikip'istupaatomiauaie ake'niman ai'kopumau, ki eks'kaetametükkiau; ki auks'kasiau mokitots'ipotosauaie otüs'ksinimatsaxaie otse'poawsiniaie. ⁹ Ki otsitappo'sauax mökitsinnikoösauax otüs'ksinimatsaxaie, süm'mis, Jesus ito'tatsemiauaie ki an'istsiuax All hail! Ki ito'toiauaie ki ein'imiauaie oköt'sistsaie, ki ita'tsimmimmiauaie. ¹⁰ Jesus itüm'itünistsiuax, Pinikopuk; mis'tapuk, an'istok'au nix'okoax mök'ittapposau Galilee, ki omim' nitak'itsinokiau. ¹¹ Annok' otsa'kaiatapposau, süm'mis, stsik'ix üsks'katükii itoto'iau akap'ioyis, ki aitsin'nikoyiauaie omük'atoiapiekuax nitap'ii. ¹² Kiotokönau'moösau ki omüx'inax otokönai'puyisau, ikotsi'auax eën'akex akaiëm'i itawk'pumaupix, ¹³ Ki an'istsiauaie, ünnik' otüs'ksinimatsax nitsa'kiaiokasinan, sepioto'iax ki itsikömos'attsiauaie. ¹⁴ Ki nïn'a okhtsis'saie, nitaksemünan ki kitakitsikömotse'piopinan. ¹⁵ Mat'toyiauaie itawk'pumaupix, ki otsksinimatseipuaiaiax ia'tutsimiau ki annik' anissin'nik Jews sa'kiauanistomiax. ¹⁶ Nitsi'koputsiax otüs'ksinimatsax itappo'iax Galilee nitum'mo, Jesus otan'istopi. ¹⁷ Ki otsinno'ösauaie itatsim'mimmiauaie: ki stsik'ix sai'etükkiax. ¹⁸ Ki Jesus ito'toax ki ai'sitsipsattsiauaie, ki an'istsiauaie, könau'tümapsinni spots'im ki ksök'kum nit'okoko. ¹⁹ Ün'nikaie, is'tapuk, isksinimats'okau könau'mianistsitappii, üs'tapinokau niniköt'tokësts otsin'ikösimësts kïn'un, ki okku'i, ki atsim'istaaw: ²⁰ Isksinimats'okau mök'satsisauësts kitan'istopuauests; ki sat'sit, kitüsks'opoksemopuaie an'istsiks'is'tsikuists aiksiuo'si ksök'kum.